

Kommitté 7: Rättsfrågor, grundlag, civilrätt

**Motioner:
Rättspolitiska frågor**

Centerpartiets partistämman 29 september - 1 oktober 2023

Centerpartiet

Innehållsförteckning

Yttrande Partistyrelsen	3
Att-satser från partistyrelsen	16
Förslag till beslut: Bifall.....	17
Förslag till beslut: Besvarad.....	19
Förslag till beslut: Avslag	24
Reservationer partistyrelsen.....	26
Att-satser.....	28
7.1 Motion om livstidsstraff.....	41
7.2 Motion om polisen.....	44
7.3 Motion om snabbare lagföring.....	45
7.4 Organiserad brottslighet.....	47
7.5 Motion angående hjälpmedel för polisen.....	49
7.6 Principiellt ställningstagande mot massövervakning.....	50
7.7 En effektivare kriminalvård med utvidgad frivård.....	51
7.8 Motion om nationellt fyrverkeriförbud	53
7.9 En modern och rättssäker bevisförin	53
7.10 Legalisera pyroteknik på idrottsevenemang och allmänna sammankomster	54
7.11 Motion om rätten att skydda privat kommunikation.....	56
7.12 Motion om utökad samverkan mellan Kriminalvården och kommunernas socialnämnder	57
7.13 Motion Stärk samhällets försvar mot kriminalitet	59
7.14 Nya bevisregler	60
7.15 Dubbla straff vid relationsvåld.....	63
7.16 Förändrade sanktioner för bidragsbrott/bidragsfusk.....	63
7.17 Motion om att inrätta kommunala poliskårer.....	65
7.18 Stoppa bedrägerierna mot äldre - hur skärpa och intensifiera arbetet mot vardagsbrott!.....	66
7.19 Särskild hänsyn till brottsoffer	68
7.20 Stoppa det sexuella våldet bland unga.....	69
7.21 Motion om stärkt skydd av hundars rätt att röra sig fritt på den egna tomten...	70
7.22 Stärk utsatta kvinnors rättstrygghet.....	71
7.23 Stärk skyddet för barn som utsätts för sexuella övergrepp	73
7.24 Sluta spräng och sluta skjut	75

7.25 Gör gubbflytt till norm!	84
7.26 Krafttag mot hedersrelaterat våld och förtryck.....	87
7.27 Våld mot personer med funktionsnedsättning.....	90
7.28 Inför en ny straffpåföljd för människor med kognitiv svårighet.	91
7.29 Se över regelverk för kameraanvändning.....	92
7.30 Minska tjuvåkande i kollektivtrafiken.....	93
7.31 Motion om offerpsykologi, genusperspektiv och sexualbrott som krav för en juristexamen.....	94
7.32 Fallet Encrohat visar att polisen behöver nya verktyg. Ge dem det.....	96
7.33 Motion om att Centerpartiets nämndemän ska genomgå en obligatorisk utbildning om sexuella övergrepp.....	97
7.34 Förenkla tillståndprocessen för kameraövervakning.....	98
7.35 Olagligt erhållna myndighetstillstånd.....	99
7.36 Motion med syfte att försvåra ID-kapningar, fastighets-kapningar, fullmaktsbedrägerier etc.....	100
7.37 Motion om lön under polisutbildningen.	101
7.38 Kriminalisera förberedelse av våldtäkt mot barn och att med uppsåt söka efter barn i sexuellt syfte	102
7.39 Flyttad att-satser från Motion 9.XX Ingen vårdnad eller umgängesrätt för förövare som utövar våld mot familjen.....	103

1 Yttrande Partistyrelsen

2 En liberal rättspolitik utgår ifrån individens gärning och enskilda ansvar. Processerna måste vara
3 rättssäkra, påföljderna proportionerliga och differentierade i förhållande till gärningarnas allvar. Vi
4 ser en tydlig samhällsutveckling med lägre tolerans för brott i allmänhet och våld i synnerhet. Brotten
5 har dock blivit betydligt allvarigare och dödsjutningar och sprängningar i bostadsområden har blivit
6 ett vardagligt fenomen. Det är oacceptabelt. Det dödliga våldet måste stoppas. Det inskränker
7 friheten och tryggheten för många och hotar vårt demokratiska samhälle. Straffen för de som är
8 grovt kriminella ska självklart skärpas och Centerpartiet har aktivt deltagit i det arbetet och verkat för
9 att skärpa påföljderna för brott som begås av kriminella nätverk och riktas mot utsatta individer och
10 grupper. Det finns goda skäl att ytterligare skärpa straffen för allvarliga och systemhotande brott.
11 Arbetet för ett tryggare Sverige kan dock inte stanna där och kan inte ske på bekostnad av en human
12 straffrätt eller genom en nedmontering av rättsstaten. Tidöpartierna har presenterat en mycket
13 repressiv rättspolitik som slår mot ungdomar och missbrukare, som inte har någon del i våldet eller
14 den organiserade brottsligheten. Centerpartiet vill i kontrast fokusera rättsväsendets resurser, ställa
15 till svars utifrån brott och inte person, växla upp det förebyggande arbetet och förhindra att
16 ungdomar dras in i brottslighet. Vi vill också erbjuda de som begår brott eller utsätts för brott en väg
17 ut. Utöver att skärpa påföljder och erbjuda alternativ till en kriminell livsstil måste motorn bakom
18 våldet och den organiserade brottsligheten bekämpas. Det kräver krafttag mot gängens inkomster
19 och tillgångar från bl.a. narkotika, bedrägerier och välfärdsbrott. Alla ska kunna känna sig säkra på
20 gator och torg.

21

22 Minst lika viktigt är det att man ska kunna känna sig trygg i sitt eget hem. Hemmet ska inte bara vara
23 fritt från våld och sexualbrott utan även från kontrollerande och kränkande beteenden. Över 75 000
24 kvinnor utsätts för våld av en partner varje år och 200 000 barn beräknas leva med våld i sin vardag.
25 För dem måste vi erbjuda ett samordnat och stärkt stöd. Polisens förebyggande och uppsökande
26 verksamhet mot relations- och sexualbrott måste stärkas. Skyddade boenden måste vara tillgängliga
27 för fler. Detta och mer måste göras. Därför har vi bl.a. föreslagit ett nationellt lämna-program.

28

29 För att hantera en mer avancerad brottslighet måste vi bygga hela rättsväsendet, i hela landet,
30 starkare. Polisens närvaro är en grundläggande trygghetsfråga. Nationellt forensiskt centrum (NFC)
31 och domstolarna måste stärkas för att genom robustare utredningar öka lagföringarna utan att göra
32 avkall på rättssäkerheten. För att stärka rättsväsendets kapacitet behöver satsningarna vara
33 långsiktiga.

34

35 Vi måste stärka samverkan mellan rättsvårdande och sociala myndigheter samt skolan i arbetet att
36 förebygga och förhindra att unga dras in i kriminalitet. Vi måste tillsammans med näringslivet och
37 civilsamhället bygga ett samhälle som skapar trygghet och som ger unga positiva framtidsalternativ.
38 Trygghet i ett samhälle uppnås först när risken är liten att bli utsatt för brott och därför måste det
39 brottsförebyggande arbetet prioriteras. För den som utsätts för brott måste staten erbjuda stöd
40 genom målsägandebiträde och genom att driva in skadestånd.

41

42

43 **Polisen**

44 Det är viktigt för känslan av trygghet att polisen är närvarande i alla delar av landet. Förtroendet för
45 polisen bygger på att de hinner med både grov kriminalitet och vardaglig brottslighet som
46 skadegörelse, stölder och dieselstölder. Svensk polis håller i internationell jämförelse en mycket hög
47 standard. Grund för detta läggs genom en gedigen polisutbildning som kompletteras med
48 Polismyndighetens egna utbildningar. För att värna om denna höga standard är det viktigt att inte
49 sänka utbildningskraven. Det är också viktigt att rekryteringsunderlaget är brett och yrket attraktivt.
50 Centerpartiet arbetar för att öka polistätheten, för att på sikt motsvara en europeisk
51 genomsnittsnivå. I denna ambition måste mer resurser gå till att särskilt stärka de anställdas
52 arbetsmiljö och arbetsvillkor, så att fler personer lockas till yrket, men även för att kunna konkurrera
53 med andra arbetsgivare såsom säkerhets-, övervaknings- och försäkringsbolag. Idag finns det
54 alternativ för den som är yrkesverksam att med lön utbilda sig till polis genom polisens
55 funktionsinriktade och verksamhetsintegrerade polisutbildning.

56

57 Som komplement till polisen finns bl.a. ordningsvakter och skyddsvakter. Som ett ytterligare
58 komplement och som en kontaktpunkt har Centerpartiet drivit frågan om tillgång till fler
59 fältassistenter. Vidare anser Centerpartiet att det behövs en beredskapspolis som kan utgöra en
60 förstärkning av Polismyndighetens ordinarie personal vid inträffade eller riskerade allvarliga
61 störningar på samhället ur ordnings- eller säkerhetssynpunkt. Försvarsberedningen har också
62 understrukit behovet av en beredskapspolis. En utredning bör därför tillsättas om inrättandet av en
63 beredskapspolis som förstärkningsresurs. Många uppgifter som utförs av polismyndigheten, så som
64 tillståndsprövningar och passhantering, hanteras inte av poliser utan av annan personal. Det finns
65 dock ytterligare utrymme att renodla rollen som polis genom fler civilanställda utredare och civil
66 administrativ personal. Ett bestämt antal poliser är inget självändamål utan målet är att stärka
67 Polismyndighetens kapacitet och förmåga.

68

69 Polismyndigheten är sedan 2015 en centralt styrd myndighet. Reformen har lett till flera problem.
70 Centerpartiet vill dock i dagsläget inte ändra Polismyndighetens utformning utan inom ramen för en
71 centralt styrd myndighet lägga ytterligare vikt vid den lokala närvaron. Mycket forskning talar för att
72 kampen mot den organiserade brottsligheten måste utgå från den lokala polisen och det finns i
73 Sverige flera goda exempel på detta, som Järva och Södertälje. Ett kommunalt huvudmannaskap för
74 polisen skulle dock innebära stora risker för ineffektivitet och större variationer över landet, som
75 exempelvis är fallet i Belgien. Inom polisen finns en nationell operativ avdelning, Noa, som dessutom
76 arbetar mot den grova brottsligheten. Inom Noa finns olika specialiserade enheter med särskilda
77 inriktningar som kan agera enskilt eller bistå lokal och regional polis. Någon ny enhet för att arbeta
78 mot dessa brott är därför inte ändamålsenlig. Det är viktigt att polisens verksamhet inte betungas av
79 detaljstyrning utan att politiken istället stimulerar med anslag till olika former av verksamhet. Det
80 finns mycket att lära från utländska och inhemska exempel som Sluta skjut och Kurve Kriegen. Det
81 måste dock finnas utrymme för Polismyndigheten att avgöra vilka insatser som är lämpliga i vilken
82 kontext. Centerpartiet är positiva till våldsinterventionsprogram som Sluta skjut och för att
83 möjliggöra för denna typ av program i flera delar av landet gav vi, genom Januariavtalssamarbetet,
84 Brottsförebyggande rådet sex miljoner kronor för att sprida arbetsmetoden.

85

86 Det har de senaste åren tillförts medel för att stärka Nationellt forensiskt centrum's verksamhet, för
87 att kunna jobba snabbare med mer tekniskt krävande forensiska inslag i utredningar, en satsning vi

88 ser fram emot fortsätter under kommande år. Med anledning av att verksamheten vid NFC är
89 extremt specialiserad måste utbyggnaden och resurssättning ske långsiktigt.

90

91 Det är viktigt att polisen har resurser och möjlighet att verkställa beviljade beslut om hemliga
92 tvångsmedel. Försvarets radioanstalt kan i vissa fall stödja Polismyndigheten arbete med att
93 bekämpa grov gränsöverskridande brottslighet. De senaste åren har polismyndigheten fått
94 betydande anslag för att stärka sin verksamhet. Investeringar avseende bl.a. teknikutveckling för att
95 väsentligt öka den tekniska förmågan begärdes i budgetunderlaget för 2023 - 2025. I Centerpartiets
96 budgetproposition anslogs begärda medel för Polismyndigheten och ytterligare 20 miljoner kronor
97 anslogs till Försvarets radioanstalt för att stärka deras stöd till Polismyndigheten.

98

99 För att underlätta och stärka polisens arbete mot vissa typer av brott finns det möjlighet att använda
100 olika former att automatisering av informationsbehandlingen. Genom denna teknik kan polisen
101 bearbeta och ta fram underlag för olika former av insatser och beslut. Den ingripande verksamheten
102 och beslutsfattandet måste dock ligga kvar hos polismannen och kan inte överlämnas till exempelvis
103 artificiell intelligens. Polismyndigheten har de senaste åren utvidgat arbetet med drönare med
104 övervägande positiva resultat. Partistyrelsen ser dock inget behov av att beväpna dessa.

105

106 Utöver polisen har bl.a. Tullverket en viktig brottsbekämpande roll. I en globaliserad värld sätts
107 tullens verksamhet på prov och det är viktigt att med riktade åtgärder se till att bekämpa organiserad
108 brottslighet. Samtidigt ska vi vara öppna mot omvärlden. Tullverkets befogenheter har under en lång
109 rad av år utökats. Detta behöver fortsätta. Tullen måste också resurstärkas med personal och
110 utrustning. Inte minst problemet med införsel av vapen och stöldligor på landsbygden behöver mötas
111 med full kraft.

112

113 **Åklagare**

114

115 Åklagare i Sverige har förhållandevis breda befogenheter. Åklagaren har en oinskränkt rätt och
116 skyldighet att väcka åtal för brott som faller under s.k. allmänt åtal när en fällande dom kan
117 förväntas. Vissa brott förutsätter att åtal är påkallat ur allmän synpunkt eller målsäganden har gett
118 sitt medgivande till att åtal väcks. Detta motiveras av effektivare användning av rättsväsendets
119 resurser och att vissa brott är så pass personliga att målsäganden ska kunna styra över frågan själv.
120 Det är domstolarna som har i uppgift att bestämma påföljd. En personutredning utgör ett viktigt
121 underlag i den bedömningen. Inom ramen för snabbare lagföring kunde åklagare begära in
122 personutredningar. Möjligheten utnyttjades sällan eftersom effektivitetsvinsterna var små och det
123 fanns risk för att personutredningar skulle begäras i ärenden där åtal sedan inte väcktes.

124

125

126

127 **Domstolarna**

128

129 Domstolarnas självständighet är avgörande för såväl den enskildes rättssäkerhet som den liberala
130 demokratin motståndskraft. Trots att Regeringsformen skyddar ordinarie domare från att bli
131 avskedade utan synnerligen starka skäl är det svenska systemet sårbart. Centerpartiet vill därför att
132 ytterligare bestämmelser om domarna i de högsta domstolarna (justitieråden) ska regleras i
133 grundlagen, och var drivande bakom den grundlagsutredning som nyligen presenterat sitt
134 betänkande om bland annat domstolarnas och domares självständighet. Utöver detta vill vi även
135 reformera Domstolsverkets organisation, styrning och roll i syfte att stärka dess oberoende, något
136 som också berörs i nyss nämnda utredning. I vår budgetmotion för 2023 omfördelade vi 50 miljoner
137 från ombudskostnader till domstolarna för att långsiktigt stärka hela rättsväsendet och undvika att
138 det blir flera flaskhalsar i systemet. Måltillströmningen och målens komplexitet har ökat, en
139 utveckling som bara kommer fortsätta. Detta har lett till långa handläggningstider för alla mål som
140 inte är prioriterade. Det gäller såväl brottmål, tvistemål som förvaltningsrättsliga mål och ärenden.

141

142 **Kriminalvården**

143

144 Genom Januariavtalet och Gängsbrottssamtalen har Centerpartiet varit med och drivit en hård linje
145 mot den grova organiserade brottsligheten. Som en del av detta arbete har det genomförts flera
146 straffskärpningar och det kommer ytterligare lagstiftning på området. Därutöver har Tidöpartierna
147 aviserat att de avser skärpa dessa påföljder ytterligare samt skärpa påföljderna för även annan typ av
148 brottslighet. Denna utveckling kommer sätta Kriminalvårdens verksamhet på prov. Överbelagda
149 häkten och anstalter är redan ett stort problem. Brist på häktes- och fängelseplatser leder till stora
150 påfrestningar både för de intagna och för personalen och påverkar det återfallsförebyggande arbetet
151 negativt. Under covid-19 pandemin har allvaret i situationen med platsbrist och överbeläggning
152 framträtt tydligt. Utbyggnaden av häkten och anstalter borde ha påbörjats och drivits långt
153 kraftfullare än vad som skett hittills. Platsbrist får aldrig vara en anledning att ge avkall på allmän
154 säkerhet, eller kvaliteten på den vård som Kriminalvården ska tillhandahålla.

155

156 För att lösa problemet med överbelagda häkten och anstalter bör det utredas i vilken mån så kallade
157 restriktionsdomar kan införas. Sådana domar skulle kunna innebära att en dömd kriminell under en
158 tid efter det att ett fängelsestraff avtjänas underkastas vissa kontroller, övervakning samt att ej vistas
159 i vissa områden. Verkställighet med så kallad fotboja bör vidare kunna kombineras med
160 vistelseförbud inom visst geografiskt område. Vidare borde möjligheten att döma till
161 kombinationspåföljder i fler fall utredas. Idag kan exempelvis skyddstillsyn eller villkorlig dom
162 kombineras med ett fängelsestraff för att ersätta ett fängelsestraff upp till ett års fängelse. Denna
163 möjlighet används i huvudsak för ungdomar men bör kunna breddas och användas även i andra fall.

164

165 Det finns en tydlig koppling mellan brott och olika former av kognitiva funktionsnedsättningar. Är
166 den kognitiva funktionsnedsättningen tillräckligt allvarlig kan den bedömas som en allvarlig psykisk
167 störning. Det råder då fängelseförbud och alternativa påföljder som villkorlig dom, skyddstillsyn och
168 rättspsykiatrisk vård kan istället aktualiseras. För det fall den kognitiva funktionsnedsättningen inte
169 är tillräckligt allvarlig men ändå inneburit en nedsatt förmåga att kontrollera sitt handlande är det en

170 förmildrande omständighet när domstolen ska bestämma påföljd. Partistyrelsen ser därmed inget
171 behov av att införa en särskild påföljd för personer med kognitiva funktionsnedsättningar.

172

173 Kriminalvården har en viktig roll i att även förebygga återfall i brott. Det gäller både yngre och äldre
174 dömda. Kriminalvårdens nuvarande arbete med att förstärka dömdas möjlighet att under
175 verkställigheten på olika sätt knyta an till arbetsmarknaden och att slussas ut på ett bra sätt, måste
176 förbättras. Därför har Centerpartiet i riksdagen motionerat om att samverka mellan Kriminalvården
177 och socialtjänsten måste förbättras kring insatser i samband med frigivning för att stödja den
178 enskilde i återanpassning.

179

180 Många tjänster inom Kriminalvården omfattas av säkerhetsklass 2 och 3 och innebär därmed att olika
181 former av registerkontroller och säkerhetsprövningar genomförs i samband med anställning. Det
182 saknas dock skäl att kräva registerkontroll för samtliga anställda inom myndigheten.

183

184 Den som begått ett allvarligt brott innan han eller hon fyllt 18 år ska som huvudregel dömas till
185 slutna ungdomsvård istället för fängelse. Statens institutionsstyrelse, SiS, ansvarar för
186 verkställigheten. På s.k. SiS-hem kan även ungdomar som inte har begått brott placeras enligt lagen
187 med särskilda bestämmelser om vård av unga. Under verkställigheten på SiS ska ungdomarna få
188 behovsanpassade vård- och behandlingsinsatser samt erbjudas god skolgång. Det är allvarligt att det
189 framkommit upprepade rapporter om att det förekommer allvarliga brister och övergrepp på dessa
190 hem. Kvaliteten måste höjas och tillsynen skärpas; i grunden är det uppenbart att den slutna
191 ungdomsvården måste reformeras och ansvaret flyttas till Kriminalvården. Slutna ungdomsvård är en
192 kraftfull reaktion på ett allvarligt brott som en ung person har begått. Andelen ungdomar som döms
193 till slutna ungdomsvård och som återfaller i brott är högre än andelen bland ungdomar som döms till
194 fängelse. Som lagstiftningen nu är utformad saknas tydliga incitament för den unge att delta i
195 återfallsförebyggande åtgärder under frihetsberövandet. Det behövs reformer som förstärker
196 kvaliteten i vården, förlänger maximal vårdtid och systematiserar uppföljningen i efterhand. Det är
197 uppenbart att Statens institutionsstyrelse inte har den kapacitet och kompetens som behövs för
198 genomgripande förändringar och ansvaret för slutna ungdomsvård bör flyttas till Kriminalvården.

199

200 **Processuella frågor**

201

202 Den svenska straffprocessrätten är ur flera perspektiv föråldrad och det har gjorts flera ändringar för
203 att modernisera den. Nyligen infördes utökade möjligheter att vid huvudförhandling åberopa
204 berättelser som lämnats vid tidiga förhör. Utrymmet att åberopa vittnesattester utökades också men
205 förutsätter parternas medgivande eftersom det är viktigt att motparten eller den tilltalade har
206 möjlighet att ställa frågor till vittnet.

207

208 För den som utsatts för brott kan en rättsprocess vara en jobbig upplevelse. Genom förhör måste
209 händelser återupplevas och processen är i stort fokuserad på gärningsmannen eftersom den syftar
210 till att pröva dennes delaktighet i och ansvar för en händelse. Därför har den som utsatts för

211 sexualbrott eller ett inte ringa våldsbrott rätt till ett målsägandebiträde, som ska stödja och utforma
212 målsägandens talan, i tingsrätten. Rätten till målsägandebiträde inskränktes 2018. Förändringen
213 kom sig av att överrättsprocessen reformerades. Målsägandebiträdets funktion vid en
214 huvudförhandling i överrätt ansågs många gånger begränsad. Under senare tid har det dock kommit
215 tydliga signaler om att lagen har fått alltför långtgående konsekvenser. Centerpartiet vill därför
216 återgå till den lagstiftning som gällde före ändringen 2018.

217

218 Den som kallats till en domstolsförhandling kan normalt hämtas eller dömas till vite om den inte
219 inställer sig. Vitesbeloppet är inte bestämt i lag eller förordning utan ska bestämmas utifrån vad som
220 är känt om adressatens ekonomiska förhållanden och till om omständigheterna i övrigt kan antas
221 förmå honom att följa kallelsen. En kallelse till polisförhör kan inte kombineras med böter utan sker
222 istället vid risk för att personen annars hämtas till förhör. Hämtningen kan som regel ske inom tio mil
223 men om det föreligger särskilda skäl kan personen hämtas oavsett väglängd.

224

225 Idag får en myndighet bara ändra ett beslut till nackdel för en enskild part om det framgår av
226 beslutet, föreskrifter, tvingande säkerhetsskäl eller att felaktigheten beror på att parten lämnat
227 oriktiga eller vilseledande uppgifter. Omständigheter som jäv eller att tjänstemannen mottagit en
228 muta eller fattat beslut under hot är därmed inte sådana omständigheter som kan läggas till grund
229 för en ändring av gynnande myndighetsbeslut. För att stärka tilltron till rättsstaten och motverka
230 korruption finns det goda skäl att se över grunderna för att ändra sådana beslut. Det är en komplex
231 fråga, som rör grundläggande offentlighetsprinciper och det är därför viktigt att den belyses och
232 utreds på ett noggrant sätt.

233

234 Idag kan den som är över 18 år dömas till livstids fängelse. Den som dömts till livstids fängelse kan
235 efter tio år ansöka om att få straffet tidsbestämt, som kortast 18 år. En sådan prövning görs av
236 Örebro tingsrätt efter att Rättsmedicinalverket gjort en bedömning av återfallsrisken i allvarlig
237 brottslighet. När ett livstidsstraff tidsbestäms ska vidare den dömdes behov av åtgärder för att
238 underlätta övergången till ett liv i frihet beaktas. För att ett livstidsstraff ska tidsbestämmas ska den
239 dömda inte ha åsidosatt vad som gäller för verkställigheten. Vad gäller villkorlig frigivning vill
240 Centerpartiet skärpa kravet på skötsamhet och deltagande i program. Efter beviljad villkorlig frihet
241 löper en prøvotid som motsvarar tiden som återstår av straffet dock minst ett år. Det leder idag till
242 att de som villkorligt frigetts från korta påföljder har en förhållandevis lång prøvotid och de som
243 frigetts från långa påföljder en förhållandevis kort prøvotid.

244

245 **Integritet, tvångsmedel och övervakning**

246

247 Den enskildes personliga integritet är en grundsten i varje demokrati. En egen personlig sfär där
248 människor utan övervakning kan forma och utbyta tankar och skapa relationer är en förutsättning för
249 personlig utveckling och ett fritt offentligt samtal. Redan att skapa förutsättningar för en bred
250 massövervakning inskränker denna sfär. Därför är Centerpartiets inställning att alla totalförbud av
251 krypterad kommunikation är oacceptabla. Viss övervakning är dock avgörande i kampen mot den

252 organiserade brottslighet och för att skapa trygghet. Det är främst frågan om hemliga tvångsmedel,
253 kameraövervakning och kroppskameror.

254

255 Vad gäller olika former av hemliga tvångsmedel måste det ske utifrån en konkret misstanke.
256 Partistyrelsen anser att misstanken kan avse en påtaglig risk för att ett allvarligt brott kommer att
257 begås och inte enbart brott som har begåtts. För att upprätthålla rättssäkerheten är det avgörande
258 att beslut om att använda hemliga tvångsmedel fortsättningsvis fattas av domare eller åklagare.

259

260 Vad gäller övervakningskameror innebär det alltid ett visst intrång i den personliga integriteten för
261 den som befinner sig på platsen som övervakas. Sådana intrång kan vara motiverade, t.ex. om det är
262 fråga om en brottsutsatt plats och en kamera på platsen kan öka tryggheten, verka avskräckande på
263 brottsligheten och öka möjligheterna att beivra brott som begås. Centerpartiet är positivt inställt till
264 övervakningskameror på brottsutsatta platser och har under senare år stått bakom ändringar i
265 lagstiftningen i den riktningen. Regleringen kring kameraövervakning är dock inte densamma för
266 privata som för offentliga aktörer. För en privat aktör som har skäl att övervaka en viss plats räcker
267 det i regel att göra en anmälan till Integritetsskyddsmyndigheten, IMY, när denne vill sätta upp en
268 kamera. En offentlig aktör måste däremot, i de allra flesta fall, vända sig till IMY med en ansökan. Det
269 här är inte en rimlig ordning. Partistyrelsen anser därmed att möjligheterna till ett enklare
270 anmälningsförfarande bör kunna komma ifråga i flera fall än idag, även när det gäller offentliga
271 aktörer.

272

273 Vad avser det rättsliga efterspelet med anledning av Storstockholms Lokaltrafiks, SL, användning av
274 kroppskameror var det inte frågan om huruvida de haft rätt att bära kamerorna enligt
275 kamerabevakningslagen utan om sättet de använts på varit förenligt med EU:s dataskyddsförordning.
276 Ärendet har prövats i kammarrätten som bedömt att sättet SL använt kamerorna med
277 förinspelningsteknik för att säkerställa identiteten på resenärer som ska betala tilläggsavgift
278 inneburit en överträdelse av dataskyddsförordningen. SL har nu övergått till att ta stillbilder för att
279 säkerställa identiteten på resenärer som ska betala tilläggsavgift. Dataskyddsförordningen är en
280 lagstiftning som förutsätter domstolarnas tolkning och praxis varför det utifrån detta fall inte finns
281 anledning att verka för ny lagstiftning.

282

283 **Återfalls- och brottsförebyggande åtgärder**

284

285 För att förhindra återfall i brott och möjliggöra livsresor måste det finnas ett starkt stöd från
286 samhällets sida för den som vill lämna det kriminella livet. Ofta löper den som under en lång tid har
287 varit aktiv i grov brottslighet betydande risk som avhoppare. Centerpartiet driver på frågan om ett
288 nationellt avhopparprogram och som en del av Januariavtalet gavs Polismyndigheten,
289 Kriminalvården, Statens institutionsstyrelse och Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram ett
290 myndighetsgemensamt nationellt avhopparprogram. Deras förslag presenterades i mars 2022 och
291 Centerpartiet kommer fortsätta arbeta för att det blir verklighet.

292

293 Utöver det nationella avhopparprogrammet vill vi också inrätta ett särskilt avhopparprogram för
294 unga kriminella. Ett sådant skulle vara ett viktigt verktyg i kampen mot gängen av flera anledningar.
295 För det första har barn och ungdomar specifika behov, rättigheter och skyldigheter som skiljer sig
296 från vuxnas. Det innebär att metoder som tagits fram för vuxna avhoppare inte nödvändigtvis är lika
297 effektiva och applicerbara på minderåriga. För det andra saknas tillräcklig kunskap om unga
298 gängkriminella i kommuner, inom myndigheter och i civilsamhället. Det kan ett nationellt program
299 med beprövade metoder och bättre resurser åtgärda.

300

301 Varje barn ska ha samma rätt till utbildning och utveckling, oavsett var man bor eller vad man har för
302 familjesituation. Centerpartiet vill att fler barn ska få möjlighet att få tillgång till fritids, men i dag är
303 den rätten i alltför hög grad villkorad av föräldrarnas livssituation. Det vill vi ändra på. Centerpartiet
304 vill ge barn från förskoleklass till årskurs 3 rätt att delta i fritidsverksamhet minst 10 timmar i veckan
305 under läsåret utan avgift. Det ska också gälla barn vars föräldrar är föräldralediga eller arbetslösa. På
306 så sätt stärker vi barns möjligheter till en god start i livet.

307

308 Offentlighet- och sekretessregler har betydelse för att förebygga och förhindra brott samt skydda
309 målsäganden. För att förhindra brott finns det skäl att på vissa områden stärka sekretessen och på
310 andra områden luckra upp den. Myndigheter som har i uppdrag att samverka och förhindra brott
311 begränsas i många fall av att de inte kan dela information. En del av problematiken kan avhjälpas
312 genom samtycke men det gäller inte alltid. Vi vill därför att det införs en allmän sekretessbrytande
313 regel för att myndigheter ska kunna dela information i samverkan och i syfte att förebygga brott
314 samt för att utföra tillsynsuppdrag.

315 Offentliga uppgifter används dock även för att kartlägga personer, t.ex. i bedrägerier för att
316 identifiera en lämplig målsägande. Brottsoffer som fått skyddade uppgifter kartläggs genom
317 offentliga uppgifter. Det finns därför skäl att se över och stärka sekretessen för de uppgifter som
318 används för att begå brott eller för att kartlägga brottsoffer.

319

320 Det är också en angelägen uppgift för samhället att öka tryggheten och ge skydd åt de personer som
321 lever i rädsla på grund av att de riskerar att utsättas för brott. Personer som är utsatta för hot och
322 förföljelse kan vara i behov av att skydda sina personuppgifter. För att skyddsåtgärderna ska bli
323 effektiva ställs det därför stora krav på hur olika myndigheter hanterar skyddade personuppgifter i
324 verksamheten. Varje myndighet ska ha särskilda rutiner för att hantera skyddade personuppgifter i
325 enlighet med sekretessbestämmelser i Offentlighets- och sekretesslagen, OSL. Men det är tydligt att
326 det finns anledning att se över myndigheters hantering av skyddade uppgifter för att förhindra att
327 dessa röjs. Ett vanligt sätt att röja sekretessen för personer med skyddade uppgifter är att inleda en
328 tvist eller socialutredning och därigenom få kännedom om vilken kommun eller domsaga personen är
329 bosatt i. Centerpartiet vill därför att domstolsforum ska kunna flyttas vid behov samt att
330 socialtjänsten ska kunna ge uppdrag till andra kommuner att utreda frågor som boende, umgänge
331 och vårdnad.

332 Staten är också skadeståndsskyldig för kostnader (förmögenhetsskada) eller kränkning (ideell skada)
333 som vållats genom fel eller försummelse vid myndighetsutövning, t.ex. vid felaktig utlämning av
334 sekretessmarkerade personuppgifter. Det innebär att den enskilde kan vända sig till Justitiekanslern

335 eller domstol för att begära skadestånd för både kostnader och kränkning om en myndighet röjer
336 skyddade personuppgifter.

337

338 **Mäns våld mot kvinnor, brott i nära relation och sexualbrott**

339

340 Centerpartiet har länge drivit på för bättre och särskilt anpassat stöd till offer för våld i nära relation
341 och sexualbrott samt att stödet ska vara likvärdigt i hela landet. Partiet har i linje med detta fört fram
342 krav på att det i varje polisregion ska finnas utredare som är specialiserade på
343 prostitution/trafficking, våld i nära relation, sexualbrott och hedersbrott. Vi anser också att det vid
344 varje åklagarkammare ska finnas tillgång till åklagare med särskild kompetens kring den här typen av
345 brott. Detta eftersom den som utreder den här typen av brottslighet behöver vara väl förtrogen med
346 brottslighetens speciella karaktär och brottsoffrens behov av särskilt stöd. Även de som dömer i
347 sexualbrottsmål bör vara väl förtrogna med de särdrag som karaktäriserar dessa brott. Domare och
348 nämndemän bör därför genomgå särskild utbildning om sexualbrott för att få döma i denna typ av
349 mål. En sådan utbildning är dock inte påkallad på juristutbildningen eftersom det är en bred
350 utbildning där en begränsad andel går vidare till att jobba med straffrätt.

351

352 Utöver att bemötas av personal som är väl förtrogen med brottslighetens karaktär har Centerpartiet,
353 för att bemöta brottsoffrens behov av stöd, föreslagit ett Nationellt lämna-program som genom att
354 samordna insatser och erbjuda en kontaktperson underlättar i processen att lämna en våldsamt
355 relation. Att lämna en våldsamt relation och leva med skyddade personuppgifter innebär
356 merkostnader. Centerpartiet vill därför även införa en lämna-penning för att både belysa och
357 kompensera för det ekonomiska våldet. Även om skyddade personuppgifter innebär vissa
358 merkostnader är de i sig inget hinder mot att skaffa t.ex. bolån. Därför saknas det skäl för staten att
359 lämna bankgarantier för låntagare med skyddade personuppgifter.

360

361 Utgångspunkten är att den som utsätter någon för våld, hot och trakasserier också är den som ska
362 flytta. Skälet till att många idag lever gömda är faran kopplad till om förövaren får kännedom om var
363 den som är utsatt uppehåller sig. Vid återfall i brott avseende våld i nära relation bör därmed
364 möjligheten att utfärda en restriktionsdom, med bl.a. krav på elektronisk övervakning och
365 vistelseförbud, utredas. Centerpartiet vill också att elektronisk fotboja ska kunna användas vid fler
366 fall av kontaktförbud än idag och att kontaktförbud ska kunna omfatta större områden. Vi vill även
367 utreda förutsättningarna för att ett automatiskt kontaktförbud med fotboja ska gälla vid fällande
368 dom för brott i nära relation.

369

370 S.k. obligatorisk häktning innebär en presumtion för häktning och gäller idag för brott som
371 föreskriver minst två års fängelse. För brott som föreskriver ett års fängelse kan häktning ske om det
372 finns risk för att den misstänkte flyr, påverkar utredningen eller återfaller i brott. Genom
373 Januariavtalet har Centerpartiet drivit på för en sänkning av den obligatoriska häktningen till ett och
374 ett halvt år samtidigt som straffet för bl.a. rån ska skärpas till ett och ett halvt år. Syftet var att fler
375 personer som misstänks för rån skulle häktas. I relationsbrott föreligger normalt sett en uppenbar
376 risk för återfall och för att gärningsmannen kan påverka utredningen. I synnerhet gäller detta grov

377 kvinnofridskränkning där brottets konstruktion förutsätter upprepad brottslighet. En sänkning av
378 gränsen för obligatorisk häktning skulle därmed ha en mycket begränsad betydelse för den typen av
379 brott. Polisens möjlighet att gripa en misstänkt bygger på reglerna om häktning. Såväl olaga hot som
380 överträdelse av kontaktförbud föreskriver ett år i straffskalan och kan därmed utgöra grund för såväl
381 gripande, anhållande som häktning.

382

383 Dubbla straff för vissa typer av brottslighet lämnar ett begränsat utrymme för att bedöma och
384 differentiera olika gärningar. Ett effektivare och rättssäkrare sätt att skärpa påföljder på är att höja
385 minimistraff och införa försvårande omständigheter. Centerpartiet har verkat för skärpning av
386 minimistraff för olika brott som förekommer i relationer samt varit med och drivit igenom heder som
387 en försvårande omständighet.

388

389 Offer för sexualbrott tvekar ofta att anmäla och ibland kan det också ta lång tid att fullfölja en
390 anmälan i ett sexualbrott. Preskriptionstiderna kan därmed förhindra brottsoffers möjlighet till
391 upprättelse och en fällande dom. I takt med att tekniken utvecklas ökar möjligheterna att lösa brott
392 efter lång tid. DNA-tekniken gör det möjligt att lösa brott som man tidigare har misslyckats med att
393 utreda. Såväl tekniska framsteg som en allmänt ändrad syn på preskription av brott påkallar behovet
394 av en förändring av preskriptionstiderna. Mot denna bakgrund finns skäl att ta bort eller i vart fall
395 förlänga preskriptionstiderna för sexualbrott och vissa andra brott, något Centerpartiet driver.

396

397 Förundersökning där målsäganden vid tiden för anmälan inte fyllt 18 år ska bedrivas särskilt
398 skyndsamt, om brottet riktats mot målsägandens liv, hälsa, frihet eller frid och det för brottet är
399 föreskrivet fängelse i mer än sex månader. Förundersökningen ska vara avslutad och beslut fattat i
400 åtalsfrågan så snart det kan ske och inom tre månader efter den tidpunkt då det finns någon som är
401 skäligen misstänkt för brottet. Tidsfristen får endast överskridas om det är motiverat med hänsyn till
402 utredningens beskaffenhet eller andra särskilda omständigheter.

403 Utredningar om brott mot barn hanteras regelmässigt av utredare och åklagare med särskild
404 kompetens. Att införa vissa kvalificerande kompetenskrav riskerar dock att förhindra i övrigt lämplig
405 personal från att hantera dessa ärenden, något som riskerar att skapa resursbrist för ärenden som
406 ska hanteras särskilt skyndsamt.

407

408 Den som begår ett sexualbrott mot barn måste inte ha uppsåt till barnets ålder utan det räcker att
409 denne varit oaktsam. Den praxis som utvecklats är förhållandevis väl fungerande och stor betydelse
410 har lagts vid omständigheter som stor åldersskillnad och att gärningsmannen sökt sig till en yngre
411 person. Eftersom praxis lagts förhållandevis lågt står Centerpartiet bakom nuvarande lagstiftning.

412

413 Rubriceringen köp av sexuell handling av barn ändrades år 2020 till utnyttjande av barn genom köp
414 av sexuell handling varvid straffskalan skärptes. Det är ett allvarligt brott och syftet var att markera
415 att gärningen inneburit ett utnyttjande av barnet. Centerpartiet driver linjen att sexualbrott mot barn
416 är särskilt straffvärda. Praxis som sedan utvecklats har varit allt för lindrig och vi vill se ytterligare en
417 skärpning av straffskalan samt att brottet ska ha en presumtion för fängelse och därmed utgöra ett
418 s.k. artbrott. Det är viktigt att såväl rubricering som straffskala tydligt reflekterar brottets allvar, ett

419 allvar som förstärks av det faktum att ett barn inte kan samtycka till sexuella handlingar med vuxna.
420 Det går dessutom inte att köpa ett samtycke, vilket straffskalan måste reflektera. Dagens straffskala
421 ligger därför alldeles för lågt och måste höjas för att bättre motsvara det övergrepp brottet innebär,
422 och bör därför ligga avsevärt närmare straffskalan för våldtäkt mot barn. Rubriceringarna för de
423 allvarligaste brotten så som våldtäkt mot barn eller förberedelse till sådant brott bör dock allttjämt
424 vara förbehållna de allvarligaste gärningarna.

425

426 En särskilt utsatt grupp när det kommer till våld i relation och sexualbrott är personer med kognitiva
427 funktionsnedsättningar. För att de ska kunna ha tillgång till samma skydd som andra krävs
428 exempelvis anpassningar av information om vilket stöd som finns tillgängligt. Det krävs också
429 satsningar för att förhindra att de utsätts för brott och har tillgång till skyddade boenden.

430

431 I syfte att skydda barn och unga mot sexualbrott och andra grova brott finns det idag bestämmelser
432 om obligatorisk registerkontroll för anställda inom förskola, grundskola och gymnasieskola.
433 Centerpartiet vill också bredda brottskatalogen, så att fler typer av brott omfattas av kontrollen och
434 har lagt ett utskottsinitiativ om det i riksdagen. De obligatoriska kontrollerna är idag begränsade till
435 då anställningen erbjuds och ett utdrag kan vara upp till ett år gammalt. Det sker inga efterföljande
436 eller regelbundna kontroller. För att skydda barn och ungdomar anser partistyrelsen att det bör ske
437 regelbundna kontroller.

438

439 Lagstiftningen som rör konsumtion av pornografiskt material i verkliga livet och på internet skiljer sig
440 åt. I Sverige har vi länge haft 18-årsgräns för att köpa porrtidning och hyra pornografiska filmer i
441 videobutik. Det finns även vissa bestämmelser i brottsbalken 16 kap 11 och 12 §§ som gör det
442 straffbart att utsätta bl.a. barn för förråande pornografiskt material. Konsumtion av pornografiskt
443 material på internet är dock tillgängligt dygnet runt oavsett användarens ålder. Centerpartiet vill
444 därför utreda möjligheterna för hur tillgången till pornografi på nätet bör begränsas för barn.

445

446 Socialtjänsten har idag undantagsbestämmelser avseende sekretess som ger dem möjlighet att göra
447 en polisanmälan vid misstanke om att barn utsätts för brott. Socialtjänsten har dock ingen lagstadgad
448 skyldighet att anmäla, utan lagstiftaren har gett socialtjänsten i uppdrag att göra en professionell,
449 självständig helhetsbedömning. Som vid alla beslut och avgöranden som rör barn ska särskilt beaktas
450 vad barnets bästa kräver. Skäl att avstå kan vara omständigheter som graden av misstanke, barnets
451 ålder, inställning till anmälan och hur en anmälan skulle påverka barnets möjlighet att medverka i
452 socialtjänstens insatser eller en polisutredning. Eftersom det finns skäl att i vissa fall avstå från att
453 anmäla brott står Partistyrelsen bakom nuvarande lagstiftning.

454

455 **Hedermotiverade brott**

456

457 Inom ramen för januariavtalet har Centerpartiet varit med och genomfört ett omfattande
458 reformpaket i fråga om hedersbrott och hedersutsatthet. Det handlar bl.a. om heder som en särskild
459 straffskärpningsgrund, införandet av nya brott i form av exempelvis ett barnnäktenskapsbrott,

460 barnfridsbrott och ett särskilt hedersbrott. Vidare har vi varit med och tagit fram en samlad nationell
461 strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck.
462 Stora satsningar har också gjorts på kunskapshöjande åtgärder i fråga om hedersproblematik.
463 Handlingsplaner mot hedersförtryck samt handlingsplaner mot kontroll av individer ska finnas i
464 grund- och gymnasieskolor. Enligt vår mening saknas det dock fortfarande ett nationellt beslut som
465 innebär att personal på kommuner och myndigheter som arbetar med ungdomar utbildas i
466 hedersrelaterat våld och förtryck.

467

468 Sedan sommaren 2020 finns det möjlighet för socialnämnden att hos förvaltningsrätten ansöka om
469 utreseförbud eller i brådskande fall besluta om tillfälligt utreseförbud om det finns en påtaglig risk
470 för att ett barn förs utomlands i syfte att ingå äktenskap eller könsstympas. Regeringskansliet
471 presenterade i mars 2022 en utredning med förslag om att tillämpningsområdet för utreseförbudet
472 ska utvidgas till s.k. uppfostringsresor för att upprätthålla effektiviteten. Det pågår vidare en
473 utredning som Centerpartiet verkade för att tillsätta om åtgärder mot kontroller av flickors och
474 kvinnors sexualitet som bl.a. behandlar frågan om stärkt kriminalisering av könsstympning. Med
475 anledning av den presenterade och den pågående utredningen saknas det, i avvaktan på hur
476 utredningarna kommer att hanteras av regeringen, just nu skäl att verka för ytterligare utvärderingar
477 av lagstiftningen. Vi är dock stolta över att vara en strakt pådrivande kraft i frågan och kommer att
478 fortsätta följa upp hur frågorna hanteras.

479

480 Den som omhändertagits enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga på grund av
481 förhållanden som relaterar till heder har inte nödvändigtvis ett vårdbehov utan skyddsbehov. Det
482 står Socialnämnden förhållandevis fritt att utforma vården och placeringen efter vad som bedöms
483 lämpligt i det enskilda fallet.

484

485 Den som utsatts för könsstympning ska självklart ha rätt till vård för efterföljande besvär och
486 rekonstruktion. Centerpartiet verkar för att stödja och säkra finansieringen till organisationer som
487 främjar jämställdhet. I det ingår organisationer som kämpar mot det hedersrelaterade våldet. För att
488 kunna kartlägga problematiken med flickor som förs bort bör det införas ett nationellt
489 inrapporteringssystem.

490

491 **Bedrägerier**

492

493 Bedrägerier, bidrags- och välfärdsbrott är systemhotande brottslighet som skadar förtroendet, tilliten
494 och förutsättningarna för internet- och detaljhandeln, samtidigt som denna typ av brottslighet till
495 stor del finansierar den organiserade brottsligheten. Kampen mot dessa brott får dock inte ske på
496 bekostnad av en fungerande välfärd och ett civilrättsligt system där bl.a. avtal enkelt måste kunna
497 tecknas på distans. Säkerheten är god och i de flesta fall Bank-ID används för bedrägerier är det
498 frågan om att målsäganden lurats att använda sitt Bank-ID för att verifiera bedrägliga kommandon.
499 Särskilt utsatta är vissa äldre och personer med funktionsnedsättningar. Det är därför viktigt att de
500 genom information ges bättre möjlighet att skydda sig från bedrägeriförsök.

501

502 En följd av att brott uppdagas är att mottagare blir återbetalningsskyldig samt att de riskerar att
503 lagföras. Vid vissa typer av överträdelser av skattelagstiftningen finns det möjlighet att utfärda en
504 kontrollavgift. Högsta domstolen har dock underkänt exempelvis skattetillägg i kombination med en
505 straffrättsligpåföljd med hänvisning till bl.a. Europakonventionens förbud mot dubbelbestraffning. På
506 samma sätt begränsas påföljder för tjuvåkare i kollektivtrafiken då de inte kan både åläggas
507 kontrollavgift och dömas för ringa bedrägeri.

508

509 **Pyroteknik och djur**

510

511 Fyrverkerier som hanteras ovarsamt kan orsaka rädsla hos människor och djur, och även skador och
512 bränder. Det har blivit mer restriktivt att både sälja och använda fyrverkerier. För den som vill sälja
513 fyrverkerier krävs tillstånd och att avfyras fyrverkerier med styrpinne kräver redan idag tillstånd och
514 utbildning. Många kommuner har lokala ordningsföreskrifter om när och var fyrverkerier får avfyras.
515 Tillstånd behövs också enligt ordningslagen ”om användningen med hänsyn till tidpunkten, platsens
516 belägenhet och övriga omständigheter innebär risk för skada på eller någon beaktansvärd olägenhet
517 för person eller egendom”. För att använda pyrotekniska varor på en idrottsanläggning när
518 idrottsarrangemang anordnas där krävs tillstånd av Polismyndigheten. Konsekvenserna kan bli stora
519 för näringslivet av ett ytterligare förbud eller inskränkningar att sälja fyrverkerier till allmänheten.
520 Givet att många människor också anser att fyrverkerier kan vara trevligt och att de allra flesta
521 personer sköter sig ter det sig i nuläget som oproportionerligt att göra ytterligare inskränkningar i
522 regelverket. Regelverken är balanserade mellan olika intressen och Partistyrelsen menar att det
523 varken är motiverat med ytterligare inskränkningar eller utvidgning av människors möjligheter att
524 använda fyrverkerier.

525

526 Idag ska hundar hållas under sådan tillsyn och skötas på ett sådant sätt som med hänsyn till deras
527 natur och övriga omständigheter behövs för att förebygga att de orsakar skador eller avsevärda
528 olägenheter. Ansvar är strikt, ligger hos den som innehar hunden men ger samtidigt ett brett
529 handlingsutrymme för hur innehavare vill utföra tillsynen. Partistyrelsen ställer sig därmed bakom
530 nuvarande lagstiftning.

Att-satser från partistyrelsen

1. att Centerpartiet ska verka för möjligheten att använda intensivövervakning samt intensivövervakning i kombination med fängelse i fler fall.
2. att Centerpartiet ska verka för att införa fler kombinationspåföljder så att fängelse kan kombineras med t.ex. skyddstillsyn eller villkorlig dom för påföljder om upp till ett års fängelse.
3. att Centerpartiet ska verka för att en utredning tillsätts för att modernisera den svenska processrätten och rättegångsbalken till bl.a. den tekniska utvecklingen.
4. att Centerpartiet verkar för en allmän sekretessbrytande regel mellan myndigheter för att utöka möjligheterna att dela information i syfte att samverka, förebygga brott och utföra tillsynsuppdrag.
5. att Centerpartiet verkar för att stärka sekretessen för personuppgifter som används för att begå brott och kartlägga brottsoffer.
6. att Centerpartiet ska verka för att utöka antalet utbildningsplatser och arbetsmarknadsutbildningar på Kriminalvårdsanstalter.
7. att Centerpartiet ska arbeta för att prövotiden efter villkorlig frigivning förlängs och blir mer proportionerlig
8. att Centerpartiet ska verka för att utreda hur offentlighetsprincipen kan ses över för att förebygga ekonomisk brottslighet och stärka individens integritet.
9. att Centerpartiet ska verka för en översyn och förenkling av tillstånd för övervakningskameror.
10. att Centerpartiet ska verka för att utreda möjligheterna för åldersverifiering och åldersgräns för konsumtion av pornografi på nätet, för barns trygghet på nätet.

Förslag till beslut: Bifall

[7.4.4](#) att Centerpartiet ställer sig positiva till kameraövervakning i utsatta områden med hög brottslighet.

[7.13.2](#) att kraftigt förstärka resurser till Tullverksamhet.

[7.13.10](#) att utöka platser och andelen arbetsmarknadsutbildningar på anstalter.

[7.22.1](#) att det genomförs ett nationellt kunskapslyft i polismyndigheten när det gäller utredningsmetoder och rutiner för att stärka kvaliteten på utredningar inom sexualbrott och våld i nära relation.

[7.22.2](#) att polismyndigheten får ökade resurser och ett tydligt uppdrag att kraftfullt utöka den it-forensiska verksamheten.

[7.23.5](#) att en obligatorisk utökad och regelbunden registerkontroll av personal i förskola och skola införs.

[7.23.6](#) att preskriptionstiden för samtliga sexualbrott mot barn tas bort.

[7.23.8](#) att Socialstyrelsen får i uppdrag att utveckla nya insatser från socialtjänsten som kan aktualiseras när ett barn utsätts för sexuell exploatering.

[7.25.8](#) att en bred översyn över hur myndigheter och andra offentliga instanser behandlar skyddade personuppgifter genomförs för att säkerställa att alla personuppgifter behandlas med högsta sekretess.

[7.25.9](#) att rättegångar där målsägande lever med skyddade personuppgifter ska hållas på en ort som inte kan kopplas till personens hemliga bostadsort.

[7.25.10](#) att det ska vara möjligt att söka hjälp och stöd hos socialtjänsten i en annan kommun än den personen är folkbokförd i.

[7.26.2](#) att stödet till föreningar som arbetar med att bekämpa hedersvåld stärks.

[7.26.3](#) att socialtjänstens möjlighet att enligt socialtjänstlagen utdela utreseförbud och dess funktionalitet utvärderas.

[7.26.4](#) att tillämpningen av lagstiftningen kring barnäktenskapsbrott och förbud mot kvinnlig könsstympning utvärderas.

[7.26.6](#) att inom ramen för skolpliktsansvaret ge skolhuvudmän i uppdrag att årligen rapportera antalet barn som har eller som det finns stark misstanke om att de har förts bort.

[7.27.1](#) att lämplig myndighet ansvarar för att utveckla bättre förebyggande åtgärder och kunskapsspridning om den särskilda utsatthet för våld och sexuella övergrepp som förekommer bland kvinnor med funktionsnedsättning.

[7.27.2](#) att lämplig myndighet målgruppsanpassar informationsmaterial gällande samhällets befintliga stödinsatser för personer med intellektuell funktionsnedsättning.

[7.27.3](#) att kommuner ska ansvara över att det finns resurser till skyddade boenden för att ta emot personer med funktionsnedsättningar.

[7.34.1](#) att myndigheter ska kunna sätta upp kameraövervakning genom att lämna in en anmälan utifrån samma kriterier som privata företag.

[7.35.1](#) att Centerpartiet verkar för att en utredning tillsätts för att skyndsamt undersöka möjligheterna att återkalla tillstånd av olika slag som tillkommit på olagliga eller felaktiga grunder.

Förslag till beslut: Besvarad

[7.3.1](#) att annan rollfördelning ska göras inom polis- och åklagarväsende såsom beskrivs i motionen.

[7.3.2](#) att vitesföreläggande inför förför och förhandlingar med omedelbar verkan ska fyrdubblas.

[7.3.3](#) att polisen ska kunna hämta tilltalade och misstänkta oavsett var dem befinner sig i landet och att därmed gamla begränsningen om 5 mil stryks.

[7.3.4](#) att åklagaren i alla fall själv ska kunna väcka åtal.

[7.4.1](#) att Centerpartiet ska lansera ett trygghetspaket med banbrytande åtgärder.

[7.4.2](#) att Centerpartiet verkar för att de utredare hos polisen får en särskild satsning för ett effektiviserande arbete.

[7.4.3](#) att NFC ska reformeras så att bevismaterial kan tas fram snabbare.

[7.4.5](#) att Centerpartiet verkar för en betald polisutbildning från och med året man fyller 30 år och/eller ifall man har arbetat som ordningsvakt i 3 år eller mer.

[7.4.6](#) att Centerpartiet verkar för en ny enhet inom polisen som fungerar som en spetskompetens mot den organiserade brottsligheten.

[7.4.7](#) att Centerpartiet är med och bidrar till att kommuner kan ha fler fältassistenter ute i förorterna.

[7.4.8](#) att Centerpartiet verkar för att barn till arbetslösa föräldrar ska få gå på fritids.

[7.6.1](#) att Centerpartiet tar ett principiellt ställningstagande mot alla former av massövervakning av individer utan föregående brottsmisstanke och att övervakning av privat kommunikation alltid ska kräva beslut av åklagare eller domstol.

[7.7.1](#) att Centerpartiet tar ställning för att utreda möjligheten att använda intensivövervakning som alternativ till fängelsestraff i fler fall, genom att möjliggöra detta som alternativ för fängelsestraff upp till ett år jämfört med dagens sex månader.

[7.9.1](#) att Centerpartiet verkar för att vittnesattester ska tillåtas som bevis i brottmål om det inte är uppenbart olämpligt, utan krav på parternas godkännande.

[7.9.2](#) att Centerpartiet verkar för att en berättelse som lämnats vid ett förhör inför en brottsbekämpande myndighet och som dokumenterats genom en ljud- och bildupptagning ska få åberopas som bevis i rättegången om inte rätten finner det uppenbart olämpligt.

[7.10.3](#) att ansvarslös användning av pyroteknik ska vara illegalt.

[7.10.5](#) att vårdslös användning av pyroteknik som leder till fara för allmänheten ska fortsätta vara straffningsbart.

[7.11.1](#) att Centerpartiet tar ställning för att det aldrig ska vara brottsligt att skydda sig från övervakning och avlyssning.

[7.11.2](#) att Centerpartiet tar ställning mot Chat Control och andra förordningar som ställer krav på bakdörrar eller filter i privat kommunikation.

[7.12.1](#) att verka för en utökad regelstyrd samverkan mellan Kriminalvården och landets socialtjänster med fokus både på individens och samhällets bästa.

[7.13.1](#) att ny lagstiftning tas fram som tillåter hemliga tvångsmedel för polis i syfte att förhindrar brott och som möjliggör bevis i händelse av brott.

[7.13.3](#) att utöka medel nationellt för avhoppprogram och reglera dess verksamheter.

[7.13.4](#) att harmonisera lagstiftning så att olika myndigheter och aktörer kan dela information om individer.

[7.13.5](#) att stärka kraven på Socialförvaltning och Socionomutbildning med kunskap och verktyg att möta unga som riskerar att, eller har hamnat på glid.

[7.13.6](#) att höja kunskapskrav för personal på institutioner och vårdinrättningar och skärp tillsynen för institutioner och vårdinrättningar som tar emot unga som placeras enligt lagen om vård av unga (LVU) och lag om verkställighet av sluten ungdomsvård (LSU).

[7.13.7](#) att inför krav om obligatoriskt deltagande i utbildning för dem som placeras på institution eller vårdinrättning.

[7.13.8](#) att skärpa kraven och öka stödinsatser hos kommunerna vid frigivning från Kriminalvården.

[7.13.9](#) att öka takten på utbyggnad av anstalter inom Kriminalvården och inför obligatorisk personlighetstest och säkerhetsprövning vid anställning inom Kriminalvården, liksom de som finns inom polis och försvar, även då verksamhet inte är säkerhetsklassad.

[7.14.1](#) att Centerpartiet lyfter frågan om nya bevisregler och driver att de förslag som presenteras i SOU 2017:98 "Tidiga förhör – nya bevisregler" införs så snart som möjligt.

[7.18.1](#) att skärpa, intensifiera och prioritera arbetet mot olika former av vardagsbrottslighet riktat mot äldre genom större resurser till polis och rättsväsende. Systematiska stölder mot äldre ska straffas hårdare och straffrabatten ses över.

[7.18.2](#) att kommunen via sin hemtjänst och äldreboenden förebyggande informerar om riskerna för bedrägerier och att och civilsamhället i övrigt informerar om hur man som äldre agerar vid misstänkta kontakter.

[7.18.3](#) att offentlighetsprincipen att medborgares uppgifter visas öppet måste ses över.

[7.18.5](#) att samhället underlättar att anmäla bedrägeribrott eller bedrägeriförsök mot äldre genom att inrätta en larm-mottagningsenhet för digitala bedrägerier. Den ska kopplas till larmnumret 112 för snabb åtgärd och hjälp att kontakta banken för spärr av bankkort och konton.

[7.18.6](#) att kommuner och regioner i sin planering ser till att skapa trygga och tillgängliga miljöer med bl a bra belysning, ordningsvakter mm. för att motverka otrygghet och rädsla hos äldre på gator och torg och i kollektivtrafiken.

[7.20.1](#) att en åldersgräns för konsumtion av pornografi på nätet införs.

[7.20.2](#) att kräva åldersverifiering vid konsumtion av pornografi.

[7.22.3](#) att domare och nämndemän ska genomgå sexualbrottsutbildning för att få döma i sexualbrottsmål.

[7.22.5](#) att personer som misstänks ha utsatts för något sexualbrott eller våld i nära relation ska erbjudas en stödperson när det misstänkta brottet upptäckts.

[7.22.6](#) att målsägande i mål som rör sexuellt våld och våld i nära relation ska ha rätt till målsägandebiträde i hela rättsprocessen i samtliga instanser.

[7.23.1](#) att brottsrubriceringen köp av sexuell tjänst av barn stryks och ersätts av brottsrubriceringen våldtäkt av barn.

[7.23.2](#) att strikt ansvar alternativt ett högt kontrollrekvisit införs gällande ålder för samtliga brott mot barn i brottsbalkens 6 kapitel.

[7.23.3](#) att barn alltid ska ha rätt till målsägandebiträde vid misstänkt utsatthet för samtliga sexualbrott.

[7.23.4](#) att när barn har blivit utsatt för ett sexualbrott ska brottet alltid utredas skyndsamt och hanteras av personal inom rättsväsendet med barnrättslig kompetens.

[7.24.1](#) att Centerpartiet verkar för att Region Stockholm på sikt ska kunna arbeta enligt modellen "Sluta skjut".

[7.24.2](#) att Centerpartiet verkar för att modellen "Sluta skjut" blir en nationell angelägenhet för hela Sverige.

[7.25.1](#) att elektronisk övervakning av den misstänkte ska vara obligatorisk vid kontaktförbud.

[7.25.2](#) att möjligheterna att besluta om särskilt utökat kontaktförbud uppgraderas till ett vistelseförbud, som kan utgöra ett större geografiskt område.

[7.25.3](#) att samverkan mellan polis, hälso- och sjukvården, socialtjänst och åklagare ska stärkas och eventuella sekretessregler som skapar problem undanröjs då beslut om kontaktförbud ska fattas.

[7.25.4](#) att utgångspunkten alltid ska vara att en förövare, vid fall då våld skett i hemmet, ska flyttas, exempelvis genom att vistelseförbud som kan innefatta en hel kommun.

[7.25.5](#) att personer med vistelseförbud anvisas att söka bostad på annan ort och får stöd i det.

[7.25.6](#) att den våldsutsatta som tvingas till att leva med skyddade personuppgifter ska ha rätt till full kompensation för merkostnader och utebliven inkomst som hen drabbas av.

[7.25.11](#) att det införs en koordinationsgaranti i fall som rör våld i nära relation, sexuellt våld och hedersrelaterat våld och förtryck.

[7.26.1](#) att en nationell kunskaphöjning genomförs om hedersrelaterat våld och förtryck bland alla vuxna som möter barn och unga i förskola, skola, fritidsverksamhet och vård.

[7.26.5](#) att ett nationellt inrapporteringsystem inrättas.

[7.26.7](#) att ungdomar som är utsatta för hedersrelaterat våld ska erbjudas identitetsskydd.

[7.26.8](#) att kvaliteten och tryggheten på HVB och SiS-hem förbättras, och att det bedrivs ändamålsenlig verksamhet på dessa enheter.

[7.26.9](#) att möjligheten att placera ungdomar enligt LVU på kvalitetssäkrade skyddade boenden undersöks.

[7.26.10](#) att det genomförs ett rejält kunskapslyft i vården omkring kvinnlig könsstympning, både bemötande och kunskapsspridning.

[7.26.11](#) att alla som behöver ska ha rätt att få klitoris rekonstruerad och att alla regioner ska säkerställa att patienter får remiss för en sådan åtgärd.

[7.26.12](#) att det införs en särskild stödfunktion för personer som anmäler eller förekommer som målsägande i fall som rör hedersrelaterade brott, inklusive könsstympning.

[7.29.1](#) att se över lagstiftning och tydliggör för hur kroppskameror ska användas i olika verksamheter.

[7.29.2](#) att se över regelverk för kameraövervakning för privata fastigheter.

[7.29.3](#) att införa möjligheten för bostadsrättsföreningar att söka tillstånd för kameraövervakning i förväg.

[7.29.4](#) att införa möjlighet för polisen att ansöka om tillstånd för kameraövervakning även på privatägda fastigheter.

[7.32.1](#) att Centerpartiet verkar för att betydande tekniska investeringar behöver genomföras så att hemlig dataavläsning kan användas i alla ärenden där lagen i dag tillåter det. Skulle polisen genom ökade anslag ha möjlighet till en sådan investering skulle det årligen kunna generera åtminstone samma mängd information och operativa effekt som Encrochatoperationen gjort i Sverige.

[7.32.2](#) att Centerpartiet verkar för att ny lagstiftning behövs som gör det möjligt att proaktivt inhämta information mot den organiserade brottsligheten, och rikta kraften mot de individer som styr och leder verksamheten i stället för utförarna, men även aktivt arbeta med att förhindra mord och angrepp på vittnen, i stället för att reaktivt utreda brotten.

[7.32.3](#) att Centerpartiet verkar för att FRA behöver tillföras medel för att utöka sitt stöd till Polismyndigheten så att nuvarande lagstiftning kan nyttjas i mycket större utsträckning. Detta skulle göra det möjligt att kartlägga och förstå den stora del av den organiserade brottsligheten som bedrivs utanför Sveriges gränser.

[7.33.1](#) att Centerpartiet ska anordna en obligatorisk grundutbildning för samtliga av partiets nämndemän i de psykologiska aspekterna av sexuella övergrepp som stöd i bedömningen i de rättsliga processerna.

[7.37.1](#) att Centerpartiet skapar möjlighet för yrkesverksamma personer över 25 år att genomföra polisutbildningen med hela eller delar av polislönen.

[7.38.1](#) att kriminalisera förberedelse för våldtäkt av barn.

[7.38.2](#) att kriminalisera att med uppsåt söka efter barn i sexuellt syfte.

[7.39.1](#) att myndigheter säkerställer att de som lever med skyddad identitet eller skyddad folkbokföring får fullständig tillgång till samma samhällsservice och demokratiska rättigheter som alla andra.

[7.39.2](#) att de organisationer som röjer personuppgifter för en person som lever med skyddad identitet eller skyddad folkbokföring ska vara skyldig att ta ansvar för konsekvenserna för den enskilde, såsom eventuell ny bostad, kostnader, kontakter med myndigheter. Den som fått sina uppgifter röjda ska få stöttning i hela processen.

[7.39.3](#) att höja straffen för kvinnofridsbrott och våld i nära relation.

[7.39.4](#) att markant höja straffet för dem som återkommande döms för våldshandlingar i nära relation.

[7.39.5](#) att införa stötningsprogram för våldsutsatta för att kunna lämna en våldsam relation.

Förslag till beslut: Avslag

[7.1.1](#) att benådning av livstidsdömda ska motiveras både skriftligt och muntligt av regeringen i syfte att underlätta livet den dömde och för Kriminalvårdens åtgärdsprogram.

[7.1.2](#) att faktisk livstid ska var minst 50 år i fängelse.

[7.1.3](#) att formell livstidsdom kan medges till som lägst 25 år.

[7.1.4](#) att livstidsstraff under krigstid och ockupation bör fastslås till faktiska och formella 100 år.

[7.1.5](#) att livstidsstraff ska kunna paras ihop med straffmyndighetsåldern och därmed sänkas från idag 21 år till 15 år.

[7.1.6](#) att prøvotiden efter villkorlig frigivning förlängs från dagens 1 år till 20 år.

[7.1.7](#) att kriterierna för frigivning bör vara grad av skötsamhet/villighet, frigivningsförhållanden och risk för återfallsbrottslighet, där alla 3 kriterierna måste beaktas.

[7.1.8](#) att det är åklagares uppgift att bedöma vad som är ringa om en sedan tidigare livstidsdömd återfaller i brottslighet om än ringa.

[7.1.9](#) att övervakningstiden vid frigivning för tidsbestämda straff förlängs från dagens 2 år till 10 år.

[7.1.10](#) att pga. den merkostnad förlängningen av livstidsdomar överlag kan kosta, ska standarden avsevärt på dem svenska anstalterna sänkas till vatten och bröd-nivå.

[7.1.11](#) att kostnader i övrigt bla. ska finansieras av uteblivet rättsligt bistånd i form av offentlig försvarare till XX vid prövning av frigivning.

[7.1.12](#) att Rättsmedicinalverket ska ha ansvar för riskbedömning av dömda fångar och inte Kriminalvården som idag.

[7.1.13](#) att förslag i att-satser 1-12 bör infogas i regelverk senast år 2030.

[7.2.1](#) att med hänvisning till kommunala självstyret överföra en del av polismans uppgifter såsom omnämns i motionens 9 punkter till kommunala tjänstemän, försäkringsbolag samt vakter.

[7.2.2](#) att vakterna under en prøvotid bör få polismans befogenhet sånär som vapeninnehav.

[7.2.3](#) att vakter i ett längre perspektiv ska få bära polisens utrustning om prøvotid faller väl ut.

[7.2.4](#) att överföringar från polisen, sådana som omnämns i motionen, till kommunala tjänstemän, försäkringsbolag och vakter innan 2025 bör genomföras.

[7.5.1](#) att man utreder att polisen får mera tillgång till AI, beväpnade drönare och vilka lagar som behöver ändras.

[7.8.1](#) att Centerpartiet verkar för ett nationellt förbud mot användningen av fyrverkerier.

[7.10.1](#) att legalisera pyroteknik som är godkända för användning enligt EU-direktiv.

[7.10.2](#) att vakter ej får visitera för att finna pyroteknik.

[7.10.4](#) att legalisera pyroteknik under idrottsevenmang och allmänna sammankomster.

[7.15.1](#) att Centerpartiet arbetar mot att straffen för våld i nära relationer fördubblas.

[7.16.1](#) att Centerpartiet tar ställning och driver frågan om att sanktionerna gällande bidragsbrott/bidragsfusk ska vara likadana oavsett om man brutit mot skattelagstiftningen eller annan lagstiftning som tex socialtjänstlagen.

[7.17.1](#) att Centerpartiet verkar för att kommunerna ges laglig möjlighet att inrätta egen lokal polis.

[7.18.4](#) att sätta press på bankerna i syfte att höja säkerheten kring bank-id mm., så att det inte skall vara möjligt att kapa bankkonton, ta lån i andras namn mm.

[7.19.1](#) att Centerpartiet verkar för att en ny paragraf i rättslagstiftningen införs som innebär att domstolen måste ta särskild hänsyn till brottsoffren.

[7.19.2](#) att Centerpartiet verkar för att ge Domstolsverket direktiv att ändra rättspraxis så att domstolen måste ta särskild hänsyn till brottsoffren.

[7.21.1](#) att Centerpartiet tar ställning för en förändring av lagar som kräver god uppsyn av hund, även på den egna tomten, till förmån för att ansvaret vilar på obehöriga personer.

[7.21.2](#) att Centerpartiet tar ställning för att skyltning om varning för hund på tomten ska krävas.

[7.22.4](#) att det tillsätts en utredning som ser över förmildrande och försvårande omständigheter, billighetsskäl och sjukdomar samt hur dessa bedöms vid sexualbrott.

[7.22.7](#) att en lag om omhändertagande av kvinnofridskränkare införs.

[7.22.8](#) att häktning blir obligatoriskt vid misstanke om brott som har minst ett års fängelse som minimistraff.

[7.23.7](#) att personal i socialtjänsten ska vara skyldig att alltid göra en polisanmälan vid misstanke eller kännedom om brott mot barn.

[7.25.7](#) att staten ska kunna utfärda en bankgaranti för personer med skyddade personuppgifter.

[7.28.1](#) att Centerpartiet verkar för att en ny straffpåföljd införs för människor med kognitiva svårigheter i syfte att stödja och hjälpa dem att ej återfalla i brott.

[7.30.1](#) att inte ange ett maximibelopp i lagen. Istället bör det i lagen tydligare framgå hur tilläggsavgiftens storlek ska bestämmas med fokus på att åstadkomma ett minskat fuskåkande.

[7.30.2](#) att strukturer för tilläggsavgiften kan utformas som ger ökade möjligheter att stävja organiserat fusk genom att bestraffa upprepat fuskåkande hårdare, t.ex genom högre avgift för flera överträdelser.

[7.30.3](#) att se över brottsrubricering och straffskalor för brott kopplat till tjuvåkande.

[7.30.4](#) att det ska vara straffbart att lämna oriktiga personuppgifter vid kontrollen.

[7.31.1](#) att Centerpartiet verkar för att införa kunskapsmål om offerpsykologi, genusperspektiv och sexualbrott inom juristutbildningen, där uppfyllnad av kunskapsmålen är ett krav för att erhålla juristexamen.

[7.31.2](#) att Centerpartiet verkar för att införa kunskapsmål om offerpsykologi, inom juristutbildningen, där uppfyllnad av kunskapsmålen är ett krav för att erhålla juristexamen.

[7.31.3](#) att Centerpartiet verkar för att införa kunskapsmål om genusperspektiv inom juristutbildningen, där uppfyllnad av kunskapsmålen är ett krav för att erhålla juristexamen.

[7.31.4](#) att Centerpartiet verkar för att införa kunskapsmål om sexualbrott inom juristutbildningen, där uppfyllnad av kunskapsmålen är ett krav för att erhålla juristexamen.

[7.36.1](#) att underskrift, dvs. godkännande av lagligt bindande handlingar, när fysisk närvaro av part inte är möjlig, måste ske genom i) identifikation genom Bank-ID (eller motsvarande) eller ii) genom att handlingen undertecknas på Statens Servicecenter i närvaro av statstjänsteperson och efter uppvisande av godkänd ID-handling.

534

535 Reservationer partistyrelsen

536

Caroline von Seth, Centerpartiets Ungdomsförbund, reserverar sig till förmån för att avslå PS egna att-sats med lydelse "att Centerpartiet ska verka för att utreda möjligheterna för åldersverifiering och åldersgräns för konsumtion av pornografi på nätet, för barns trygghet på nätet" samt att stryka tillhörande text i programmet.

537

Rasmus Elfström, Centerstudenter, reserverar sig till förmån för att avslå PS egna att-sats med lydelse "att Centerpartiet ska verka för att utreda möjligheterna för åldersverifiering och åldersgräns för konsumtion av pornografi på nätet, för barns trygghet på nätet" samt att stryka tillhörande text i programmet.

538

Hanna Wagenius och Rickard Nordin reserverar sig till förmån för att avslå att-satsen om att C ska verka för att utreda möjligheterna för åldersverifiering och åldersgräns av pornografi på nätet.

Motivering:

Det är tekniskt hart när omöjligt, och hade det varit möjligt hade det utgjort ett oacceptabelt ingrepp i ungas rätt till personlig integritet.

539

Caroline von Seth, Centerpartiets Ungdomsförbund, reserverar sig till förmån för bifall på att-sats 7.11.1 samt 7.11.2

540

Rasmus Elfström, Centerstudenter reserverar sig till förmån för bifall på att-sats 7.11.1 samt 7.11.2

541

Malin Bergman, Centerkvinnorna, reserverar sig till förmån för bifall på att-sats 7.23.1

Motivering:

Man ska aldrig kunna köpa samtycke av barn. Köp av sexuell tjänst av barn ska vara ett grovt brott. Det finns fler sätt att kunna döma hårt för olika allvarliga brott, till exempel använda hela straffskalan.

542

Malin Bergman, Centerkvinnorna, reserverar sig till förmån för bifall på att-sats 7.23.2

Motivering:

Nära en tredjedel av alla våldtäkter som anmäls, anmäls av barn under 18 år. I lagens namn blir de inte alltid betraktade som ett barn. Att ett strikt ansvar alternativt ett högt kontrollrekvisit införs för samtliga brott mot barn i brottsbalkens 6 kapitel stärker barns rättigheter. Att ta hänsyn till

åldersskillnad och eventuell maktställning bär en funktion, men åldersskillnaden gör inte den brottsutsatta mindre till ett barn. Yrkar bifall på att-satsen med tyngd på skrivningen om strikt kontrollrekvist.

543

Malin Bergman, Centerkvinnorna, reserverar sig till förmån för bifall på att-sats 7.23.7

Motivering

Även om det i vissa fall föreligger skäl att inte polisanmäla, borde det snarare vara ett undantag än en regel. Det är polisen som ska utreda brott och det finns inte en brottsrabatt för att man är förälder eller närstående till ett barn. Det blir snarare särskilt problematiskt att barn befinner sig i en särskild utsatt ställning. Detta blir påtagligt i exempelvis fall som könsstympning, där föräldrar ofta är förövare. Det måste finnas sätt för polis och socialtjänst att samverka då ett barn har blivit utsatt för ett brott. Det är traumatiskt för barn att gå igenom, men det är det också att bli utsatt för brott och det ger långsiktiga svåra effekter, även om flera barn aldrig hade angett sin förälder eller släkting. I en fungerande rättsstat ska alla ha rätt att få sina brottslingar dömda och den prövningen ska göras i domstolar, inte i socialtjänstens kontor.

544

545

546

547

Malin Bergman, Centerkvinnorna, reserverar sig till förmån för bifall på att-sats 7.25.4

Motivering

För förtydligande, gäller att-sats: att utgångspunkten alltid ska vara att en förövare, vid fall då våld skett i hemmet, ska flyttas, exempelvis genom att vistelseförbud som kan innefatta en hel kommun.) Det behövs ett paradigmskifte – det är förövare som ska flytta, inte våldsutsatta kvinnor. För att lyckas med det behöver vi nya och tydliga riktlinjer. Det är bra att kvinnor ges valmöjligheter till exempel genom en nationell bostadskö, men som det är idag finns inte valet att bo kvar på orten där hon är etablerad, på grund av den våldsamma mannen. Denna att-sats är ett steg. Centerkvinnorna kallar det för gubbflytten.

548

Malin Bergman, Centerkvinnorna, reserverar sig till förmån för bifall på att-sats 7.25.5

Motivering

Det behövs ett paradigmskifte – det är förövare som ska flytta, inte våldsutsatta kvinnor. För att lyckas med det behöver vi nya och tydliga riktlinjer. Det är bra att kvinnor ges valmöjligheter till exempel genom en nationell bostadskö, men som det är idag finns inte valet att bo kvar på orten där hon är etablerad, på grund av den våldsamma mannen. Denna att-sats är ett steg. Centerkvinnorna kallar det för gubbflytten.

549

Malin Bergman, Centerkvinnorna, reserverar sig till förmån för bifall på att-sats 7.26.9

Motivering:

Det finns alarmerade rapporter om undermålig kvalitet på hem där ungdomar med LVU-beslut kan placeras. Skyddade boenden kan vara ett bra alternativ för äldre ungdomar med god förmåga att klara sig själv, men utan större vårdbehov utan snarare skyddsbehov, vilket kan vara särskilt aktuellt i fall av hedersrelaterat våld.

550

551 Att-satser

552 [7.1.1](#) att benådning av livstidsdömda ska motiveras både skriftligt och muntligt av regeringen i syfte
553 att underlätta livet den dömde och för Kriminalvårdens åtgärdsprogram.

554

555 [7.1.2](#) att faktisk livstid ska var minst 50 år i fängelse.

556

557 [7.1.3](#) att formell livstidsdom kan medges till som lägst 25 år.

558

559 [7.1.4](#) att livstidsstraff under krigstid och ockupation bör fastslås till faktiska och formella 100 år.

560

561 [7.1.5](#) att livstidsstraff ska kunna paras ihop med straffmyndighetsåldern och därmed sänkas från idag
562 21 år till 15 år.

563

564 [7.1.6](#) att prøvotiden efter villkorlig frigivning förlängs från dagens 1 år till 20 år.

565

566 [7.1.7](#) att kriterierna för frigivning bör vara grad av skötsamhet/villighet, frigivningsförhållanden och
567 risk för återfallsbrottslighet, där alla 3 kriterierna måste beaktas.

568

569 [7.1.8](#) att det är åklagares uppgift att bedöma vad som är ringa om en sedan tidigare livstidsdömd
570 återfaller i brottslighet om än ringa.

571

572 [7.1.9](#) att övervakningstiden vid frigivning för tidsbestämda straff förlängs från dagens 2 år till 10 år.

573

574 [7.1.10](#) att pga. den merkostnad förlängningen av livstidsdomar överlag kan kosta, ska standarden
575 avsevärt på dem svenska anstalterna sänkas till vatten och bröd-nivå.

576

577 [7.1.11](#) att kostnader i övrigt bla. ska finansieras av uteblivet rättsligt bistånd i form av offentlig
578 försvarare till XX vid prövning av frigivning.

579

580 [7.1.12](#) att Rättsmedicinalverket ska ha ansvar för riskbedömning av dömda fångar och inte
581 Kriminalvården som idag.

582

583 [7.1.13](#) att förslag i att-satser 1-12 bör infogas i regelverk senast år 2030.

584

585 [7.2.1](#) att med hänvisning till kommunala självstyret överföra en del av polismans uppgifter såsom
586 omnämns i motionens 9 punkter till kommunala tjänstemän, försäkringsbolag samt vakter.

587

588 [7.2.2](#) att vakterna under en prøvotid bör få polismans befogenhet sånär som vapeninnehav.

589

590 [7.2.3](#) att vakter i ett längre perspektiv ska få bära polisens utrustning om prøvotid faller väl ut.

591

592 [7.2.4](#) att överföringar från polisen, sådana som omnämns i motionen, till kommunala tjänstemän,
593 försäkringsbolag och vakter innan 2025 bör genomföras.

594

595 [7.3.1](#) att annan rollfördelning ska göras inom polis- och åklagarväsende såsom beskrivs i motionen.

596

597 [7.3.2](#) att vitesföreläggande inför förför och förhandlingar med omedelbar verkan ska fyrdubblas.
598

599 [7.3.3](#) att polisen ska kunna hämta tilltalade och misstänkta oavsett var dem befinner sig i landet och
600 att därmed gamla begränsningen om 5 mil stryks.
601

602 [7.3.4](#) att åklagaren i alla fall själv ska kunna väcka åtal.
603

604 [7.4.1](#) att Centerpartiet ska lansera ett trygghetspaket med banbrytande åtgärder.
605

606 [7.4.2](#) att Centerpartiet verkar för att de utredare hos polisen får en särskild satsning för ett
607 effektiviserande arbete.
608

609 [7.4.3](#) att NFC ska reformeras så att bevismaterial kan tas fram snabbare.
610

611 [7.4.4](#) att Centerpartiet ställer sig positiva till kameraövervakning i utsatta områden med hög
612 brottslighet.
613

614 [7.4.5](#) att Centerpartiet verkar för en betald polisutbildning från och med året man fyller 30 år
615 och/eller ifall man har arbetat som ordningsvakt i 3 år eller mer.
616

617 [7.4.6](#) att Centerpartiet verkar för en ny enhet inom polisen som fungerar som en spetskompetens
618 mot den organiserade brottsligheten.
619

620 [7.4.7](#) att Centerpartiet är med och bidrar till att kommuner kan ha fler fältassistenter ute i förorterna.
621

622 [7.4.8](#) att Centerpartiet verkar för att barn till arbetslösa föräldrar ska få gå på fritids.
623

624 [7.5.1](#) att man utreder att polisen får mera tillgång till AI, beväpnade drönare och vilka lagar som
625 behöver ändras.
626

627 [7.6.1](#) att Centerpartiet tar ett principiellt ställningstagande mot alla former av massövervakning av
628 individer utan föregående brottsmisstanke och att övervakning av privat kommunikation alltid ska
629 kräva beslut av åklagare eller domstol.
630

631 [7.7.1](#) att Centerpartiet tar ställning för att utreda möjligheten att använda intensivövervakning som
632 alternativ till fängelsestraff i fler fall, genom att möjliggöra detta som alternativ för fängelsestraff upp
633 till ett år jämfört med dagens sex månader.

634

635 [7.8.1](#) att Centerpartiet verkar för ett nationellt förbud mot användningen av fyrverkerier.

636

637 [7.9.1](#) att Centerpartiet verkar för att vittnesattester ska tillåtas som bevis i brottmål om det inte är
638 uppenbart olämpligt, utan krav på parternas godkännande.

639

640 [7.9.2](#) att Centerpartiet verkar för att en berättelse som lämnats vid ett förhör inför en
641 brottsbekämpande myndighet och som dokumenterats genom en ljud- och bildupptagning ska få
642 åberopas som bevis i rättegången om inte rätten finner det uppenbart olämpligt.

643

644 [7.10.1](#) att legalisera pyroteknik som är godkända för användning enligt EU-direktiv.

645

646 [7.10.2](#) att vakter ej får visitera för att finna pyroteknik.

647

648 [7.10.3](#) att ansvarslös användning av pyroteknik ska vara illegalt.

649

650 [7.10.4](#) att legalisera pyroteknik under idrottsevenmang och allmänna sammankomster.

651

652 [7.10.5](#) att vårdslös användning av pyroteknik som leder till fara för allmänheten ska fortsätta vara
653 bestraffningsbart.

654

655 [7.11.1](#) att Centerpartiet tar ställning för att det aldrig ska vara brottsligt att skydda sig från
656 övervakning och avlyssning.

657

658 [7.11.2](#) att Centerpartiet tar ställning mot Chat Control och andra förordningar som ställer krav på
659 bakdörrar eller filter i privat kommunikation.

660

661 [7.12.1](#) att verka för en utökad regelstyrd samverkan mellan Kriminalvården och landets
662 socialtjänster med fokus både på individens och samhällets bästa.

663

664 [7.13.1](#) att ny lagstiftning tas fram som tillåter hemliga tvångsmedel för polis i syfte att förhindrar
665 brott och som möjliggör bevis i händelse av brott.

666

667 [7.13.2](#) att kraftigt förstärka resurser till Tullverksamhet.

668

669 [7.13.3](#) att utöka medel nationellt för avhopparprogram och reglera dess verksamheter.

670

671 [7.13.4](#) att harmonisera lagstiftning så att olika myndigheter och aktörer kan dela information om
672 individer.

673

674 [7.13.5](#) att stärka kraven på Socialförvaltning och Socionomutbildning med kunskap och verktyg att
675 möta unga som riskerar att, eller har hamnat på glid.

676

677 [7.13.6](#) att höja kunskapskrav för personal på institutioner och vårdinrättningar och skärp tillsynen för
678 institutioner och vårdinrättningar som tar emot unga som placeras enligt lagen om vård av unga
679 (LVU) och lag om verkställighet av sluten ungdomsvård (LSU).

680

681 [7.13.7](#) att inför krav om obligatoriskt deltagande i utbildning för dem som placeras på institution eller
682 vårdinrättning.

683

684 [7.13.8](#) att skärpa kraven och öka stödinsatser hos kommunerna vid frigivning från Kriminalvården.

685

686 [7.13.9](#) att öka takten på utbyggnad av anstalter inom Kriminalvården och inför obligatorisk
687 personlighetstest och säkerhetsprövning vid anställning inom Kriminalvården, likt de som finns inom
688 polis och försvar, även då verksamhet inte är säkerhetsklassad.

689

690 [7.13.10](#) att utöka platser och andelen arbetsmarknadsutbildningar på anstalter.

691

692 [7.14.1](#) att Centerpartiet lyfter frågan om nya bevisregler och driver att de förslag som presenteras i
693 SOU 2017:98 "Tidiga förhör – nya bevisregler" införs så snart som möjligt.

694

695 [7.15.1](#) att Centerpartiet arbetar mot att straffen för våld i nära relationer fördubblas.

696

697 [7.16.1](#) att Centerpartiet tar ställning och driver frågan om att sanktionerna gällande
698 bidragsbrott/bidragsfusk ska vara likadana oavsett om man brutit mot skattelagstiftningen eller
699 annan lagstiftning som tex socialtjänstlagen.

700

701 [7.17.1](#) att Centerpartiet verkar för att kommunerna ges laglig möjlighet att inrätta egen lokal polis.
702

703 [7.18.1](#) att skärpa, intensifiera och prioritera arbetet mot olika former av vardagsbrottslighet riktad
704 mot äldre genom större resurser till polis och rättsväsende. Systematiska stölder mot äldre ska
705 straffas hårdare och straffrabatten ses över.
706

707 [7.18.2](#) att kommunen via sin hemtjänst och äldreboenden förebyggande informerar om riskerna för
708 bedrägerier och att och civilsamhället i övrigt informerar om hur man som äldre agerar vid
709 misstänkta kontakter.
710

711 [7.18.3](#) att offentlighetsprincipen att medborgares uppgifter visas öppet måste ses över.
712

713 [7.18.4](#) att sätta press på bankerna i syfte att höja säkerheten kring bank-id mm., så att det inte skall
714 vara möjligt att kapa bankkonton, ta lån i andras namn mm.
715

716 [7.18.5](#) att samhället underlättar att anmäla bedrägeribrott eller bedrägeriförsök mot äldre genom att
717 inrätta en larm-mottagningsenhet för digitala bedrägerier. Den ska kopplas till larmnumret 112 för
718 snabb åtgärd och hjälp att kontakta banken för spärr av bankkort och konton.
719

720 [7.18.6](#) att kommuner och regioner i sin planering ser till att skapa trygga och tillgängliga miljöer med
721 bl a bra belysning, ordningsvakter mm. för att motverka otrygghet och rädsla hos äldre på gator och
722 torg och i kollektivtrafiken.
723

724 [7.19.1](#) att Centerpartiet verkar för att en ny paragraf i rättslagstiftningen införs som innebär att
725 domstolen måste ta särskild hänsyn till brottsoffren.
726

727 [7.19.2](#) att Centerpartiet verkar för att ge Domstolsverket direktiv att ändra rättspraxis så att
728 domstolen måste ta särskild hänsyn till brottsoffren.
729

730 [7.20.1](#) att en åldersgräns för konsumtion av pornografi på nätet införs.
731

732 [7.20.2](#) att kräva åldersverifiering vid konsumtion av pornografi.
733

734 [7.21.1](#) att Centerpartiet tar ställning för en förändring av lagar som kräver god uppsyn av hund, även
735 på den egna tomten, till förmån för att ansvaret vilar på obehöriga personer.

736

737 [7.21.2](#) att Centerpartiet tar ställning för att skyltning om varning för hund på tomten ska krävas.

738

739 [7.22.1](#) att det genomförs ett nationellt kunskapslyft i polismyndigheten när det gäller
740 utredningsmetoder och rutiner för att stärka kvaliteten på utredningar inom sexualbrott och våld i
741 nära relation.

742

743 [7.22.2](#) att polismyndigheten får ökade resurser och ett tydligt uppdrag att kraftfullt utöka den it-
744 forensiska verksamheten.

745

746 [7.22.3](#) att domare och nämndemän ska genomgå sexualbrottsutbildning för att få döma i
747 sexualbrottsmål.

748

749 [7.22.4](#) att det tillsätts en utredning som ser över förmildrande och försvårande omständigheter,
750 billighetskäl och sjukdomar samt hur dessa bedöms vid sexualbrott.

751

752 [7.22.5](#) att personer som misstänks ha utsatts för något sexualbrott eller våld i nära relation ska
753 erbjudas en stödperson när det misstänkta brottet upptäckts.

754

755 [7.22.6](#) att målsägande i mål som rör sexuellt våld och våld i nära relation ska ha rätt till
756 målsägandebiträde i hela rättsprocessen i samtliga instanser.

757

758 [7.22.7](#) att en lag om omhändertagande av kvinnofridskränkare införs.

759

760 [7.22.8](#) att häktning blir obligatoriskt vid misstanke om brott som har minst ett års fängelse som
761 minimistraff.

762

763 [7.23.1](#) att brottsrubriceringen köp av sexuell tjänst av barn stryks och ersätts av brottsrubriceringen
764 våldtäkt av barn.

765

766 [7.23.2](#) att strikt ansvar alternativt ett högt kontrollrequisit införs gällande ålder för samtliga brott mot
767 barn i brottsbalkens 6 kapitel.

768

769 [7.23.3](#) att barn alltid ska ha rätt till målsägandebiträde vid misstänkt utsatthet för samtliga
770 sexualbrott.

771

772 [7.23.4](#) att när barn har blivit utsatt för ett sexualbrott ska brottet alltid utredas skyndsamt och
773 hanteras av personal inom rättsväsendet med barnrättslig kompetens.

774

775 [7.23.5](#) att en obligatorisk utökad och regelbunden registerkontroll av personal i förskola och skola
776 införs.

777

778 [7.23.6](#) att preskriptionstiden för samtliga sexualbrott mot barn tas bort.

779

780 [7.23.7](#) att personal i socialtjänsten ska vara skyldig att alltid göra en polisanmälan vid misstanke eller
781 kännedom om brott mot barn.

782

783 [7.23.8](#) att Socialstyrelsen får i uppdrag att utveckla nya insatser från socialtjänsten som kan
784 aktualiseras när ett barn utsätts för sexuell exploatering.

785

786 [7.24.1](#) att Centerpartiet verkar för att Region Stockholm på sikt ska kunna arbeta enligt modellen
787 "Sluta skjut".

788

789 [7.24.2](#) att Centerpartiet verkar för att modellen "Sluta skjut" blir en nationell angelägenhet för hela
790 Sverige.

791

792 [7.25.1](#) att elektronisk övervakning av den misstänkte ska vara obligatorisk vid kontaktförbud.

793

794 [7.25.2](#) att möjligheterna att besluta om särskilt utökat kontaktförbud uppgraderas till ett
795 vistelseförbud, som kan utgöra ett större geografiskt område.

796

797 [7.25.3](#) att samverkan mellan polis, hälso- och sjukvården, socialtjänst och åklagare ska stärkas och
798 eventuella sekretessregler som skapar problem undanröjs då beslut om kontaktförbud ska fattas.

799

800 [7.25.4](#) att utgångspunkten alltid ska vara att en förövare, vid fall då våld skett i hemmet, ska flyttas,
801 exempelvis genom att vistelseförbud som kan innefatta en hel kommun.

802

803 [7.25.5](#) att personer med vistelseförbud anvisas att söka bostad på annan ort och får stöd i det.

804

805 [7.25.6](#) att den våldsutsatta som tvingas till att leva med skyddade personuppgifter ska ha rätt till full
806 kompensation för merkostnader och utebliven inkomst som hen drabbas av.

807

808 [7.25.7](#) att staten ska kunna utfärda en bankgaranti för personer med skyddade personuppgifter.

809

810 [7.25.8](#) att en bred översyn över hur myndigheter och andra offentliga instanser behandlar skyddade
811 personuppgifter genomförs för att säkerställa att alla personuppgifter behandlas med högsta
812 sekretess.

813

814 [7.25.9](#) att rättegångar där målsägande lever med skyddade personuppgifter ska hållas på en ort som
815 inte kan kopplas till personens hemliga bostadsort.

816

817 [7.25.10](#) att det ska vara möjligt att söka hjälp och stöd hos socialtjänsten i en annan kommun än den
818 personen är folkbokförd i.

819

820 [7.25.11](#) att det införs en koordinationsgaranti i fall som rör våld i nära relation, sexuellt våld och
821 hedersrelaterat våld och förtryck.

822

823 [7.26.1](#) att en nationell kunskapshöjning genomförs om hedersrelaterat våld och förtryck bland alla
824 vuxna som möter barn och unga i förskola, skola, fritidsverksamhet och vård.

825

826 [7.26.2](#) att stödet till föreningar som arbetar med att bekämpa hedersvåld stärks.

827

828 [7.26.3](#) att socialtjänstens möjlighet att enligt socialtjänstlagen utdela utreseförbud och dess
829 funktionalitet utvärderas.

830

831 [7.26.4](#) att tillämpningen av lagstiftningen kring barnäktenskapsbrott och förbud mot kvinnlig
832 könsstympning utvärderas.

833

834 [7.26.5](#) att ett nationellt inrapporteringsystem inrättas.

835

836 [7.26.6](#) att inom ramen för skolpliktsansvaret ge skolhuvudmän i uppdrag att årligen rapportera
837 antalet barn som har eller som det finns stark misstanke om att de har förts bort.

838

839 [7.26.7](#) att ungdomar som är utsatta för hedersrelaterat våld ska erbjudas identitetsskydd.

840

841 [7.26.8](#) att kvaliteten och tryggheten på HVB och SiS-hem förbättras, och att det bedrivs
842 ändamålsenlig verksamhet på dessa enheter.

843

844 [7.26.9](#) att möjligheten att placera ungdomar enligt LVU på kvalitetssäkrade skyddade boenden
845 undersöks.

846

847 [7.26.10](#) att det genomförs ett rejält kunskapslyft i vården omkring kvinnlig könsstympning, både
848 bemötande och kunskapsspridning.

849

850 [7.26.11](#) att alla som behöver ska ha rätt att få klitoris rekonstruerad och att alla regioner ska
851 säkerställa att patienter får remiss för en sådan åtgärd.

852

853 [7.26.12](#) att det införs en särskild stödfunktion för personer som anmäler eller förekommer som
854 målsägande i fall som rör hedersrelaterade brott, inklusive könsstympning.

855

856 [7.27.1](#) att lämplig myndighet ansvarar för att utveckla bättre förebyggande åtgärder och
857 kunskapsspridning om den särskilda utsatthet för våld och sexuella övergrepp som förekommer
858 bland kvinnor med funktionsnedsättning.

859

860 [7.27.2](#) att lämplig myndighet målgruppsanpassar informationsmaterial gällande samhällets befintliga
861 stödinsatser för personer med intellektuell funktionsnedsättning.

862

863 [7.27.3](#) att kommuner ska ansvara över att det finns resurser till skyddade boenden för att ta emot
864 personer med funktionsnedsättningar.

865

866 [7.28.1](#) att Centerpartiet verkar för att en ny straffpåföljd införs för människor med kognitiva
867 svårigheter i syfte att stödja och hjälpa dem att ej återfalla i brott.

868

869 [7.29.1](#) att se över lagstiftning och tydliggör för hur kroppskameror ska användas i olika verksamheter.

870

871 [7.29.2](#) att se över regelverk för kameraövervakning för privata fastigheter.

872

873 [7.29.3](#) att införa möjligheten för bostadsrättsföreningar att söka tillstånd för kameraövervakning i
874 förväg.

875

876 [7.29.4](#) att införa möjlighet för polisen att ansöka om tillstånd för kameraövervakning även på
877 privatägda fastigheter.

878

879 [7.30.1](#) att inte ange ett maximibelopp i lagen. Istället bör det i lagen tydligare framgå hur
880 tilläggsavgiftens storlek ska bestämmas med fokus på att åstadkomma ett minskat fuskåkande.

881

882 [7.30.2](#) att strukturer för tilläggsavgiften kan utformas som ger ökade möjligheter att stävja
883 organiserat fusk genom att bestraffa upprepat fuskåkande hårdare, t.ex genom högre avgift för flera
884 överträdelser.

885

886 [7.30.3](#) att se över brottsrubricering och straffskalor för brott kopplat till tjuvåkande.

887

888 [7.30.4](#) att det ska vara straffbart att lämna oriktiga personuppgifter vid kontrollen.

889

890 [7.31.1](#) att Centerpartiet verkar för att införa kunskapsmål om offerpsykologi, genusperspektiv och
891 sexualbrott inom juristutbildningen, där uppfyllnad av kunskapsmålen är ett krav för att erhålla
892 juristexamen.

893

894 [7.31.2](#) att Centerpartiet verkar för att införa kunskapsmål om offerpsykologi, inom juristutbildningen,
895 där uppfyllnad av kunskapsmålen är ett krav för att erhålla juristexamen.

896

897 [7.31.3](#) att Centerpartiet verkar för att införa kunskapsmål om genusperspektiv inom
898 juristutbildningen, där uppfyllnad av kunskapsmålen är ett krav för att erhålla juristexamen.

899

900 [7.31.4](#) att Centerpartiet verkar för att införa kunskapsmål om sexualbrott inom juristutbildningen,
901 där uppfyllnad av kunskapsmålen är ett krav för att erhålla juristexamen.

902

903 [7.32.1](#) att Centerpartiet verkar för att betydande tekniska investeringar behöver genomföras så att
904 hemlig dataavläsning kan användas i alla ärenden där lagen i dag tillåter det. Skulle polisen genom
905 ökade anslag ha möjlighet till en sådan investering skulle det årligen kunna generera åtminstone
906 samma mängd information och operativa effekt som Encrochatoperationen gjort i Sverige.

907

908 [7.32.2](#) att Centerpartiet verkar för att ny lagstiftning behövs som gör det möjligt att proaktivt
909 inhämta information mot den organiserade brottsligheten, och rikta kraften mot de individer som

910 styr och leder verksamheten i stället för utförarna, men även aktivt arbeta med att förhindra mord
911 och angrepp på vittnen, i stället för att reaktivt utreda brotten.

912

913 [7.32.3](#) att Centerpartiet verkar för att FRA behöver tillföras medel för att utöka sitt stöd till
914 Polismyndigheten så att nuvarande lagstiftning kan nyttjas i mycket större utsträckning. Detta skulle
915 göra det möjligt att kartlägga och förstå den stora del av den organiserade brottsligheten som
916 bedrivs utanför Sveriges gränser.

917

918 [7.33.1](#) att Centerpartiet ska anordna en obligatorisk grundutbildning för samtliga av partiets
919 nämndemän i de psykologiska aspekterna av sexuella övergrepp som stöd i bedömningen i de
920 rättsliga processerna.

921

922 [7.34.1](#) att myndigheter ska kunna sätta upp kameraövervakning genom att lämna in en anmälan
923 utifrån samma kriterier som privata företag.

924

925 [7.35.1](#) att Centerpartiet verkar för att en utredning tillsätts för att skyndsamt undersöka
926 möjligheterna att återkalla tillstånd av olika slag som tillkommit på olagliga eller felaktiga grunder.

927

928 [7.36.1](#) att underskrift, dvs. godkännande av lagligt bindande handlingar, när fysisk närvaro av part
929 inte är möjlig, måste ske genom i) identifikation genom Bank-ID (eller motsvarande) eller ii) genom
930 att handlingen undertecknas på Statens Servicecenter i närvaro av statstjänsteperson och efter
931 uppvisande av godkänd ID-handling.

932

933 [7.37.1](#) att Centerpartiet skapar möjlighet för yrkesverksamma personer över 25 år att genomföra
934 polisutbildningen med hela eller delar av polislönen.

935

936 [7.38.1](#) att kriminalisera förberedelse för våldtäkt av barn.

937

938 [7.38.2](#) att kriminalisera att med uppsåt söka efter barn i sexuellt syfte.

939

940 [7.39.1](#) att myndigheter säkerställer att de som lever med skyddad identitet eller skyddad
941 folkbokföring får fullständig tillgång till samma samhällsservice och demokratiska rättigheter som alla
942 andra.

943

944 [7.39.2](#) att de organisationer som röjer personuppgifter för en person som lever med skyddad
945 identitet eller skyddad folkbokföring ska vara skyldig att ta ansvar för konsekvenserna för den

946 enskilde, såsom eventuell ny bostad, kostnader, kontakter med myndigheter. Den som fått sina
947 uppgifter röjda ska få stöttning i hela processen.

948

949 [7.39.3](#) att höja straffen för kvinnofridsbrott och våld i nära relation.

950

951 [7.39.4](#) att markant höja straffet för dem som återkommande döms för våldshandlingar i nära
952 relation.

953

954 [7.39.5](#) att införa stötningsprogram för våldsutsatta för att kunna lämna en våldsam relation.

955

956

957 [7.1 Motion om livstidsstraff.](#)

958 **Motionskrivare:** Jonas Dahlgren

959 Knivsta kommunkrets C-krets, UPPSALA C-dist

960 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

961

962 [Brödtext](#)

963 Jag vill med denna motion föreslå några ändringar av brottsbalken, med avseende på livstidsstraffet.

964 **Bakgrund**

965 Frihetsstraffet i egentlig mening började användas under 1570-talet i och med att Johan III genom
966 nåd omvandlade dödsstraffet till livstids straffarbete. Med 1743 års lag blev frihetsstraffet en
967 brottspåföljd. Frihetsstraffet som påföljd förekom i liten utsträckning och i bara några fall förekom
968 livstidsstraff. Straffrätten mildrades under tidens gång genom ökad benådning. 1748 års lag ersattes
969 1864 med en ny lag. I modern efterkrigstid har livstidsstraffet i Sverige kommit att allt mindre
970 tillämpas, följande tabell visar utvecklingen från 1960 tom. idag (det är främst de 2 senaste
971 decennierna som bryter mönstret om minskade antal livstidsdomar):60-tal: 26 st. livstidsdomar.70-
972 tal: 1280-tal: 4790-tal: 99Nuförtiden: I oktober 2017 avtjänade 144 intagna livstidsstraff i Sverige. 7
973 av dessa är kvinnor.

974 Ökningen av dömda beror främst på dels att fler personer döms till livstidsstraff, dels att
975 straffvärdena blivit längre. Idag är i princip samtliga av dessa dömda för mord. Tidsbestämningen har
976 länge, med vissa undantag, legat kring 14-16 år för livstidsstraff; sedan mitten av 90-talet har straffet
977 tidsbestämts till 18-25 år. Det kan göras en indelning av detta straff i faktisk och formell del. Faktiskt
978 straff ska vara livstid, men formellt straff är således runt 18-25 år. Ingen dömd fånge i Sverige sitter
979 hela livet i fängelse. Livstids fängelse kan *endast* dömas till om man fyllt 21 år.

980 Mest kända livstidsdömda i Sverige är Mattias Flink, Malexander-mördarna Tony Olsson, Andreas
981 Axelsson, och Jackie Arklöv. Fadimes pappa Rahim Sahindal har också dömts till livstid (Tomas Quick
982 är inte livstidsdömd utan var innan föremål för rättspsykiatrisk slutenvård). Pga. 7 kap. 21 §
983 Sekretesslagen (1980:100) fick jag inte veta domen mot dessa som dödade sina bebisar genom att
984 frysa in dem. Dock är livstidsdomar inte alltför otänkbar.

985 **Lagrums**

986 Livstidsdomar kan utdömas i ett 15-tal brott i fredstid och ytterligare ung. lika många i krigstid. Det är
987 alltså många lagrum som inrymmer livstidsstraff i påföljd, och av dessa nämner jag de mer kända: 3
988 kap. Brottsbalken inrymmer livstidsstraff för handlingar om brott mot liv och hälsa. Dråp kan dock
989 aldrig ge livstid. 4 kap. Brottsbalken handlar om människorov. 19 kap 3 § om brott mot rikets
990 säkerhet. Där kan det bli livstid om man döms för högförräderi eller gjort sig skyldig för trolöshet vid
991 förhandlingar med främmande makt.6 § samma kap. berör grovt spioneri.

992 **Förslag till ändringar**

993 Livstidsdömda fångar kan utdömas för ett 15-tal brott i fredstid och för ytterligare ungefär lika många
994 i krigstid. Enligt 29 kapitlet 7 § brottsbalken får ingen dömas till fängelse på livstid för brott begångna
995 innan 21 års ålder. Detta skulle jag vilja ändra till straffmyndighetsåldern 15 år, för barn är mer vilda
996 nuförtiden.

997 Vidare anser jag att det faktiska straffet egentligen ingen livstidsdom, utan endast mäter över 18-25
998 år. I Sverige kan man bli dömd till livstids fängelse. Med det menas att fängelsestraffet inte är
999 tidsbestämt. Efter 10 år kan man..håll i er...ansöka om att få straffet tidsbestämt. Det längsta
1000 tidsbestämda straffet hittills är 30 år. Om det ska heta livstidsdom, bör det därför vara betydligt
1001 längre straffskala. Jag presenterar därför en straffskala på upp till 50 år som då ska bli den faktiska
1002 livstiden. Den formella bör lämpligtvis inte ligga under 25 år i snitt. Livstidsstraffet vid krigstillstånd
1003 och ockupation bör fastslås till faktiska 100 år där ingen formell mätskala kommer på tal (är det krig
1004 så är det). I praktiken innebär detta att skulle Malexander-morden på poliser för många år sedan
1005 inträffat under krigstillstånd, hade de nu dömda enligt mitt förslag först avverkat 100 år innan
1006 frigivning kunnat bli aktuell. Ingen nåd som under ockupation och krigstillstånd gjort sin
1007 brottsgärning, ska kunna bli aktuell för tidigare frigivning. Finansieringen av att hålla fångarna längre i
1008 fängelse, erhålles genom att man gör kvaliteten i dagens anstalter diminutiv. Fångarna får finna sig i
1009 koja istället för slott. Gå från lyxmiddagar till vatten och bovete-limpa. Jag är en fiffig man.

1010 **Frigivning**

1011 Den enda möjligheten att bli frigiven från livstidsstraff är att få benådning av regeringen.
1012 Nådebesluten är inte motiverade, vilket innebär svårigheter både för dömda och Kriminalvården att
1013 bedöma vad som krävs för att ett straff ska tidsbestämmas. Här önskar jag också en ändring,
1014 eftersom det just nu är svårt för Kriminalvården att formulera ett åtgärdsprogram den dag det är
1015 aktuellt för frigivning. Nådebesluten bör meddelas både skriftligt och muntligt.

1016 Innan frigivningsprövning ska kunna ske, måste domstolen idag i samband med livstidsdomen ange
1017 en minsta tid av straff som först måste verkställas. Jag anser att den dömda inte ska ha möjlighet till
1018 rättsligt bistånd i form av offentlig försvarare vid prövning (statens budget är nog ansträngd som det
1019 är, som centervän är detta angeläget anser jag). Prövtiden efter villkorlig frigivning föreslår jag till
1020 minst 20 år. Ibland kan det finnas ett särskilt behov av kontroll av den frigivne av övervakare. Jag
1021 tycker att övervakningstiden ALLTID ska uppgå till minst 10 år, istället för det normala 1 år som gäller
1022 frigivning från livstidsstraff idag.

1023 För närvarande gäller att om en livstidsdömd har begått annat brott före livstidsdomen, eller begår
1024 nytt brott efter domen men innan påföljden löpt ut, får rätten förorda att den tidigare utdömda
1025 påföljden ska gälla även det nya brottet. Det är synnerligen rimligt. I den situationen att den dömda
1026 gör sig skyldig till ny brottslighet under prövtiden (dvs. mina förslagna 20 år), framstår det dock inte
1027 som rimligt att det tidigare livstidsstraffet alltid ska avse också det nya brottet om det är ett litet
1028 brott. Då tänker jag på tex. snatteri och dylikt. Här ska det vara åklagarens uppgift att avgöra vad som
1029 kan anses som ringa brottslighet. Om den tidigare dömda inte vill riskera åklagarens bedömning
1030 härom, kan den dömda förslagsvis sköta sig så finns det ingen sådan bedömningsrisk.

1031 **Kriterier för frigivning**

1032 För att frigivning från livstidsstraff ska bli aktuell har jag fackindelad kriterierna därom i 3 delar, där
1033 jag i denna motion lanserar att man ska uppfylla samtliga. Dessa är:

- 1034 1. Skötsamhet och villighet att medverka vid genomförandet av verkställighetsplan som har
1035 utarbetas för XX. Det är ju stor vikt att Kriminalvården kan tillhandahålla programverksamhet och
1036 andra åtgärder som kan främja XX's utveckling.
- 1037 2. Frigivningsförhållanden. Man ska se till att det är så goda förhållanden som möjligt vid frigivning.
1038 Vikten av samarbete så att den dömda får det stöd han kan behöva, kan inte nog betonas.

1039 3. Återfallsbrottslighet. Skydda eventuella framtida brottsoffer. Risken för återfall i brott beaktas
1040 för tillfället olika, det i det system med särskild utskrivningsprövning som gäller för psykiskt störda
1041 lagöverträdare som har dömts till rättspsykiatrisk vård förenad med sådan prövning. Återfallsrisken
1042 beaktas idag för livstidsdömda i samband med handläggning av nådeärenden. Jag tycker att
1043 Kriminalvården bör vidta åtgärder för att minska återfallsrisken (det lär dem nog göra, men det bör
1044 vara ett prioriterat arbete). Frigivningsprövning bör hålla hög kvalitet. Rättsmedicinalverket ska ha
1045 ansvaret för denna riskbedömning, och inte Kriminalvården som idag. 1995 års
1046 Straffskyddskommitté hävdade att det inte är rimligt att det ska göras bedömningar av risk för
1047 fortsatta brott. Det är dåligt, enligt mig. Min åsikt är att det är etiskt acceptabelt att hålla folk
1048 inspärrade ytterligare tid på den grunden att man bedömer att det finns risk att XX efter frigivning
1049 kommer att fortsätta brottsligheten. Det är etiskt försvarbart om det finns säkra riskbedömningar om
1050 upphävandet av fängelsedomerna kan medföra risk för återfall. Ur detta får jag denna centerpartistiska
1051 formel:

1052 4.

1053 **Allmänheten ska inte sitta inne för att gärningsmannen är ute. Allmänheten ska tordas vara ute för**
1054 **att gärningsmannen sitter inne.**

1055 Härav uppmanar jag partistämman:

1056 [Att-sats](#)

1057 [7.1.1](#) att benådning av livstidsdömda ska motiveras både skriftligt och muntligt av regeringen i
1058 syfte att underlätta livet den dömde och för Kriminalvårdens åtgärdsprogram.

1059 [7.1.2](#) att faktisk livstid ska vara minst 50 år i fängelse.

1060 [7.1.3](#) att formell livstidsdom kan medges till som lägst 25 år.

1061 [7.1.4](#) att livstidsstraff under krigstid och ockupation bör fastslås till faktiska och formella 100 år.

1062 [7.1.5](#) att livstidsstraff ska kunna paras ihop med straffmyndighetsåldern och därmed sänkas från
1063 idag 21 år till 15 år.

1064 [7.1.6](#) att prövotiden efter villkorlig frigivning förlängs från dagens 1 år till 20 år.

1065 [7.1.7](#) att kriterierna för frigivning bör vara grad av skötsamhet/villighet, frigivningsförhållanden
1066 och risk för återfallsbrottslighet, där alla 3 kriterierna måste beaktas.

1067 [7.1.8](#) att det är åklagares uppgift att bedöma vad som är ringa om en sedan tidigare livstidsdömd
1068 återfaller i brottslighet om än ringa.

1069 [7.1.9](#) att övervakningstiden vid frigivning för tidsbestämda straff förlängs från dagens 2 år till 10 år.

1070 [7.1.10](#) att pga. den merkostnad förlängningen av livstidsdomar överlag kan kosta, ska standarden
1071 avsevärt på dem svenska anstalterna sänkas till vatten och bröd-nivå.

1072 [7.1.11](#) att kostnader i övrigt bla. ska finansieras av uteblivet rättsligt bistånd i form av offentlig
1073 försvarare till XX vid prövning av frigivning.

1074 [7.1.12](#) att Rättsmedicinalverket ska ha ansvar för riskbedömning av dömda fångar och inte
1075 Kriminalvården som idag.

1076 [7.1.13](#) att förslag i att-satser 1-12 bör infogas i regelverk senast år 2030.

1077 Yttrande Distrikt

1078 Livstidsstraffet används bara vid de mest allvarliga brotten, framför allt mord. När domstolen dömer
1079 till livstids fängelse vet man inte hur länge man kommer att sitta i fängelse. Efter tio år kan man
1080 ansöka om att få sitt straff tidsbestämt. En sådan ansökan görs till tingsrätten i Örebro. Om
1081 tingsrätten går med på att tidsbestämma straffet, bestäms hur många år fängelsestraffet ska
1082 omvandlas till. Det tidsbestämda straffet får inte vara kortare än 18 år. Ansvaret för verkställandet av
1083 livstidsdomar ligger hos Kriminalvården medan Rättsmedicinalverket utför riskbedömning i samband
1084 med ansökan om tidsbestämt straff. Med beaktande härav och då motionen i övrigt inte ger
1085 anledning till annan bedömning bör denna avslås.

1086 Distriktsstyrelsen föreslår därför distriktsstämman besluta

1087 Att avslå motionen

1088 Distriktsstämman beslutade

1089 Att avslå motionen

1090 7.2 Motion om polisen.

1091 **Motionskrivare:** Jonas Dahlgren

1092 Knivsta kommunkrets C-krets, UPPSALA C-dist

1093 Ange medmotionär/Motionärer

1094

1095 Brödtext

1096 Denna motion handlar om att effektivisera polisens arbete.

1097 Vi känner alla till att det har blivit fler oupplösta brott. Hur ska man då göra för att ändra detta?
1098 Naturligtvis bör man anställa fler poliser. Alternativet att anställa fler poliser skulle istället kunna vara
1099 att använda befintlig personal på ett mer effektivt sätt. Jag tror på mer renodling av polisens
1100 uppgifter, detta skulle också tydliggöra polisens identitet. Polisen ska inte behöva anteckna ett par
1101 borttappade saker, den ska vara ute på fältet och jaga knarkare och ligister. Till stöd för min motion
1102 tar jag det kommunala självstyret.

1103 Självstyre

1104 De grundläggande bestämmelserna om kommunalt självstyre finns i 1 kap. regeringsformen. Där står
1105 att folkstyret förverkligas genom kommunala självstyret. Det kommunala självstyret representerar
1106 grundläggande värderingar. Den ska därför väga mycket tungt i relation till andra parter. I
1107 regeringsformen står att beslutanderätten i kommunen utövas av valda församlingar.

1108 Frågan är då vilka uppgifter som kan skötas av andra än polisen utan att säkerhet och rättstrygghet
1109 åsidosätts. Det finns enligt mig en del områden, vilka jag skulle föreslå att kommunen övertar
1110 ansvaret för. Dessa är:

1111 1. Tillstånd att hålla politiska möten.2. Tillstånd att använda avancerade smällare.3. Tillstånd att driva
1112 hotellverksamhet.4. Tillstånd att använda skjutbana.5. Delgivning av tilltalade inför förhandlingar.6.
1113 Hittegodshantering.7. Försäkringsfrågor.8. Stöld/ skador och förstörelseanmälan.9. Upprättande av
1114 ordning vid allmänna platser.

- 1115 Egentligen skulle kommunala tjänstemän, försäkringsbolag och av kommunen anställda
1116 ordningsmän/skyddsvakter och väktare kunna göra alla dessa sysslor utan polismans ingripanden.
1117 Det måste tex. kännas nesligt för polis med flera års utbildning att beblanda sig med papper om
1118 förlorade vantar och sitta och godkänna möten med Fåglarnas vänner. Sicken dynga. Det måste
1119 kunna skötas av kommunala tjänstemän.
- 1120 Ordningsvakter/skyddsvakter och väktare får idag sin utbildning av polisen och det bör också
1121 innebära att dem får större befogenheter. Polisen ska kunna be ordningsvakter att utföra vissa
1122 konkreta arbetsuppgifter men ändå stå under polisens ledning. Idag behövs särskilt beslut för att
1123 ordningsvakt ska få gripa in. Detta anser jag helt bör slopas och ordningsvakt bör få samma rätt att
1124 gripa in som polis. Enda skillnaden till polisen bör vara att vakterna inte bär vapen. Innan förslaget
1125 lanseras bör det prövas under en tid, lämpligtvis 3 år. Faller det väl ut ska även vakter kunna få bära
1126 polismans utrustning.
- 1127 Polisarbetet effektiviseras och polisen blir mer tillgänglig. I förlängningen kan det förhoppningsvis
1128 göra att brotten minskar och att de brott som inträffar utreds bättre.
- 1129 Härmed hemställer jag hos partistämman:
- 1130 [Att-sats](#)
- 1131 [7.2.1](#) att med hänvisning till kommunala självstyret överföra en del av polismans uppgifter såsom
1132 omnämns i motionens 9 punkter till kommunala tjänstemän, försäkringsbolag samt vakter.
- 1133 [7.2.2](#) att vakterna under en provotid bör få polismans befogenhet sånär som vapeninnehav.
- 1134 [7.2.3](#) att vakter i ett längre perspektiv ska få bära polisens utrustning om provotid faller väl ut.
- 1135 [7.2.4](#) att överföringar från polisen, sådana som omnämns i motionen, till kommunala tjänstemän,
1136 försäkringsbolag och vakter innan 2025 bör genomföras.
- 1137 [Yttrande Distrikt](#)
- 1138 Intentionerna i flertalet av de yrkanden som motionären föreslår är redan på gång i den nya lagen
1139 om ordningsvakter som regeringen har föreslagit. Den nya lagen innebär bland annat att
1140 ordningsvakter får användas för att medverka till att upprätthålla allmän ordning och säkerhet eller
1141 främja trygghet. De ska även ges fler befogenheter, till exempel få transportera vissa omhändertagna
1142 personer och förstöra beslagtagna alkohol om värdet är ringa.
- 1143 En helt ny tillståndsprocess för att använda ordningsvakter ska också införas. Fokus ska vara både
1144 behov och ändamålsenlighet. Tillståndsprocessen stärker också Polismyndighetens möjligheter till
1145 ledning och kontroll av ordningsvakter. Ett beslut om tillstånd att använda ordningsvakter får under
1146 vissa förutsättningar återkallas.
- 1147 De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 januari 2024.
- 1148 Distriktsstyrelsen föreslår därför distriktsstämman besluta
- 1149 Att anse motionen besvarad
- 1150 Distriktsstämman beslutade
- 1151 Att anse motionen besvarad
- 1152 [7.3 Motion om snabbare lagföring.](#)
- 1153 **Motionsskrivare:** Jonas Dahlgren

1154 Knivsta kommunkrets C-krets, UPPSALA C-dist

1155 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

1156

1157 [Brödtext](#)

1158 Öka effektiviteten och se till att polis och åklagarmyndigheter fungerar mer ändamålsenligt än idag.
1159 Så skulle man kunna sammanfatta (C)'s uppfattning ang. frågan om snabbare lagföring inom
1160 rättsverksamheten. Vi anser att det är viktigt att brottmålsprocessen genomförs snabbt, framförallt
1161 med hänsyn tagen till dem som tvingas vittna. Det som framförallt är ett problem nu är att det inte
1162 finns tillräckligt med poliser och åklagare. Många ärenden får vänta alldeles för länge. Detta innebär
1163 att brottsoffren blir offer i större utsträckning. Regeringen måste dela ut tillräckligt mycket resurser
1164 till rättsväsendet för att det ska fungera, men så är det tyvärr inte. (C) vill därför ge mer pengar till
1165 både polis och åklagare och vi vill strama upp organisationen så att den fungerar bättre.

1166 Denna Center-motion har till syfte att ge några förslag på förbättringar:

1167 1. Andra än åklagare bör kunna ges i uppdrag att utfärda en stämning sedan en åklagare har beslutat
1168 om stämning. Andra än just åklagare bör kunna underteckna kallelser. Dessa andra kan tex. vara
1169 kommunala tjänstemän/kontorister hos polis/ eller polisen själva.

1170 2. I vissa brottmål som kräver personutredning, som i regel görs av frivårdsmyndigheter, är det
1171 domstol som ska besluta om det. Istället anser jag att en åklagare bör ges behörighet att besluta att
1172 hämta yttranden från frivårdsmyndighet.

1173 3. Från polishåll klagas det över att det är svårt att få personer kallade till förhör att inställa sig. Dels
1174 kan det bero på att det är bökigt att åka och hämta den tilltalade, dels att vitet för frånvaro inte
1175 avskräcker. Jag föreslår därför en fyrdubbling av vitesbeloppet med omedelbar verkan.

1176 4. Enligt 23 kapitlet 7§ rättegångsbalken begränsar sig polisens möjlighet att hämta tilltalade till en
1177 väglängd om 5 mil. Detta är uppseendeväckande och försvårar utredningens arbete. Polisen ska
1178 kunna få åka närsomhelst och hur långt som helst för att fånga folk och föra tilltalade till förhör eller
1179 förhandlingar.

1180 5. Åklagaren ska inte behöva gå via rätten för att väcka åtal. Han ska kunna göra det utan deras
1181 medgivande. Idag kan förvisso åklagaren helt själv väcka åtal, men det gäller bara vissa fall. Jag vill att
1182 det ska gälla alla fall.

1183 Sammantaget skulle detta ge en annan rollfördelning med en snabbare och mer effektiv lagföring
1184 som följd.

1185 Jag föreslår partistämman:

1186 [Att-sats](#)

1187 [7.3.1](#) att annan rollfördelning ska göras inom polis- och åklagarväsende såsom beskrivs i motionen.

1188 [7.3.2](#) att vitesföreläggande inför förför och förhandlingar med omedelbar verkan ska fyrdubblas.

1189 [7.3.3](#) att polisen ska kunna hämta tilltalade och misstänkta oavsett var dem befinner sig i landet
1190 och att därmed gamla begränsningen om 5 mil stryks.

1191 [7.3.4](#) att åklagaren i alla fall själv ska kunna väcka åtal.

1192 Yttrande Distrikt

1193 Ett väl fungerande rättsväsende är en av grunderna för det demokratiska samhället. Rättssäkerhet
1194 innebär att enskilda ska kunna lita på lagstiftningen, myndigheterna och domstolarna. Det bygger på
1195 en tydlig och fast och varaktig uppdelning av polisens, åklagarnas, domstolarnas och kriminalvårdens
1196 respektive roller. Med beaktande härav och då motionen i övrigt inte föranleder annan bedömning
1197 bör denna avslås.

1198 Distriktsstyrelsen föreslår därför distriktsstämman besluta

1199 Att avslå motionen

1200 Distriktsstämman beslutade

1201 Att avslå motionen

1202 7.4 Organiserad brottslighet

1203 **Motionskrivare:** Saad Gourrada

1204 Stockholms Stad C-krets, STOCKHOLMS STAD C-dist

1205 Ange medmotionär/Motionärer

1206

1207 Brödtext

1208 Sverige var ett av världens tryggaste länder och är det fortfarande på många sätt. Sverige har mindre
1209 och mindre mord, mindre och mindre brott. Det är inte en hemlighet att alkohol gör att
1210 konsekvenstänket suddas ut. Med mindre alkoholkonsumtion hos framför allt unga gör att bland
1211 annat det förbättrar brottsstatistiken.

1212 Det höjs röster om att Sverige är mer och mer otryggt med skjutningar, sprängningar och mord. Vi
1213 har en oerhört tragisk utveckling framför oss om inte samhället och rättstaten gör någonting åt
1214 saken. Det är förhållandevis få människor som står för det oerhört grova våldet. Idag har vi en
1215 lagstiftning som inte är upplagt för att hantera den nuvarande situationen som landet befinner sig i
1216 just nu.

1217 Vi behöver ta tag i problemen och det gör vi bäst genom att sätta rätt resurser på rätt plats.

1218 Utredare måste få fler kollegor. De måste få en bra arbetsmiljö med fler lokaler, en respekterad
1219 yrkestitel, möjlighet till kompetensutveckling och traktamente i fall där man med kort varsel som
1220 utredare behövs på annan ort.

1221 Hos NFC krävs det stora satsningar. Det krävs att rekryteringen går snabbare.

1222 Det krävs ett effektiviseringsprogram som gör att teknisk bevisning snabbare går att ta fram.

1223 Med dagens långsamma handläggning av bevismaterial riskerar förövare att gå fria eftersom
1224 häktningstiderna är begränsade till både tid och bevisvärde. Det i sin tur medför att förövarna
1225 fortsatt kan begå nya brott.

1226 Kameraövervakning finns i stora delar av vårt land. Det finns hos exempelvis privata villaägare,
1227 köpcentrum, tunnelbana. Att utöka kameraövervakningen både tillfälligt och temporärt är en viktig
1228 del av trygghetspaketet. Det är något som i regel inkräktar på den personliga integriteten. I det här
1229 fallet skulle kameraövervakning på socialt utsatta områden kunna hjälpa till med en del av
1230 bevisföringen. I många rättegångar idag används kameraövervakning ifall det finns. Detta är ett säkert

- 1231 sätt att kunna bedöma ifall man kan ta vidare till åtal, men det blir också enklare för åklagare att
1232 kunna göra ett korrekt åtal som minimerar risken för en friande dom.
- 1233 Det ska vara attraktivt att bli polis och jobba för rättvisan ute i samhället. Alla vi vet att man inte
1234 alltid vet vad man vill jobba med direkt efter gymnasiet. Vi har alla olika vägar genom livet. När man
1235 är 30 år har man oftast ett jobb med en inkomst. Många arbetsplatser erbjuder betald utbildning för
1236 att man senare ska kunna fortsätta jobba på företaget efter avslutad utbildning. Detta ska givetvis
1237 också införas hos polismyndigheten. Är man ordningsvakt och vill kompetensutveckla ska man också
1238 få en betald polisutbildning. Att som ordningsvakt vilja bli polis ska inte behöva medföra kostnader,
1239 man ska självklart få betalt för det.
- 1240 En ny enhet krävs inom polisen. Nuvarande struktur inom polisen håller inte idag. Det finns inte
1241 tillräckligt med kompetens att hantera situationen i Sverige idag. Den nya enheten ska vara
1242 fristående, bestå i huvudsak av civilpoliser med specifik kompetens kring den organiserade
1243 brottsligheten. Den nya enheten ska fungera som en spetskompetens, liknande den kompetens som
1244 säkerhetspolisen (SÄPO) har idag.
- 1245 Kommuner ska få mer stöd till att utbilda fältassistenter som rör sig ute i förorterna. Det behövs
1246 vuxna förebilder för att få bra relationer med ungdomar.
- 1247 Barn från och med lågstadiet som har arbetslösa föräldrar har idag ingen rättighet till att gå på
1248 fritids. Med tanke på vår bostadsbrist och trångboddhet leder detta till att barnen är ute utan vuxna
1249 och i värsta fall nyrekryteras in i den kriminella världen. Nyrekryteringen är enkel. Det kan räcka med
1250 att man får en peng till glass, godis och läsk. Vilket föräldrarna inte kan ge, åtminstone inte i den
1251 utsträckning som de gängkriminella. På ett sådant sätt utvecklas ett förtroende och relation mellan
1252 barnen och gängkriminella. Att ge barn till arbetslösa istället ges möjlighet att gå på fritids efter
1253 skolan skulle kosta staten cirka 500 miljoner kronor.
- 1254 Efter flera år av eskalerande våld och en subkultur i utsatta områden, så är jag övertygad att dessa
1255 åtgärder kommer att lösa problemet på lång sikt.
- 1256 **Att-sats**
- 1257 [7.4.1](#) att Centerpartiet ska lansera ett trygghetspaket med banbrytande åtgärder.
- 1258 [7.4.2](#) att Centerpartiet verkar för att de utredare hos polisen får en särskild satsning för ett
1259 effektiviserande arbete.
- 1260 [7.4.3](#) att NFC ska reformeras så att bevismaterial kan tas fram snabbare.
- 1261 [7.4.4](#) att Centerpartiet ställer sig positiva till kameraövervakning i utsatta områden med hög
1262 brottslighet.
- 1263 [7.4.5](#) att Centerpartiet verkar för en betald polisutbildning från och med året man fyller 30 år
1264 och/eller ifall man har arbetat som ordningsvakt i 3 år eller mer.
- 1265 [7.4.6](#) att Centerpartiet verkar för en ny enhet inom polisen som fungerar som en spetskompetens
1266 mot den organiserade brottsligheten.
- 1267 [7.4.7](#) att Centerpartiet är med och bidrar till att kommuner kan ha fler fältassistenter ute i
1268 förorterna.
- 1269 [7.4.8](#) att Centerpartiet verkar för att barn till arbetslösa föräldrar ska få gå på fritids.

1270 Yttrande Distrikt

1271 Som motionären påpekar finns ett angeläget behov att bryta den dystra utveckling vi sett under de
1272 senaste åren, med organiserad brottslighet som flyttat fram sina positioner, som utövat hänsynslöst
1273 våld, inte sällan på allmän plats, och som lockat, värvat eller snärjt allt yngre personer in i allvarlig
1274 brottslighet. För att bryta denna utveckling krävs ett batteri av åtgärder, såväl i det förebyggande
1275 arbetet som i det polisiära. Arbetet med att hitta åtgärder som verkligen har effekt bör prioriteras.
1276 Motionens första att-sats bör därför ändras med inriktningen på just åtgärder som är verkningsfulla.

1277 Polisen har under senare år fått kraftigt ökade resurser men har trots det svårt att leverera resultat
1278 på flera områden. Det gäller t.ex. lokal polisenärvaro men även uppklarning av brott. Sedan polisens
1279 omorganisation år 2015 har även många erfarna polisanställda lämnat myndigheten. Dessutom råder
1280 hos Nationellt forensiskt centrum, NFC, långa väntetider för att få svar på analyser från brottsplatser.

1281 Centerpartiet ser satsningar på NFC som centralt för att få en högre uppklarning av brott och har i sin
1282 budget avsatt extra medel till detta. Vidare anser Centerpartiet att det är viktigt att satsa på bättre
1283 arbetsvillkor, arbetsmiljö och högre lönenivåer för polisanställda, för att på så sätt lyckas attrahera
1284 och bibehålla kompetent personal. Därigenom skulle även utredningsverksamheten stärkas.
1285 Centerpartiet är även positiva till övervakningskameror på brottsutsatta platser och har under senare
1286 år stått bakom ändringar i lagstiftningen i den riktningen. För att hindra att unga dras in i kriminalitet
1287 anser Centerpartiet att lokal närvaro avgörande, dels polisiär men i minst lika hög grad andra
1288 yrkesgrupper som arbetar förebyggande, däribland fältassistenter. Eftersom Centerpartiet på dessa
1289 områden driver nyss nämnd politik ska motionen i dessa delar anses besvarad.

1290 Inom polisen finns en nationell operativ avdelning, Noa, som arbetar mot den grova brottsligheten.
1291 Inom Noa finns olika specialiserade enheter med särskilda inriktningar. Någon ny enhet för att arbeta
1292 mot dessa brott är därför inte ändamålsenligt, och motionen i den delen bör avslås. Inte heller är det
1293 lämpligt att göra särskilda ekonomiska satsningar mot just ordningsvakter, för att rekrytera dem till
1294 polisutbildningen, utan de bör kunna söka och antas under samma förutsättningar som övriga
1295 sökande, varför även denna att-sats bör avslås.

1296 Som motionären lyfter har barn vars föräldrar är arbetslösa inte rätt att gå på fritids. Detta medför
1297 att dessa barn i större utsträckning än andra är hänvisade till att röra sig ute på gator och torg när de
1298 vill lämna hemmet. Det kan medföra större risker att exponeras för gäng och försök till rekrytering in
1299 i kriminalitet. Att ge dessa barn rätten till fritidsverksamhet vore därför en klok investering av
1300 samhället, och motionen bör därför bifallas i denna del.

1301 Utifrån detta uppmanar distriktsstämman partistämman

1302 att gällande att-satserna 1, 2, 3, 4 och 7 och anse dessa besvarade

1303 att avslå motionens att-satser 5 och 6

1304 att bifalla att-sats 8

1305 samt att uppdra distriktets delegation att även yrka på

1306 att Centerpartiet ska lansera ett trygghetspaket med verkningsfulla åtgärder.

1307 7.5 Motion angående hjälpmedel för polisen

1308 **Motionskrivare:** Nils Lewinsky

1309 GÖTEBORGS C-krets, GÖTEBORGS C-dist

1310 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

1311

1312 [Brödtext](#)

1313 Idag diskuteras hur man skall ha fler och fler poliser för att utreda och förhindra brott. Skulle man
1314 använda sig i större utsträckning av AI och beväpnade drönare, skulle mycket av behovet inte finnas.
1315 Drönarna skulle kunna vara bestyckade med tårgas, elpistol eller lättare vapen. Vissa lagar måste då
1316 ändras.

1317 [Att-sats](#)

1318 [7.5.1](#) att man utreder att polisen får mera tillgång till AI, beväpnade drönare och vilka lagar som
1319 behöver ändras.

1320 [Yttrande Distrikt](#)

1321 Avslag

1322 [7.6 Principiellt ställningstagande mot massövervakning](#)

1323 **Motionskrivare:** Per Pettersson

1324 SOLNA C-krets, STOCKHOLMS LÄN C-dist

1325 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

1326 Per Pettersson, Stockholms län; Paul Westin, Stockholm län; Markus Berglund, Uppsala; Mats
1327 Gezelius, Stockholms Stad

1328 [Brödtext](#)

1329 Massövervakning har länge varit en av den populistiska politikens enkla lösningar på snart sagt alla
1330 problem. USA införde långtgående program för massövervakning efter 11 september som i efterhand
1331 har avslöjats som i princip helt verkninglösa. Sverige införde efter hårda protester från bland annat
1332 Centerpartiet den långtgående FRA-lagen som inte heller den har kunnat påvisa någon större
1333 effektivitet. Listan kan göras lång över olika förslag på massövervakning utan brottsmisstanke som
1334 genomförts eller stoppats, allt i säkerhetens namn men utan att någonsin kunna påvisa att det
1335 någonsin fungerat. Istället innebär det intrång i individers privatliv och personliga integritet.

1336 De åtgärder som har kunnat påvisa effekt är tvärtom riktade insatser för att komma åt
1337 kommunikation från individer som faktiskt är misstänkta för brott. Internationella insatser för att
1338 knäcka tjänster som EncroChat och Sky har visat sig effektiva i bekämpandet av organiserad
1339 brottslighet. Genom att rikta spaningen mot individer som är misstänkta för brott minskas intrånget i
1340 oskyldiga människors privatliv. Tyvärr är det ju omöjligt att helt eliminera risken för att oskyldiga
1341 drabbas, antingen för att misstankarna visar sig ogrundade eller för att kommunikation kräver två
1342 parter, vilket betyder att även mamman till en misstänkt gängkriminell kan råka få sin oskyldiga
1343 kommunikation med barnet avlyssnad. Samtidigt är det i princip omöjligt att ta fram helt vattentäta
1344 system och detta får tyvärr bli det lilla intrång i den personliga integriteten som vi sannolikt måste
1345 acceptera för att alls lyckas med utredningar av detta slag. Genom att ha rättssäkerhet och
1346 proportionalitetsprövningar innan dessa åtgärder vidtas kan vi ändå göra allt vi kan för att minimera
1347 att sådana intrång spiller över på oskyldiga människor.

1348 Det senaste förslaget i raden som föreslås i EU är något som kallas Chat Control. Det kräver direkt
1349 tillgång till alla EU-medborgares elektroniska kommunikation och förbjuder i praktiken alla former av
1350 kommunikationssystem som inte har en bakdörr för EU-myndigheter och medlemsländers dito att

1351 komma åt kommunikationen okrypterad. Anledningen som kommissionen har angivit är att komma
1352 åt barnpornografi, ett förvisso lovvärt syfte, men till och med organisationer som Tyska
1353 barnskyddsförbundet har kallat förslaget "oproportionerligt och ineffektivt". Det är ett förslag som
1354 kan läggas till den allt längre listan över förslag som populistiska politiker tycker låter bra, men som i
1355 praktiken inte fungerar och tvärtom kan verka kontraproduktivt genom att tvinga ner brottslingar
1356 ännu djupare i de alternativa lösningarna som finns för att undkomma avlyssning.

1357 Centerpartiet har en stolt tradition av att åtminstone försöka stoppa den här sortens åtgärder, och
1358 jag hoppas att vi alla minns hur uppslitande FRA-debatten var för vårt parti. Genom ett tydligt
1359 ställningstagande från partistämman kan vi som parti säga nej till den här sortens dumheter även när
1360 större partier hotar oss, och stötta våra riksdagsledamöter när de ställer sig upp och slår näven i
1361 bordet.

1362 [Att-sats](#)

1363 [7.6.1](#) att Centerpartiet tar ett principiellt ställningstagande mot alla former av massövervakning av
1364 individer utan föregående brottsmisstanke och att övervakning av privat kommunikation
1365 alltid ska kräva beslut av åklagare eller domstol.

~~1366~~ [Yttrande Distrikt](#)

1368
1369

1370 Motionärerna lyfter ett högst angeläget ämne, nämligen hur vi värnar den personliga integriteten
1371 och skyddet för densamma i ett samhällsklimat där repressiva åtgärder vinner allt större gehör,
1372 däribland olika typer av övervakning. Ett exempel på lagstiftning som kan ge tillstånd till övervakning
1373 är den som reglerar hemliga tvångsmedel, exempelvis hemlig avlyssning, och som bara får användas i
1374 brottsutredningar efter beslut från domstol, eller i vissa brådskande fall får beslutas av åklagare. Det
1375 är en ordning som uppfyller grundläggande rättssäkerhetsgarantier.

1376 En annan typ av övervakning som förekommer i allt större utsträckning, och där möjligheterna
1377 utökats på senare år, är kameraövervakning på allmän plats. Här delar Centerpartiet den uppfattning
1378 som fått genomslag i lagstiftningen, att intrång i den personliga integriteten kan vara motiverade om
1379 det är fråga om en brottsutsatt plats och en kamera på platsen kan öka tryggheten, verka
1380 avskräckande på brottsligheten och öka möjligheterna att beivra brott som begås.

1381 Motionärerna föreslår ett principiellt ställningstagande som innehåller begrepp som ger stort
1382 utrymme för tolkning. Att fatta den typen av beslut kan få olyckliga och oönskade konsekvenser,
1383 något ovanstående exempel belyser. Motionen ska därför avslås.

1384

1385 Utifrån detta uppmanar distriktsstämman partistämman att avslå motionen.

1386 [7.7 En effektivare kriminalvård med utvidgad frivård](#)

1387 **Motionskrivare:** Malin Johnson-Stampe

1388 Centerstudenter

1389 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

1390 Centerstudenters förbundsstyrelse

1391 **Brödtext**

1392 De senaste åren har gängbrottsligheten i Sverige ökat och krävt allt mer resurser från de
1393 rättsvårdande myndigheterna. Trots kontinuerliga tillskott och mer pengar från statsbudgeten för
1394 varje år har utvecklingen inte vänt. Det finns goda skäl att se över flera delar av rättsväsendet för att
1395 komma åt utvecklingen, en viktig del är att öppna upp för nya lösningar som kan minska kostnaderna
1396 för berörda myndigheter, effektivisera det utredande arbetet och motverka den platsbrist som
1397 utvecklats i Kriminalvårdens verksamhet.

1398 I Kriminalvårdens verksamhet finns just nu en stor utmaning kopplat till platskapacitet och
1399 beläggning. Den genomsnittliga beläggningen fortsätter att öka och beläggningsgraden på fasta
1400 platser i häkte låg på 101 procent under 2021, ungefär samma nivå som under 2020. På anstalt ökade
1401 beläggningsgraden med sex procentenheter under 2021, till 109 procent. Totalt sett ökade det
1402 genomsnittliga antalet klienter i såväl häkte och anstalt som i frivård, under 2021. Framgent kommer
1403 sannolikt både ny lagstiftning och lagstiftningsförändringar fortsatt leda till ökad beläggning.
1404 Kriminalvården anger själva att "Under de senaste åren har det funnits ett stort fokus på
1405 straffskärpningar, varav några har haft, eller förväntas ha, särskilt stor påverkan på Kriminalvården.
1406 "(<https://www.kriminalvarden.se/globalassets/fangelse/rapport-kriminalvardens-platskapacitet-2022-2031.pdf>).
1407

1408 Att straffskärpningar är en av alla de åtgärder som behöver vidtas för att stävja den grova
1409 brottsligheten är idag uppenbart, däremot behöver det finnas en större förståelse och framförallt
1410 reformer som möter upp konsekvenserna av detsamma.

1411 För att möta upp det behovet av fler platser på anstalt och i häkten bör möjligheten att använda
1412 elektronisk intensivövervakning (IÖV), fotboja, som alternativ till verkställighet på anstalt i fler fall ses
1413 över. Sverige har en relativt lång erfarenhet av att använda IÖV inom kriminalvården, sedan detta
1414 infördes som ett alternativ till kortare fängelsestraff år 1994. Sedan dess har erfarenheterna av
1415 detsamma varit positiva, likaså ha utvärderingarna av den stegvisa utvidgningen och ökningen av fall
1416 där IÖV använts visat på att detta fungerar väl. Detta bör kunna användas i fler fall än idag, när det
1417 rör lättare brottslighet där kortare fängelsestraff döms ut.

1418 Det senaste decenniet har inga större utvidgningar eller utvärdering skett, vilket talar för att det i
1419 första hand bör utredas huruvida en eventuell ny målgrupp för IÖV kan vara lämplig och vilka
1420 förutsättningar det finns för Kriminalvården att i fler fall än idag använda IÖV som alternativ till
1421 verkställighet av ett fängelsestraff utanför anstalt. Under augusti 2022 beslutade dock riksdagen att
1422 möjligheterna att avtjäna sitt straff med fotboja ska öka genom att Kriminalvården nu på eget
1423 initiativ ska kunna pröva om ett fängelsestraff ska verkställas med fotboja, såtillvida det gäller
1424 fängelsestraff under sex månader. Denna lagändring trädde i kraft i oktober 2022 och har därför
1425 ännu inte utvärderats. Utifrån detta skulle det vara rimligt att i samband med att den senaste
1426 utvidgningen utvärderas, också utreda möjligheten att använda IÖV som alternativ till fängelsestraff
1427 under ett år istället för sex månader som idag.

1428 **Att-sats**

1429 **7.7.1** att Centerpartiet tar ställning för att utreda möjligheten att använda intensivövervakning
1430 som alternativ till fängelsestraff i fler fall, genom att möjliggöra detta som alternativ för
1431 fängelsestraff upp till ett år jämfört med dagens sex månader.

1432 **Yttrande Distrikt**

1433 Förbundsmotion, förbundsstyrelsen är avsändare och förbundet står således bakom motionen.

1434 [7.8 Motion om nationellt fyrverkeriförbud](#)

1435 **Motionskrivare:** Annika Steiner

1436 BÅSTAD C-krets, SKÅNE C-dist

1437 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

1438

1439 [Brödtext](#)

1440 Frågan om förbud eller ytterligare restriktioner har väckts upprepade gånger, såväl till kommuner
1441 som till riksdagen. Avslag har motiverats med att lagstiftningen skulle vara tillräcklig, felaktig och
1442 olovlig användning ska stävjas av kommuner, MSB och polis. Samt att det inte är tillåtet att skjuta
1443 fyrverkerier på ett sätt som kan orsaka betydande olägenhet.

1444 En betydande olägenhet skapas dock av den sammanlagda effekten av ljud, ljus och lukt när
1445 tillräckligt många fyrverkeripjäser skjuts upp samtidigt, helt lagligt. De som drabbas är rättslösa
1446 eftersom det sällan går att identifiera en enskild källa till olägenheten. Ingen ställs till svars för
1447 skadorna och merarbetet som uppstår. Ansvaret faller tillbaka på dem som drabbas: de som ser sig
1448 tvingade att lämna sina hem och de som ställs inför att försöka skydda sina djur, sin egendom och sin
1449 verksamhet.

1450 [Att-sats](#)

1451 [7.8.1](#) att Centerpartiet verkar för ett nationellt förbud mot användningen av fyrverkerier.

1452 [Yttrande Distrikt](#)

1453 Motionären lyfter en mycket viktig fråga. Fyrverkerier kan orsaka stor skada såväl materiellt som för
1454 både människor och djur. Centerpartiet tycker att det ska finnas stora begränsningar i när, var och
1455 hur man får använda fyrverkerier. Många kommer har idag i den lokala ordningsstadgan skrivit in
1456 stora begränsningar av användning av fyrverkerier, det är bra. Däremot att inför ett totalt nationellt
1457 förbud tycker distriktsstyrelsen är fel väg att gå. Begränsningarna ska vara stora, vilket det idag är i
1458 många kommuner, men att möjligheten finns ett fåtal timmar runt 00:00 på nyårsafton samt att
1459 möjlighet att ansöka om särskilt tillstånd för fyrverkerier andra dagar och tidpunkter tycker
1460 distriktsstyrelsen är en bra avvägning.

1461 **Beslut:**

1462 26. att avslå att-satsen

1463 [7.9 En modern och rättssäker bevisförin](#)

1464 **Motionskrivare:** Malin Johnson-Stampe

1465 Centerstudenter

1466 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

1467 Centerstudenters förbundsstyrelse

1468 [Brödtext](#)

1469 Den processrättsliga omedelbarhetsprincipen innebär att enbart det som tagits upp under
1470 huvudförhandlingen kan läggas till grund för ett domslut. Principen infördes i samband med
1471 stiftandet av rättegångsbalken år 1948.

1472 I en modern kontext har dock omedelbarhetsprincipen visat sig utgöra hinder för en effektiv
1473 rättsprocess.

1474 I början av 2022 trädde vissa ändringar av rättegångsbalken i kraft, i syfte att luckra upp
1475 omedelbarhetsprincipen. Möjligheterna att använda vittnesattester som bevis utökades. Ändringen
1476 innebär att det nu är tillåtet att använda vittnesattester även i brottmål, när det av praktiska skäl inte
1477 är möjligt att genomföra vittnesförhör på plats, eller om parterna godtar det och det inte är
1478 uppenbart olämpligt.

1479 Detta innebär dock i praktiken att ett vittne som i övrigt inte kan visa några hinder för att vittna på
1480 plats i rättssalen tvingas till det, om någon av parterna inte godtar en vittnesattest. Därför borde
1481 kravet om parternas godkännande tas bort. Däremot bör möjligheten att neka en vittnesattest om
1482 det är uppenbart olämpligt finnas kvar, för att domstolen ska kunna göra en rättssäker bedömning i
1483 det enskilda fallet.

1484 Dessutom infördes möjligheten att tillåta inspelade berättelser från förhör inför en
1485 brottsbekämpande myndighet som bevis. Förut har rätten inte kunnat ifrågasätta varför den
1486 tilltalade ändrat sin berättelse från ett förhör under förundersökningen. Dock får sådana inspelade
1487 förhör enbart åberopas som bevisning om domstolen bedömer det lämpligt. Skrivningen bör ändras
1488 "om det inte är uppenbart olämpligt".

1489 På så sätt skulle förfarandet vid domstol effektiviseras genom att sådana berättelser i regel kan tas
1490 upp som bevisning, samtidigt som färre personer som annars hade häktats kan gå fria i avvaktan på
1491 eventuella vidare förhör eller rättsutredande åtgärder.

1492 [Att-sats](#)

1493 [7.9.1](#) att Centerpartiet verkar för att vittnesattester ska tillåtas som bevis i brottmål om det inte är
1494 uppenbart olämpligt, utan krav på parternas godkännande.

1495 [7.9.2](#) att Centerpartiet verkar för att en berättelse som lämnats vid ett förhör inför en
1496 brottsbekämpande myndighet och som dokumenterats genom en ljud- och bildupptagning
1497 ska få åberopas som bevis i rättegången om inte rätten finner det uppenbart olämpligt.

1498 [Yttrande Distrikt](#)

1499 Förbundsmotion, förbundsstyrelsen är avsändare och förbundet står således bakom motionen.

1500 [7.10 Legalisera pyroteknik på idrottsevenemang och allmänna](#)
1501 [sammankomster](#)

1502 **Motionskrivare:** Saad Gourrada

1503 Stockholms Stad C-krets, STOCKHOLMS STAD C-dist

1504 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

1505 Hamid Ershad Sarabi

1506 [Brödtext](#)

1507 Att använda sig av pyrotekniska föremål under idrottsevenemang och allmänna sammankomster är
1508 idag förbjudet. Det grundar sig i att det anses vara farligt och att det är lätt att olyckor händer. Trots
1509 detta antänds pyrotekniska föremål utan några större incidenter. Grundproblematiken är förståelig.
1510 Denna motion ska inte ses som en uppmaning till att bli oförsiktig med användning av pyroteknik.
1511 Istället ska ett användande av pyroteknik användas med stor hänsyn till omgivningen. Vid ett

1512 idrottsevenemang i en stor folkmassa måste användaren informera publiken i sektionen att
1513 pyrotekniska pjäser kommer att användas. På så sätt kan man förbereda sig att skapa ett säkert
1514 avstånd till personen som använder pyroteknik. Detsamma gäller i en allmän sammankomst som
1515 exempelvis en demonstration. Det finns enligt MSB olika typer av pyrotekniska föremål. Det finns
1516 pyroteknik med låg skadepotential, medelhög och hög skadepotential. Fyrverkerier: F1 och F2: Låg
1517 skadepotential. F3: Medelhög skadepotential. F4: Hög skadepotential. Det finns forskning som är gjord
1518 av Lunds Universitet under 4.1.2 i länken i källförteckningen som skriver att en statlig utredning slår
1519 fast att pyroteknik är mycket svårt att få tag på pyroteknik. Det är enkelt att smuggla in, enkelt att
1520 gömma, Det läggs ändå stora resurser på detta eftersom det är olagligt. En legalisering av
1521 användande av pyroteknik skulle kraftigt minska kostnaden på det i form av färre vakter och inga
1522 resurser behöver läggas av polis att identifiera personer via kameraövervakning som antänder
1523 pyroteknik. Samma utredning slår fast att det finns en vilja att kunna organisera laglig pyroteknik. Det
1524 är lagligt att använda pyroteknik redan idag ifall polisen har beviljat det. I dagsläget beviljar dock
1525 polisen inga sådana ansökningar. Med en legalisering skulle inga tillstånd behövas, utan pyrotekniken
1526 blir fri att använda. Detta med betoning på ett stort ansvar av användaren. Om vi återgår till MSB
1527 menar man att om pyroteknik användas på ett kontrollerat och ansvarsfullt sätt så utgör det ingen
1528 större fara. När det handlar om hälsorisker har polisen gjort ett pyrotekniktest på Friends Arena
1529 2013. Resultatet av den utredningen visade att mängden ohälsosamma ämnen är ganska små. Det
1530 enda som inte rekommenderas är att inte andas in röken i 5 timmar eller mer. Alla som följer främst
1531 fotboll vet att det förekommer pyroteknik på våra fotbollsläktare snarare som regel än som
1532 undantag. När pyroteknik antänds finns det räddningstjänst i form av ambulans och brandkår. Det
1533 finns hinkar med sand. Personerna som använder pyroteknik tar ett stort ansvar i samband med
1534 användningen. Detta är anledningen till att vi oftare hör och läser att "det kan hända något" snarare
1535 än att "nu har det hänt en läktarkatastrof igen". Pyroteknik används i koreografiska arrangemang som
1536 kallas för TIFO. Ett fantastiskt komplement till fina konstyttringar. Idrott i allmänhet och fotboll i
1537 synnerhet är ett stort integrationsverktyg. För barn och ungdomar som går på idrott för att finna
1538 gemenskap lär man sig idag väldigt tidigt att polisen är ens fiende. Dels genom att det måste finnas
1539 vakter som visiterar barn och att det inom supporter-kulturen finns ett förakt mot polisen. Bland
1540 annat har läktarsektioner minskat kapacitet på grund av använd pyroteknik. Detta bygger ett slags "vi
1541 mot dem" mentalitet. Istället ska polisen finnas till vid övriga brott, såsom våld, fylla och sexuella
1542 trakasserier. Tyvärr finns det en stor risk att föraktet mot polisen sitter kvar även i äldre dagar och att
1543 det sedan går vidare i generationer. Vid en legalisering av pyroteknik skulle åtminstone föraktet mot
1544 polisen när det gäller användningen av detta kraftigt förminska. Man skulle som användare inte
1545 behöva använda maskering för att använda pyroteknik. Detta är ytterligare ett lagbrott man kan
1546 undvika att hamna i vid tiden för användning. Vi vill betona att användningen av pyroteknik ska
1547 användas ansvarsfullt och jag tänker mig att myndigheter får komma ut med rekommendationer för
1548 hur pyroteknik ska användas vid en legalisering på idrottsevenemang och allmänna sammankomster.
1549 Vid vårdslös användning av pyroteknik på grund av fylla, oförsiktighet, drogpåverkan ska det
1550 fortfarande finnas stöd för ett lagbrott. I värsta fall ska vållande till kroppsskada kunna utdömas.
1551 Motionen handlar om ansvarsfull användning av
1552 pyroteknik. Källa: <https://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordId=8984385&fileId=8984390>
1553 [https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farliga-](https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farliga-amen/brandfarligt-och-explosivt/explosiva-varor/pyrotekniska-artiklar/)
1554 [amen/brandfarligt-och-explosivt/explosiva-varor/pyrotekniska-artiklar/](https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farliga-amen/brandfarligt-och-explosivt/explosiva-varor/pyrotekniska-artiklar/)

1555 [Att-sats](#)

1556 [7.10.1](#) att legalisera pyroteknik som är godkända för användning enligt EU-direktiv.

1557 [7.10.2](#) att vakter ej får visitera för att finna pyroteknik.

- 1558 [7.10.3](#) att ansvarslös användning av pyroteknik ska vara illegalt.
- 1559 [7.10.4](#) att legalisera pyroteknik under idrottsevenang och allmänna sammankomster.
- 1560 [7.10.5](#) att vårdslös användning av pyroteknik som leder till fara för allmänheten ska fortsätta vara
1561 bestraffningsbart.

1562 Yttrande Distrikt

1563 Motionären tar upp ett komplement till upplevelser på idrottsarenor. Distriktsstyrelsen värnar den
1564 levande evenemangsstad Stockholm kan vara. Under pandemin fick vi se vad tomma läktare får för
1565 konsekvenser för medborgare, staden, fotbollen och inte minst idrotten och dess unga utövare. Vi
1566 värnar en levande supporterkultur och sätter stort värde i det samhällsansvar som fotbollen tar på
1567 många områden.

1568 Det finns en lång historik av komplicerade relationer mellan ordningsmakten och fotbollsvärlden. Det
1569 är viktigt att framför allt polisen och supportrar och tillhörande föreningar kan ha en god dialog för
1570 att åstadkomma säkra idrottsevenang, särskilt inom fotbollen. Den så kallade villkorstrappan är
1571 ett exempel på åtgärder som får motsatt effekt och det är glädjande att dialogen, bland annat efter
1572 Centerpartiets medlande mellan polis och föreningar, förbättrats under förra året och att polisen nu
1573 arbetar med individuella åtgärder snarare än kollektiv bestraffning.

1574 Vad gäller specifikt pyroteknik kan det vara en mycket vacker och visuell upplevelse. Motionären vill
1575 med motionen komma åt flera olika problem. Distriktsstyrelsen håller med motionären om att
1576 pyroteknik som är godkänd enligt lag ska få användas men att det är klokt med försiktighetsåtgärder i
1577 särskilda folksamlingar och att det då kan vara befogat att kräva tillstånd, så som fallet är idag.
1578 Tillstånd behöver inte vara något som är krångligt att söka och kommer att kunna vara ett
1579 standardförförande för evenemang som har detta. Arrangörer vet då var pyrotekniken kommer att
1580 användas. Men om det skulle inträffa något vid evenemanget så skulle både arrangörer och polis
1581 veta vem som har ansvaret.

1582 Utifrån detta uppmanar distriktsstämman partistämman anse motionen besvarad

1583 Att-sats 2 (Att vakter ej får visitera för att finna pyroteknik") drogs tillbaka av motionärerna.

1584

1585 [7.11 Motion om rätten att skydda privat kommunikation](#)

1586 **Motionskrivare:** Malin Johnson-Stampe

1587 Centerstudenter

1588 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

1589 Centerstudenters förbundsstyrelse

1590 Brödtext

1591 Polisens möjligheter att använda hemliga tvångsmedel för att läsa brottsmisstänkta kommunikation
1592 har växt i snabb takt de senaste åren. I takt med att medvetenheten om och krav på datasäkerhet har
1593 växt i samhället har det samtidigt blivit allt vanligare att digital kommunikation skyddas med
1594 kryptering. I synnerhet har det blivit vanligare med så kallad end-to-end kryptering som gör
1595 kommunikationen praktiskt taget omöjlig att läsa för alla förutom avsändaren och mottagaren. Med
1596 modern end-to-end kryptering är det inte ens möjligt för den som tillhandahåller en
1597 kommunikationstjänst att läsa meddelanden som dess användare skickar till varandra.

1598

1599 Det här försvårar polisens möjligheter att använda hemliga tvångsmedel eftersom man för att kunna
1600 läsa dessa meddelanden måste få åtkomst till någon av de enheter som använts för att skicka och ta
1601 emot meddelanden. För att komma runt det här har det under de senaste åren kommit politiska
1602 förslag som syftar till att tvinga kommunikationstjänster att på olika sätt lägga in bakdörrar eller
1603 andra metoder som ska göra det möjligt för polisen att begära ut kommunikationen från operatören.
1604 Det har också kommit liknande förslag om att tvinga kommunikationstjänster att automatiskt filtrera
1605 meddelanden och bilder och skicka de som flaggas som misstänkta till manuell granskning.

1606

1607 De här förslagen hör inte hemma i en rättsstat överhuvudtaget och måste stoppas. De uppvisar också
1608 en total oförståelse både för tekniken i sig och för konsekvenserna som de här kraven ställer.
1609 Eftersom det är praktiskt omöjligt att stoppa folk från att använda tekniken är det mycket sannolikt
1610 att det bara skulle åstadkomma en förflyttning av brottslingars kommunikation från etablerade
1611 tjänster till internets mörkaste hörn, samtidigt som det försvagar legitimt skydd av kommunikation
1612 för journalister, visselblåsare och andra oskyldiga.

1613

1614 Förslagen rättfärdigas med att de ska stoppa extremt grov brottslighet som terrorism och
1615 barnpornografibrott. Ett exempel på detta är EU-kommissionens förslag till *förordning om*
1616 *fastställande av regler för att förebygga och bekämpa sexuella övergrepp mot barn*, bland
1617 motståndare kallad *Chat Control*. Att något så vidrigt som barnporr används som slagträ för ett så
1618 uselt förslag är både tragiskt och oärligt i sig och förändrar inte hur usel och ineffektiv förordningen
1619 skulle vara. Att det finns tillfällen då den personliga integriteten måste stå tillbaka är givet, men det
1620 finns inga legitima förevändningar för att begränsa rätten för en oskyldig att skydda sin
1621 kommunikation.

1622 [Att-sats](#)

1623 [7.11.1](#) att Centerpartiet tar ställning för att det aldrig ska vara brottsligt att skydda sig från
1624 övervakning och avlyssning.

1625 [7.11.2](#) att Centerpartiet tar ställning mot Chat Control och andra förordningar som ställer krav på
1626 bakdörrar eller filter i privat kommunikation.

1627 [Yttrande Distrikt](#)

1628 Förbundsmotion, förbundsstyrelsen är avsändare och förbundet står således bakom motionen.

1629 [7.12 Motion om utökad samverkan mellan Kriminalvården och kommunernas socialnämnder](#)

1630 **Motionskrivare:** Mathz Eriksson

1632 LINDESBERG C-krets, ÖREBRO C-dist

1633 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

1634

1635 [Brödtext](#)

1636 Förutsättningar idag är kommunen (med viss hjälp av regionerna) är de som ansvarar för den
1637 missbruks och beroendevård som finns för medborgarna. I vissa fall går man även in med

1638 tvångslagstiftning *Lag (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall (LVM)* för att tvinga
1639 medborgaren till drogfrihet. Lagstiftningen medger även om vi som medborgare blir allt för
1640 påverkade av droger och inte för stunden kan ta hand om sig själv att polisen gör ett
1641 omhändertagande och vi får sova en stund i en varm lokal med tillsyn *Lag om omhändertagande av*
1642 *berusade personer m.m. (1976:511 (LOB))*. Polisen rapporterar detta till respektive kommuns
1643 socialnämnd för kännedom. Sedan finns barnperspektivet med som gör att polismyndigheten även
1644 kan göra orosanmälan kring händelser som barn eller föräldraskap ingår.

1645

1646 Men när du begår ett brott, inga barn är inblandade finns det ingen naturlig koppling mellan
1647 rättsväsendet och socialnämnden. Det träder in sekretesslagstiftning som skyddar den misstänkte
1648 och som fortsätter ända fram tills domen träder i laga kraft och Kriminalvården verkställer den.
1649 Socialnämnden som verkar som medborgarens yttersta skyddsnät kopplas ifrån helt. Det finns ofta
1650 ingen kännedom alls kring den dömda om den själv inte initierar detta.

1651

1652 I en klientundersökning 2013 klassificerades 70 % av Kriminalvårdens klienter som missbrukare. Och
1653 om vi går åter upp i motionen så ser vi att det är kommunerna som har huvudansvaret kring
1654 missbruket och sina kommuninvånare. En dom innebär att personen rycks bort och ansvaret läggs
1655 helt på Kriminalvården. Kriminalvården kan dock inte göra något utan att få den enskildes samtycke.
1656 Man kan således tillbringa exempelvis 5 år i fängelse för ett grovt narkotikabrott, ha ett eget
1657 beroende utan att någon samverkan med socialnämnden sker. Socialnämnden kan heller inte få ut
1658 information om personen är placerad i fängelse eller hur dess planering ser ut.

1659

1660 Vi brukar tala om stuprör där olika myndigheter och även inom myndigheterna olika
1661 avdelningar/förvaltningar agerar utan insyn och förståelse mellan varandra. I fallet människor som
1662 begår brott ser jag som motionsskrivare ett stuprör, inte av plåt utan ett som är gjutet av tjockt järn.
1663 Och det börjar redan uppe vid riksdags och regeringsnivå med två olika departement som ansvarar
1664 för samma medborgare. Justitie- och socialdepartementet talar jag om då. Givetvis är fokuset olika
1665 men målet är det samma, att ge medborgaren det bästa stöd och trygghet som finns.

1666

1667

1668

1669

1670 Medborgaren är mycket ofta samma person som skall nås och en samordning av insatsen, må vara
1671 kriminalitet eller missbruk bör ske. Kanske inte alltid till medborgarens stora förtjusning men insatsen
1672 från samhället bör samordnas för högsta möjliga verkningsgrad både ekonomiskt och för mänskligt
1673 lidande.

1674 [Att-sats](#)

1675 [7.12.1](#) att verka för en utökad regelstyrd samverkan mellan Kriminalvården och landets
1676 socialtjänster med fokus både på individens och samhällets bästa.

1677 [Yttrande Distrikt](#)

1678 Motionen tar upp viktiga delar av en komplexitet, där det idag finns ett stuprörstänk. Att olika
1679 myndigheter och dess utövning ska samverka för individens och samhällets bästa, håller vi i
1680 högsta grad med om. Samverkan rent generellt är av godo och individens bästa hamnar i
1681 fokus. För samhället i stort är det ett sparande på både lidande och även ekonomiskt. En
1682 samverkan mellan Kriminalvården och landets socialtjänster kan göra att färre människor
1683 hamnar mellan stolarna och därmed blir kvalitén på vården bättre, samt att individens
1684 möjligheter till en bättre framtid blir säkrare.

1685 **Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta**

1686 - att bifalla motionen- att vidarebefordra motionen till Centerpartiets riksstämma

1687

1688 Distriktsstämman beslutade att bifalla motionen.

1689 [7.13 Motion Stärk samhällets försvar mot kriminalitet](#)

1690 **Motionskrivare:** Ann-Christin Frickner

1691 UPPLANDS VÄSBY C-krets, STOCKHOLMS LÄN C-dist

1692 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

1693 Michaela Haga, Österåker Stockholms län

1694 [Brödtext](#)

1695 Sverige har under de senaste tio åren sett en snabb förändring av en tillväxande kriminalitet som
1696 drivs av bland annat illegal narkotika- och vapenhandel. Våldet och kriminaliteten har flyttat in i
1697 vanliga bostadsområden som lett till att det finns en större oro och otrygghet i samhället idag. En
1698 oroväckande utveckling där unga minderåriga dras med i gängstrukturer och som bidragit till ett ökat
1699 våld i samhället. Under de senaste åren har antalet dödliga skjutningar och sprängningar ökat
1700 dramatiskt, det är handlingar som riktar sig framför allt till rivaliserande kriminella men som drabbar
1701 även oskyldiga individer och familjer. Under år 2022 visar statistiken på 391 skjutningar, varav 62
1702 med dödlig utgång, 90 sprängningar och då inte inräknat förberedelse eller försök till
1703 detsamma. Personer mister sina liv, förlorar anhöriga och andra ser sina bostadsområden och hem
1704 bli förstörda. Det påverkar också offentliga verksamheter och företag som utsätts för allvarliga hot
1705 och förstörelse. Otryggheten breder ut sig.

1706 För att komma till rätta med den ökade kriminaliteten och att hindra unga att hamna på glid behövs
1707 direkta insatser. Föräldrar, kommunernas socialförvaltning och utbildningsenheter måste samordna
1708 arbetet tillsammans med polis och andra aktörer med direkta åtgärder och handlingsplan för dessa
1709 barn och ungdomar. Polis och rättsväsende måste få utökade lagstöd och medel till sitt förfogande.
1710 Tullverksamheten behöver kraftigt förstärkas. Det behövs platser på avhoppprogram likt de
1711 verksamheter som Polismyndighet och Fryshuset driver för individer som hamnat i
1712 kriminalitet. Samtidigt måste kommuner tillsammans med civila aktörer, skola och polis få verktyg
1713 och lagstöd som underlättar samarbete för att fånga upp unga i rätt tid.

1714 Kriminalvården behöver snabbt förstärkas med fler platser runt om i landet och möjligheten för
1715 intagna att genomgå yrkesutbildningar och att komma i familjehem efter frigivning behöver öka,
1716 insatser som har visat sig minska riskerna för återfall i kriminalitet.

1717 Det är viktigt att samhällskontraktet upprätthålls för alla de i samhället som bidrar till positiv
1718 utveckling och att kriminalitet förhindras. Det förebyggande arbetet måste börja tidigt, men det är
1719 också viktigt att rätt resurser sätts in när någon har hamnat snett. Att kunna komma tillbaka och
1720 vända till att leva ett liv utan kriminalitet är också viktigt. Hela kedjan måste därför hålla ihop.

1721 Vi yrkar att Centerpartiet beslutar

1722 [Att-sats](#)

1723 [7.13.1](#) att ny lagstiftning tas fram som tillåter hemliga tvångsmedel för polis i syfte att förhindrar
1724 brott och som möjliggör bevis i händelse av brott.

1725 [7.13.2](#) att kraftigt förstärkta resurser till Tullverksamhet.

1726 [7.13.3](#) att utöka medel nationellt för avhoppprogram och reglera dess verksamheter.

1727 [7.13.4](#) att harmonisera lagstiftning så att olika myndigheter och aktörer kan dela information om
1728 individer.

1729 [7.13.5](#) att stärka kraven på Socialförvaltning och Socionomutbildning med kunskap och verktyg att
1730 möta unga som riskerar att, eller har hamnat på glid.

1731 [7.13.6](#) att höja kunskapskrav för personal på institutioner och vårdinrättningar och skärp tillsynen
1732 för institutioner och vårdinrättningar som tar emot unga som placeras enligt lagen om vård
1733 av unga (LVU) och lag om verkställighet av sluten ungdomsvård (LSU).

1734 [7.13.7](#) att inför krav om obligatoriskt deltagande i utbildning för dem som placeras på institution
1735 eller vårdinrättning.

1736 [7.13.8](#) att skärpa kraven och öka stödinsatser hos kommunerna vid frigivning från Kriminalvården.

1737 [7.13.9](#) att öka takten på utbyggnad av anstalter inom Kriminalvården och inför obligatorisk
1738 personlighetstest och säkerhetsprövning vid anställning inom Kriminalvården, likt de som
1739 finns inom polis och försvar, även då verksamhet inte är säkerhetsklassad.

1740 [7.13.10](#) att utöka platser och andelen arbetsmarknadsutbildningar på anstalter.

1741 [Yttrande Distrikt](#)

1742 _____
1743 _____
1744 _____
1745 _____
1746 _____
1747 _____
1748 _____
1749 _____
1750 _____
1751 _____
1752 _____
1753 _____
1754 _____

1755 [7.14 Nya bevisregler](#)

1756 **Motionskrivare:** Christer Gustafsson

1757 Sala C-krets, VÄSTMANLAND C-dist

1758 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

1759

1760 [Brödtext](#)

1761 När ett brott har begåtts förhör polisen brottsoffer och vittnen så fort som möjligt. Inom några
1762 timmar eller inom några dagar. Om det finns någon misstänkt gripen sker förhör även med denne.
1763 Sedan händer det märkliga att dessa förhör inte får användas som bevis i den rättegång som kommer
1764 ett halvår eller ett år senare. I stället ska alla förhör göras om med alla parter under rättegångens
1765 huvudförhandling. Vid det här laget har alla inblandade börjat glömma och blanda ihop saker. Det
1766 här gynnar grova brottslingar och är orsaken till de märkliga frikännanden som ibland görs. De som
1767 får betala är oskyldigt misstänkta och brottsoffer. Brottsoffer, tex. våldtäktsoffer, tvingas återuppleva
1768 händelserna kanske ett år efteråt i pressande förhör och får då uppleva att de blir ifrågasatta och
1769 misstrodda, vilket gör att rättssystemet i sig bidrar till att förvärpa övergreppen. Vad gäller de grova
1770 brotten så hjälper inte hårdare straff om förövarna inte ens döms pga. en ineffektiv
1771 rättsprocess. Många inom rättsväsendet har identifierat det här problemet och det finns en
1772 offentlig utredning SOU 2017:98 "Tidiga förhör – nya bevisregler i brottmål" som utreder frågan i
1773 detalj. Utredningens förslag har dock tyvärr inte kommit fram till beslut.

1774 Ref: <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2017/12/sou-201798/>
1775

1776 [Att-sats](#)

1777 [7.14.1](#) att Centerpartiet lyfter frågan om nya bevisregler och driver att de förslag som presenteras i
1778 SOU 2017:98 "Tidiga förhör – nya bevisregler" införs så snart som möjligt.

1779 [Yttrande Distrikt](#)

1780 Det svenska domstolssystemet vi har idag kom med rättegångsbalken införande 1948. Vi
1781 hade tidigare haft en inkvisitorisk rättegångsprocess men fick nu en ackusatorisk process
1782 som bygger på att man har en grundläggande förundersökning med efterföljande rättegång i
1783 en domstol.

1784 Till skillnad från domstolsprocessen, är förundersökningen är en inkvisitorisk process, där
1785 den tilltalade betraktas som ett förhörsojekt snarare än som en motpart likställd med
1786 åklagaren. Enligt rättegångsbalkens 23 kap. 3 § första stycket inleds och leds
1787 förundersökningen antingen av Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller en åklagare. Även
1788 Tullverket och Kustbevakningen kan inom vissa i lag angivna områden leda en
1789 förundersökning.

1790 Syftet med en förundersökning är enligt rättegångsbalken 23 kap. 2 § dels att utreda vem
1791 som kan misstänkas för brottet och om det föreligger tillräckliga skäl för åtal mot den
1792 misstänkte.

1793 Vid rättegången fungerar domstolen enligt en ackusatorisk process där åklagaren är en part
1794 och den åtalade en annan part. Båda parter betraktas som likställda.

1795 Sedan rättegångsbalkens införande, 1948, har mycket i samhället förändrats; kriminaliteten
1796 har blivit grövre och mer internationaliserad. Tekniska innovationer och samhällliga
1797 strukturförändringar har gjort att många brott har flyttats från banker eller postkontor till att
1798 angripa företag eller privatpersoner från en avlägsen plats. Även Sveriges inträde i EU har

- 1799 påverkat det svenska systemet. Tekniska lösningar har också gjort att förhör kan
1800 dokumenteras på ett annat sätt idag än vid rättegångsbalkens införande.
- 1801 Att använda materiel från förundersökningen gör att det finns en risk att påverka balansen
1802 mellan den inkvisitoriska förundersökningen och den ackusatoriska rättegången och därmed
1803 att likställtheten mellan åklagaren och den åtalade förändras.
- 1804 Utredningen har tittat på detta och har givit en rad förslag på förändringar.
- 1805 Utredningen beskriver ett antal problem med dagens rättegångsordning Dessa är
1806 sammanfattningsvis:
- 1807 · Vad är den bästa bevisningen? – Muntliga förhör eller förhör upptagna med ex. ljud och
1808 bild.
  - 1809 · Sena förhör i rättegångar
  - 1810 · Påfrestningar för förhörspersoner i brottmål
  - 1811 · Ovilja eller oförmåga att vittna
  - 1812 · Förundersökningsmaterialet blir ofta processmaterial i rättegången
  - 1813 · Sämre fokus i processföringen
  - 1814 · Problemen finns i alla brottmål
  - 1815 · Isolering av tilltalade vid omfattande restriktionsanvändning
- 1816 fördelar med en reformerad brottmålsprocess
- 1817 · Effektivare domstolsprocesser med förändrad ordning för bevisupptagning
  - 1818 · Bättre förutsättningar för materiellt riktiga domar
  - 1819 · Minskad press för förhörspersoner
  - 1820 · Minskad risk för hot mot förhörspersoner
  - 1821 · Ökad förutsebarhet
  - 1822 · Färre i häkte och minskad isolering
- 1823 Tidiga berättelser är ofta det bästa beviset
- 1824 · Vissa berättelser finns bara tillgängliga vid en given tidpunkt
  - 1825 · Det finns ett samband mellan färsk bevisning och tillförlitlig bevisning
- 1826 Med Utredning SOU 2017:98 "Tidiga förhör – nya bevisregler i brottmål" som bakgrund,
1827 snabbt sammanfattad ovan, kan motionen anses vara välgrundad varför vi yrkar på bifall.
- 1828 **Distriktsstämman föreslår partistämman besluta**
- 1829 Att Centerpartiet lyfter frågan om nya bevisregler och driver att de förslag som presenteras i SOU
1830 2017:98 "Tidiga förhör – nya bevisregler" införs så snart som möjligt.

1831 [7.15 Dubbla straff vid relationsvåld](#)

1832 **Motionskrivare:** Ulrika Engmér Sandström

1833 ÖCKERÖ KOMMUNKRETS C-krets, Västra Götaland Västra C-dist

1834 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

1835

1836 [Brödtext](#)

1837 I Tidöavtalet finns det ett förslag om att gängkriminella ska få dubbla straff om dom fälls i domstol.

1838

1839 Detta borde även gälla för relationsvåld.

1840

1841 Vi måste skydda de mest utsatta i vårt samhälle, att leva under hot om våld och att vara våldsutsatt
1842 är en sådan situation. Vi räknar med att var tredje kvinna under sin livstid utsätts för våld i någon
1843 form. När det sker inom hemmets fyra väggar av någon som hon har en relation med som blir brottet
1844 och kränkningen av henne dubbel, därför borde även straffet vara dubbelt.

1845 Därför föreslår jag

1846 [Att-sats](#)

1847 [7.15.1](#) att Centerpartiet arbetar mot att straffen för våld i nära relationer fördubblas.

1848 [Yttrande Distrikt](#)

1849 Det finns ingen forskning som tyder på att högre straff leder till mindre kriminalitet men däremot
1850 finns det delar som gör att högre straff bör diskuteras, speciellt gällande relationsvåld. Högre straff
1851 för relationsvåld har som sagt två huvudsakliga vinster, dels att förövaren försvinner från situation
1852 under en tid om denna döms till fängelse. Men också dels för att polisen prioritering baseras på
1853 straffskalan, det vill säga att mer resurser går till de värsta brotten. Dessa två delar gör det fullt
1854 rimligt med att straffen för relationsvåld bör ökas. Det som däremot gör att förslaget till beslut på
1855 denna motion är att neka är på grund av att denna prioritering fungerar åt båda hållen, i och med att
1856 ett straff ökas och att de brotten då får mer resurser så leder det även till att ett annat område får
1857 mindre resurser. Detta leder då till att man måste se till att det finns en balans mellan de olika
1858 brotten. Detta betyder då i relation till att just dubbla straffen att andra rättsområden kommer få
1859 stora konsekvenser. Sammanfattningsvis skulle en ökning utav straffen för relationsvåld definitivt
1860 vara på sin plats men en dubblering anses vara en för stor ökning. En översyn om vilka typer av brott
1861 som skulle vara rimligt att höja straffen på hade även varit lämpligt istället för att göra en generell
1862 höjning.

1863 **Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta:**

1864 Att motionen ska anses avslagen

1865 **Distriktsstämman beslutade att bifalla distriktsstyrelsens förslag att:**

- 1866
- avslå motionen

1867 [7.16 Förändrade sanktioner för bidragsbrott/bidragsfusik](#)

1868 **Motionskrivare:** MIA Nerby

- 1869 Strängnäs kommunkrets C-krets, Sörmland C-dist
- 1870 [Ange medmotionär/Motionärer](#)
- 1871
- 1872 [Brödtext](#)
- 1873 Under 2000-talet kan vi alla konstatera att det förekommer fler upptäckter av
- 1874 bidragsfusk/bidragsbrott i vårt välfärdssystem. Antingen har fusket blivit större eller så har
- 1875 granskningarna blivit bättre, eller både och.
- 1876 För den som bidragsfuskar är det värsta som kan hända att man blir återbetalningsskyldig, något mer
- 1877 straff utmätts inte, om det inte går att koppla ihop fusket med andra brott till exempel
- 1878 urkundsförfalskning eller bedrägeri. Fler kommuner har blivit mer medvetna om riskerna för
- 1879 felaktigheter och har anställt egna medarbetare som granskar utbetalningarna noggrannare.
- 1880 Tjänstemän inom Polisen och olika myndigheter har under flera år signalerat att de tror att fusket
- 1881 bara kommer att öka framöver och att det finns personer som medvetet specialiserat sig på
- 1882 bidragsbrott. Majoriteten av allt bidragsfusk polisanmäls inte, av det som ändå anmäls avskriver
- 1883 Polisen en stor del. Följden blir att det blir så lite kvar att risken att "åka dit" är minimal.
- 1884 Om vi jämför detta förfarande med hur vi hanterar personer som brutit mot skattelagstiftningen, så
- 1885 skiljer det sig. I de fallen är det en självklarhet att man förutom återbetalning även får betala en
- 1886 kontrollavgift när felaktigheter har upptäckts.
- 1887 För att skydda vårt välfärdssystem så bör vi hantera fusk/brott mot dessa system på samma sätt.
- 1888 [Att-sats](#)
- 1889 [7.16.1](#) att Centerpartiet tar ställning och driver frågan om att sanktionerna gällande
- 1890 bidragsbrott/bidragsfusk ska vara likadana oavsett om man brutit mot skattelagstiftningen
- 1891 eller annan lagstiftning som tex socialtjänstlagen.
- 1892 [Yttrande Distrikt](#)
- 1893 Att begå brott ska alltid straffa sig, det är distriktsstyrelsens utgångspunkt. Normalstraffet för
- 1894 bidragsbrott är villkorlig dom och dagsböter. Om brottet bedöms som ringa så blir det oftast enbart
- 1895 böter som döms ut men är det stora summor kan fängelse dömas ut. I det fall en myndighet
- 1896 upptäcker bidragsbrott är de skyldiga att anmäla detta till rättsväsendet som sedan gör en utredning.
- 1897 Även om det är straffbart att fuska med bidrag ökar de hela tiden. Den ekonomiska brottsligheten
- 1898 blir större och större, både när det gäller bidragsbrott och bedrägerier.
- 1899 Här behöver fokuset öka både när det gäller att utreda och lagföra denna typ av brott.
- 1900 Distriktsstyrelsen anser också att man behöver se över straffet för brotten så att de får en högre
- 1901 prioritet inom rättsväsendet.
- 1902 Även vid bidragsbrott kan straff dömas ut, men distriktsstyrelsen anser inte att de är tillräckligt höga
- 1903 och styrelsen anser även att fler bidragsbrott beivras. Sörmlands distriktsstyrelse föreslår
- 1904 distriktsstämman besluta att föreslå partistämman att anse attsatsen besvarad och samtidigt föreslå
- 1905 två nya attsatser.
- 1906 • att distriktets delegation yrkar på att Centerpartiet verkar för en utredning om höjda straff
- 1907 för bidragsbrott.

- 1908 • att distriktets delegation yrkar på att Centerpartiet verkar för att ett större fokus läggs på att
1909 utreda bidragsfusk.

1910

1911 [7.17 Motion om att inrätta kommunala poliskårer](#)

1912 **Motionskrivare:** Joakim Öhman

1913 Oxelösund kommunkrets C-krets, Sörmland C-dist

1914 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

1915

1916 [Brödtext](#)

1917 Även om Sverige relativt sett och jämfört med många andra länder är tryggt och säkert så har frågor
1918 om trygghet, våld, gängkriminalitet och organiserad brottslighet blivit en del av den politiska
1919 debatten. Bakgrunden är välkänd. Organiserad brottslighet, gängkriminalitet, skjutningar och
1920 attacker på blåsljuspersonal. Rapporter om att personal i räddningstjänst, ambulans och polis angräps
1921 när de utför sitt viktiga jobb, har skakat om. Centerpartiets företrädare har varit tydliga med att
1922 rättssamhället inte kan acceptera ett sådant beteende.

1923 För att stat och kommun ska kunna arbeta ännu effektivare, både förebyggande och repressivt,
1924 behövs en ökad polisiär närvaro lokalt. Om det är någonstans som decentraliseringens principer
1925 behövs så är det här. En lokal polis kan vara mer synlig och ingripa i tid och på så sätt även delta i ett
1926 viktigt förebyggande arbete, inte minst gentemot unga.

1927

1928 Domstolsväsende, polis och kriminalvård – sammanfattningsvis rättssamhället – är en offentlig
1929 grunduppgift. Men i dag privatiseras rena polisuppgifter när kommuner hyr in väktare från privata
1930 vaktbolag för att hålla ordning i exempelvis köpcentra.

1931

1932 Polisprofessor Leif G W Persson förklarade i Agenda den 26 februari att dagens polisorganisation är
1933 för centraliserad och att kampen mot gängbrottsligheten måste ske mer lokalt.

1934

1935 Jag yrkar mot ovanstående bakgrund

1936

1937 **att** Centerpartiet verkar för att kommunerna ges laglig möjlighet att inrätta egen lokal polis.

1938

1939 [Att-sats](#)

1940 [7.17.1](#) att Centerpartiet verkar för att kommunerna ges laglig möjlighet att inrätta egen lokal polis.

1941 [Yttrande Distrikt](#)

1942 Distriktsstyrelsen är överens med motionären om att fler lokalt förankrade poliser behövs och att det
1943 är mycket av det brottsförebyggande arbetet sker tillsammans med skola och socialtjänst.

- 1944 Samtidigt är det viktigt att allt detta sker på ett rättssäkert sätt vilket är som motionären säger en
1945 offentlig grunduppgift.
- 1946 Av det skälet så anser inte distriktsstyrelsen att det är rimligt att vi ska ha någon annan organisation
1947 än nationellt när det gäller polisen, men självklart behöver deras arbete bli mer lokalt förankrat.
1948 Centerpartiet har genom budgetsamarbete med regeringen under förra mandatperioden varit med
1949 och satsat på fler poliser som nu börjar få effekt. Samarbete behövs över gränserna och det är
1950 möjligt när alla är anställda av samma organisation, men vi håller med motionären att det behöver bli
1951 ett bättre lokalt förankrat polisarbete som säkerställer den lokala tryggheten, så inte väktare blir de
1952 som får stå för det förebyggande arbetet i vardagen.
- 1953 Här krävs även att lokala politiker och tjänstemän bidrar nära i samarbete mellan skola, socialtjänst
1954 och polis om det ska fungera på ett bra sätt.
- 1955 Distriktsstyrelsen anser att polisen ska vara anställda nationellt, men att det sker ett nära samarbete
1956 mellan polisen och kommunerna lokalt. Därför föreslår Sörmlands distriktsstyrelse att
1957 distriktsstämman föreslår partistämman att avslå attsatsen.
- 1958 [7.18 Stoppa bedrägerierna mot äldre - hur skärpa och intensiviera](#)
1959 [arbetet mot vardagsbrott!](#)
1960 **Motionskrivare:** Lena Westin
- 1961 SOLNA C-krets, STOCKHOLMS LÄN C-dist
- 1962 [Ange medmotionär/Motionärer](#)
- 1963 Stygruppen för Seniornätverket Stockholms Stad och Län Lena Westin, Göran Råsmar, Magnus
1964 Eriksson, Kent Ivarsson, Karin Halldin, Bengt Ericsson, Björn Berg, Olle Pettersson, Ellinor Moberg
- 1965 [Brödtext](#)
- 1966 2021 anmäldes 187 befogenhetsbedrägerier mot äldre under april månad. I april i år har denna siffra
1967 ökat med 280 procent till 522 anmälningar. Enligt polisen ökade brotts-vinsterna med 118 procent
1968 mellan 2020 och 2021 och uppgick till 340 miljoner kronor 2021.
- 1969 Mörkertalen är troligen stora, det är skamfyllt för många att ha blivit lurade och inget man vill skylta
1970 med. Bedrägerierna mot äldre klassas straffrättsligt som vardagsbrott, att jämföras med en
1971 cykelstöld!
- 1972 Gemensamt för dessa brott är att de begås mot människor som kan ha svårt att värja sig. Genom
1973 vanliga telefontjänster kan kriminella spåra och kartlägga hela bostadsområden och välja ut äldre
1974 personer att bedra på olika sätt. Efter telefonkontakt genomförs ibland hembesök då man tränger sig
1975 in och stjälar värdesaker, kontanter eller betalkort eller överraskar och stör vid bankomater då även
1976 fysiskt våld kan förekomma. Ett annat exempel är att någon ringer och utger sig för att vara från banken
1977 för att få kortnummer, bank-id, koder och lösenord eller säger sig vara avlägsna släktingar eller bekanta
1978 som behöver låna pengar.
- 1979 Larmnumret 112 tar idag endast emot fysiska brott, vilket försvårar och försenar om man misstänker
1980 eller har blivit utsatt för bedrägeri.
- 1981 Samhällsutvecklingen med starkt ökad digitalisering har lämnat en stor grupp äldre efter sig, som inte
1982 har kunskap att värja sig mot förslagna och kreativa kriminella. Samhället måste därför tillsammans
1983 med banker med flera skapa ett starkare skyddsnät mot bedrägeribrotten. I denna process har
1984 partierna en viktig roll att spela som aktiva pådrivare och lagstiftare.

1985 Ett bra initiativ har tagits av projektet "Försök inte lura mig" som är ett samarbete mellan Polisen, PRO,
1986 SPF Seniorerna och Brottsofferjouren. Man håller utbildningsträffar i landet och är ett bevis på att
1987 samarbete är nödvändigt om man ska nå ut brett. Syftet är att skapa insikt och kunskap hur man själv
1988 kan agera för att inte råka illa ut.

1989 Samhället måste också sörja för att utemiljön för äldre är trygg och tillgänglig. Många ensamma äldre
1990 vågar sig inte ut på kvällen av rädsla för att bli rånade. Här bör kommuner och regioner se till att
1991 belysning och bevakning på gator och torg och i kollektivtrafiken bidrar till ökad trygghet.

1992

1993 Undertecknade hemställer därför att partistämman beslutar

1994 [Att-sats](#)

1995 [7.18.1](#) att skärpa, intensivifiera och prioritera arbetet mot olika former av vardagsbrottslighet riktat
1996 mot äldre genom större resurser till polis och rättsväsende. Systematiska stölder mot äldre
1997 ska straffas hårdare och straffrabatten ses över.

1998 [7.18.2](#) att kommunen via sin hemtjänst och äldreboenden förebyggande informerar om riskerna för
1999 bedrägerier och att och civilsamhället i övrigt informerar om hur man som äldre agerar vid
2000 misstänkta kontakter.

2001 [7.18.3](#) att offentlighetsprincipen att medborgares uppgifter visas öppet måste ses över.

2002 [7.18.4](#) att sätta press på bankerna i syfte att höja säkerheten kring bank-id mm., så att det inte skall
2003 vara möjligt att kapa bankkonton, ta lån i andras namn mm.

2004 [7.18.5](#) att samhället underlättar att anmäla bedrägeribrott eller bedrägeriförsök mot äldre genom
2005 att inrätta en larm-mottagningsenhet för digitala bedrägerier. Den ska kopplas till
2006 larmnumret 112 för snabb åtgärd och hjälp att kontakta banken för spärr av bankkort och
2007 konton.

2008 [7.18.6](#) att kommuner och regioner i sin planering ser till att skapa trygga och tillgängliga miljöer
2009 med bl a bra belysning, ordningsvakter mm. för att motverka otrygghet och rädsla hos äldre
2010 på gator och torg och i kollektivtrafiken.

2011 [Yttrande Distrikt](#)

2012
2013
2014

2015

2016

2017 Seniornätverket lyfter förtjänstfullt fram en fråga som även tidigare varit aktuell men som nu
2018 dessvärre blivit allt aktuellare. Centerpartiet har också tidigare arbetat med frågan, behandlat
2019 motioner och tagit beslut. Det är uppenbart utifrån den aktuella utvecklingen att ytterligare
2020 satsningar och prioriteringar behövs när det gäller vardagsbrotten, men också att straffen ses över.

2021

2022 Kommunerna har också möjlighet att på olika sätt informera befolkningen och inte minst de äldre om
2023 vad man kan göra för att undvika bedrägerier och hur man bör agera om man blivit utsatt. Förslaget
2024 ligger även i linje med Centerpartiets förslag till beslut i samband med stadens verksamhetsplan och
2025 äldrenämndens beslut för 2023. Centerpartiet har också till äldrenämndens verksamhetsplan

- 2026 föreslagit att stadsdelsnämnderna dessutom ska utnyttja mötesplatser och liknande för information
2027 om bedrägeririskerna.
- 2028
- 2029 Den stora och enkla tillgången till uppgifter om enskilda personer i Sverige kan vara en viktig del av
2030 offentlighetsprincipen men har också kopplats till den lätta tillgången och tekniken skapat nya risker
2031 för brott. Det är därför lämpligt att en utredning tillsätts för att närmare identifiera problemet, och
2032 med detta förknippade risker men också vilka fördelar som finns med nuvarande lagstiftning och
2033 nackdelar med en lägre grad av öppenhet. (Se också motion #613)
- 2034
- 2035 Beträffande bankerna och bank-id konstaterar vi att problemet är reellt men då bank-id ägs av ett
2036 antal banker är sannolikt att lösningen i stället innebär att det behöver tas fram ett statlig
2037 elektroniskt id, i linje med de nyligen presenterade förslagen från Myndigheten för digital förvaltning.
2038 Sådana lösningar finns också i Finland och i Estland.
- 2039
- 2040 Motionärerna lyfter också fram ett intressant förslag som en lösning på problemet hur man enklare
2041 kan anmäla bedrägeribrott eftersom det för många personer kan innebära en påtaglig stress och
2042 osäkerhet om man hamnar i en sådan situation. Därför skulle en sådan larm- mottagningsenhet
2043 kunna inrättas på försök.
- 2044 Avslutningsvis menar distriktsstyrelsen att lydelsen i att-satsen 6 kring trygga och tillgängliga miljöer
2045 behöver vidgas och uttryckas närmare en universell utformning.
- 2046
- 2047 Utifrån detta uppmanar distriktsstämman partistämman
- 2048
- 2049 att bifalla att-satserna 1, 2 och 5
- 2050 att avslå att-sats 4
- 2051 att justera att-sats 3 enligt följande: att undersöka hur en offentlighet kan tillgodoses utan
2052 att inskränka på den personliga integriteten
- 2053 att attsats 6 justeras enligt följande: Kommuner och regioner bör i sin planering ser till att
2054 skapa trygga och tillgängliga miljöer med bland annat ordningsvakter, bra belysning, tydlig skyltning
2055 och annan tillgänglighetsanpassning, för att motverka otrygghet och rädsla hos alla personer som
2056 vistas på gator och
- 2057 [7.19 Särskild hänsyn till brottsoffer](#)
- 2058 **Motionsskrivare:** Christer Gustafsson
- 2059 Sala C-krets, VÄSTMANLAND C-dist
- 2060 [Ange medmotionär/Motionärer](#)
- 2061

2062 [Brödtext](#)

2063 Hovrättens friande dom i barnvåldtäktsmålet häromdagen (februari 2023) aktualiserar ett stort och
2064 generellt problem i svensk lag och rättspraxis. Det finns beskrivet i lagtext hur rättegångar ska gå till.
2065 Enligt både lagtext och praxis så ska staten/åkgaren ta särskild hänsyn till den åtalade. Det finns
2066 dock ingen motsvarande skrivning eller praxis om att ta hänsyn till brottsoffren. Tvärtom utvecklar
2067 sig rättegångar ofta till ytterligare ett övergrepp på brottsoffren genom försvarets ifrågasättande och
2068 misstänkliggörande av brottsoffren och brottsoffrens berättelser. Det gäller särskilt i olika typer av
2069 våldsbrott. Brottsoffren behandlas ofta som statister som man inte alls behöver ta någon hänsyn till.
2070 Det måste införas en ny paragraf i rättslagstiftningen och det måste införas en rättskultur som
2071 innebär att domstolen måste ta särskild hänsyn till brottsoffren.

2072 [Att-sats](#)

2073 [7.19.1](#) att Centerpartiet verkar för att en ny paragraf i rättslagstiftningen införs som innebär att
2074 domstolen måste ta särskild hänsyn till brottsoffren.

2075 [7.19.2](#) att Centerpartiet verkar för att ge Domstolsverket direktiv att ändra rättspraxis så att
2076 domstolen måste ta särskild hänsyn till brottsoffren.

2077 [Yttrande Distrikt](#)

2078 Enligt motionären saknas det en skrivning eller praxis i lagtext om hur hänsyn ska tas gentemot
2079 brottsoffer i en rättegång. Det kan inte vara meningen att ett brottsoffer ska känna sig ifrågasatt i en
2080 rättegång.

2081 Västmanlands distriktsstyrelse uppmanar stämman att yrka bifall till motionens att satser 1. Det
2082 måste införas en ny paragraf i rättslagstiftningen

2083 och att sats 2 det måste införas en rättskultur som innebär att domstolen måste ta särskild hänsyn till
2084 brottsoffren.

2085 **Distriktsstämman föreslår partistämman besluta**

2086 1. att Centerpartiet verkar för att en ny paragraf i rättslagstiftningen införs som innebär att
2087 domstolen måste ta särskild hänsyn till brottsoffren

2088 2. Att Centerpartiet verkar för att ge Domstolsverket direktiv att ändra rättspraxis så att domstolen
2089 måste ta särskild hänsyn till brottsoffren §28:XIII Ställningstagande mot exkluderande design

2090 [7.20 Stoppa det sexuella våldet bland unga](#)

2091 **Motionskrivare:** Johanna Lind

2092 TRANÅS KOMMUN C-krets, Jönköpings län C-dist

2093 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

2094 Johanna Lind, Centerkvinnorna Jönköpings län

2095 Hans Synnestvedt Jensen, Centerkvinnorna Jönköpings län

2096 [Brödtext](#)

2097 Forskarna är eniga: Det är lika vanligt med våld i ungas relationer som det är i relationer mellan
2098 vuxna. Det sexuella våldet förekommer till och med oftare bland unga. Och det är framförallt tjejerna
2099 som blir utsatta. I en studie gjord vid Stockholms universitet svarade var tredje tillfrågad person
2100 mellan 15 och 19 år att de hade egna erfarenheter av sexuellt våld. Sett bara till de svarande tjejerna
2101 hade nästan varannan blivit utsatt för sexuellt våld.

- 2102 Det finns en klar koppling mellan det sexuella våldet och konsumtionen av pornografi. Det slår
2103 forskning fast och även våldsutövare själva berättar om hur pornografi har verkat som
2104 inspirationskälla eller trigger till att utföra handlingarna i verkligheten. Slag, strypningar,
2105 gruppvåldtäkter, sexuella övergrepp och kränkningar är vanliga inslag i dagens kommersiella porr.
2106 Killar förväntas förnedra och vara aggressiva och tjejerna förväntas ställa upp. Roller som bidrar till
2107 ett ojämnt samhälle och som skapar psykisk och fysisk ohälsa bland våra unga.
- 2108 Idag har vi lagar som skyddar barn och unga från pornografiskt innehåll på tv och bioografer. Vid köp
2109 av pornografiskt material i butik behöver du legitimera dig. Men idag tillbringar ungdomar en stor
2110 del av sin tid digitalt och här är porren gratis och tillgänglig dygnet runt alla dagar om året. Detta är
2111 en sanslös dubbelmoral i samhället som får långtgående och allvarliga konsekvenser.
- 2112 Det finns en lösning. Och den är teknisk. Om du ska spela bort 100 kronor på ett nätcasino behöver
2113 du åldersverifiera dig. Samma teknik kan användas på sajter med vuxet innehåll. Detta har
2114 Storbritannien infört i och i början av 2023 gjorde Frankrike samma sak. Centerkvinnorna i
2115 Jönköpings län vill att Sverige tar efter de två goda exemplen i Europa med syftet att få slut på det
2116 sexuella våldet bland unga.
- 2117 [Att-sats](#)
2118 [7.20.1](#) att en åldersgräns för konsumtion av pornografi på nätet införs.
2119 [7.20.2](#) att kräva åldersverifiering vid konsumtion av pornografi.
- 2120 [Yttrande Distrikt](#)
2121 *Distriktsstyrelsen för Jönköpings län anser att motionen väl går i linje med Centerpartiets övriga*
2122 *politik för att förändra attityder som i förlängningen kan bidra till sexualbrott.*
- 2123 **Distriktsstyrelsen föreslå bifalla motionen.**
- 2124 Distriktsstämman beslutade i enlighet med distriktsstyrelsens förslag
- 2125 [7.21 Motion om stärkt skydd av hundars rätt att röra sig fritt på den egna](#)
2126 [tomten](#)
2127 **Motionsskrivare:** Erik Lambot
- 2128 NORRKÖPING C-krets, ÖSTERGÖTLAND C-dist
- 2129 [Ange medmotionär/Motionärer](#)
2130 Emil, Nilsson, Östergötland
- 2131 [Brödtext](#)
2132 Hundägare ska i dagsläget hålla uppsyn och ordning på sin hund, även på den egna tomten. Även fast
2133 skyltning om "Varning för hund" finns uppsatt så finns ett långtgående ansvar som åligger
2134 hundägaren att hålla uppsikt på hunden. Följden kan bli om obehöriga rör sig på tomten och inget
2135 rättsligt stöd för exv. nödvärn föreligger, att avlivning av hunden beordras vid en incident.
- 2136 När människor har valt att bosätta sig avsides, kanske på landsbygden, för att just kunna ha djur fritt
2137 på den egna tomten, så blir konsekvenserna i vårt tycke oproportionerliga. Har man valt att bosätta
2138 sig avsides ska man också kunna leva sitt liv i frihet utan att obehöriga kan kräva sin rätt vid en
2139 eventuell incident med en hund.
- 2140 Mot bakgrund av det yrkar vi:

- 2141 [Att-sats](#)
- 2142 [7.21.1](#) att Centerpartiet tar ställning för en förändring av lagar som kräver god uppsyn av hund,
2143 även på den egna tomten, till förmån för att ansvaret vilar på obehöriga personer.
- 2144 [7.21.2](#) att Centerpartiet tar ställning för att skyltning om varning för hund på tomten ska krävas.
- 2145 [Yttrande Distrikt](#)
- 2146 Obehöriga kan även utgöras av till exempel minderåriga eller personer med nedsatt kognitiv förmåga
2147 där endast en skylt inte bör frånta hundägaren ansvaret att tillse att hunden inte orsakar
2148 personskada.
- 2149 Utifrån detta uppmanar distriktsstämman partistämman att avslå motionen.
- 2150 [7.22 Stärk utsatta kvinnors rättstrygghet](#)
- 2151 **Motionskrivare:** Malin Bergman
- 2152 Centerkvinnorna
- 2153 [Ange medmotionär/Motionärer](#)
- 2154 Malin Bergman, Centerkvinnornas förbundsstyrelse
2155 Mari-Louise Wernersson, Centerkvinnornas förbundsstyrelse
2156 Inger Fredriksson, Centerkvinnornas förbundsstyrelse
2157 Aida Karimli, Centerkvinnornas förbundsstyrelse
2158 Birgitta Johansson Huuva, Centerkvinnornas förbundsstyrelse
2159 Charlotte Bossen, Centerkvinnornas förbundsstyrelse
2160 Emma Blomdahl Wahlberg, Centerkvinnornas förbundsstyrelse
2161 Elisabeth Johansson, Centerkvinnornas förbundsstyrelse
2162 Elizabeth Peltola, Centerkvinnornas förbundsstyrelse
2163 Johanna Engström, Centerkvinnornas förbundsstyrelse
2164 Trine Vikinge, Centerkvinnornas förbundsstyrelse
- 2165 [Brödtext](#)
- 2166 En liberal demokrati vilar på ett antal hörnstenar: yttrandefrihet, tryckfrihet, religionsfrihet,
2167 fria och säkra val, rättssäkerhet och rättstrygghet. Rättstrygghet handlar dels om att
2168 samhället ska skydda individer från att bli utsatta för brott, dels att samhället ska vidta
2169 åtgärder om individen blir utsatt för något brottsligt, till exempel genom att göra en
2170 utredning när ett brott har begåtts och ställa de ansvariga till svars. Sveriges demokrati står
2171 sig stark i internationella mått men det finns tecken på att just rättstryggheten är svag –
2172 särskilt för kvinnor. Vad beträffar brottet våldtäkt och andra sexualbrott, brott som framför
2173 allt drabbar kvinnor, är anmälningarna många men de fällande domarna häpnadsväckande
2174 få, något som Sverige kritiserar för av FN och människorättsorganisationer. Som liberala
2175 feminister värnar Centerkvinnorna demokratins grunder - och rättstryggheten är en
2176 avgörande grundsten. Det är ett svek av ett starkt demokratiskt samhälle att inte kunna
2177 garantera en jämställd rättssäkerhet. I vårt Sverige, ska alla kunna leva i trygghet som fria
2178 individer, på jämställda villkor. Därför vill vi stärka flickors och kvinnors
2179 rättstrygghet.Centerkvinnorna står bakom Centerpartiets linje om att det i varje polisregion
2180 ska finnas utredare och åklagare med specialistkompetens om våld i nära relation,
2181 sexualbrott, sexköp/människohandel och hedersbrott. Vi ser dock ett mer omfattande behov

2182 i hela organisationen, och vill satsa på ett nationellt kunskapslyft inom polismyndigheten,
2183 med fokus på utredningsmetoder och rutiner, för att brotten ska prioriteras högre och
2184 utredas mer grundligt. Det behövs också en kraftfull satsning på it-forensiken. Enligt BRÅ är
2185 it-forensiken den del av polisens verksamhet som har svårast att få kapaciteten att räckas till:
2186 under 2021 ökade produktionen av it-forensiska undersökningar med 38 procent och antalet
2187 it-forensiker endast med 17 procent. I korta drag handlar it-forensik om att i
2188 brottsutredningar planera, säkra, extrahera, analysera och värdera digitala spår från
2189 elektroniska enheter eller källor. Långa kötider och för få it-forensiker gör idag att
2190 utredningar läggs ner och att åklagare inte ens försöker säkra digitala spår. Så kan vi inte ha
2191 det. Centerkvinnorna vill att billighetskäl samt förmildrande och försvårande
2192 omständigheter i sexualbrottsfall ska utredas utifrån perspektivet rättstrygghet. Ett brott blir
2193 inte mindre allvarligt för den utsatte för att den dömde förlorar jobbet och en kvinna som
2194 blivit våldtagen blir inte mindre våldtagen för att personen sagt sig sova när hen våldtog. Det
2195 finns för många exempel i svenska rättsalar då förövare helt har friats efter att ha hävdat
2196 att de lidit av den väldigt ovanliga åkomman sexsomni. Det är åklagaren som har
2197 bevisbördan, men om en förövare konstateras ha en diagnos ska det fastslås genom en
2198 rättsmedicinsk undersökning och i svenska domstolar ge ett mildare straff, det är inte svensk
2199 rättspraxis att diagnoser befriar en från ansvar och ger en rätt att begå brott. För att döma i
2200 sexualbrottsmål, vill vi att domare och nämndemän ska genomgå sexualbrottsutbildning.
2201 Centerkvinnorna vill dessutom att sakkunskap och resurser samlas i en särskild fackdomstol
2202 för sexualbrott, en sexualbrottsdomstol. Geografi får aldrig vara en anledning till sämre skydd
2203 och sämre rättigheter. I vissa delar av landet ansvarar få poliser för en stor landyta. Det är
2204 viktigt att vi inte tillåter att polisens beredskap och kompetens är sämre på landsbygden och
2205 i glesbygd – specialistkompetens och en allmänt högre kunskap ska finnas tillgänglig i hela
2206 landet och det måste finnas medel för det. Även i utveckling och implementering av metoder
2207 och rutiner måste det perspektivet inkluderas, så att polisen får förutsättningar och resurser
2208 att arbeta utifrån de villkor som finns i olika regioner. Därför vill vi att
2209 landsbygdsperspektivet ska inkluderas i utveckling och implementering av polisens metoder
2210 och rutiner för brott som rör mäns våld mot kvinnor. Rätten till hjälp ska vara likvärdig i hela
2211 landet. Att genomgå en rättsprocess är en stor påfrestning för den som utsatts för brott.
2212 Därför vill vi att personer som misstänks ha utsatts för något sexualbrott eller våld i nära
2213 relation ska erbjudas en stödperson när det misstänkta brottet upptäckts. Det kan vara i
2214 samband med ett sjukvårdsbesök, att kvinnan uppsöker kvinnojour, eller vid en
2215 polisanmälan. Stödpersonen ska särskiljas från målsägandebiträdet då det inte behöver vara
2216 en utbildad jurist. Stödpersonen ska inte ersätta målsägandebiträdet, utan den utsatta ska
2217 ha fortsatt rätt till målsägandebiträde. Vi vill också att målsägande ska ha rätt till
2218 målsägandebiträde i hela rättsprocessen i samtliga instanser i mål som rör sexuellt våld och
2219 våld i nära relation, alltså inte endast i tingsrätten. För att stärka polismyndighetens
2220 möjligheter att trygga våldsutsatta direkt, vill vi införa LOK – Lagen om omhändertagande av
2221 kvinnofridskränkare. Enligt dagens regelverk har polisen befogenhet att avhysa personer
2222 från en plats utan brottsmisstanke, men ett gripande måste föregås av en brottsmisstanke
2223 med fängelsestraff på straffskalan. En lag som LOK kan innefatta även brott som olaga hot
2224 och överträdelse av kontaktförbud, vilket sällan leder till gripande idag. LOK skulle dels ge
2225 polisen större rätt att ingripa och omhänderta en misstänkt brottsling, dels ge polisen

2226 möjlighet att utarbeta tydligare riktlinjer för omhändertagande. Vi vill också att häktning blir
2227 obligatoriskt vid brott som har minst ett år på straffskalan, vilket kvinnofridsbrott
2228 har.Centerkvinnorna yrkar att:

2229 Att-sats

2230 [7.22.1](#) att det genomförs ett nationellt kunskapslyft i polismyndigheten när det gäller
2231 utredningsmetoder och rutiner för att stärka kvaliteten på utredningar inom sexualbrott och
2232 våld i nära relation.

2233 [7.22.2](#) att polismyndigheten får ökade resurser och ett tydligt uppdrag att kraftfullt utöka den it-
2234 forensiska verksamheten.

2235 [7.22.3](#) att domare och nämndemän ska genomgå sexualbrottsutbildning för att få döma i
2236 sexualbrottsmål.

2237 [7.22.4](#) att det tillsätts en utredning som ser över förmildrande och försvårande omständigheter,
2238 billighetskäl och sjukdomar samt hur dessa bedöms vid sexualbrott.

2239 [7.22.5](#) att personer som misstänks ha utsatts för något sexualbrott eller våld i nära relation ska
2240 erbjudas en stödperson när det misstänkta brottet upptäckts.

2241 [7.22.6](#) att målsägande i mål som rör sexuellt våld och våld i nära relation ska ha rätt till
2242 målsägandebiträde i hela rättsprocessen i samtliga instanser.

2243 [7.22.7](#) att en lag om omhändertagande av kvinnofridskränkare införs.

2244 [7.22.8](#) att häktning blir obligatoriskt vid misstanke om brott som har minst ett års fängelse som
2245 minimistraff.

2246 Yttrande Distrikt

2247 Detta är en motion från Centerkvinnornas förbundsstyrelse, som Centerkvinnornas förbundsstyrelse
2248 yrkar BIFALL på i sin helhet.

2249 [7.23 Stärk skyddet för barn som utsätts för sexuella övergrepp](#)

2250 **Motionskrivare:** Malin Bergman

2251 Centerkvinnorna

2252 Ange medmotionär/Motionärer

2253 Malin Bergman, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2254 Mari-Louise Wernersson, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2255 Inger Fredriksson, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2256 Aida Karimli, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2257 Birgitta Johansson Huuva, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2258 Charlotte Bossen, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2259 Emma Blomdahl Wahlberg, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2260 Elisabeth Johansson, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2261 Elizabeth Peltola, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2262 Johanna Engström, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2263 Trine Vikinge, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2264 Brödtext

2265 Sexualbrott är allvarlig brottslighet och särskilt allvarligt är sexualbrott mot barn. Under 2021
2266 rörde 40 procent av de anmälda våldtäktsbrotten våldtäkt mot barn, alltså en person under
2267 18 år. Enligt Stiftelsen Allmänna Barnhuset har en av fyra elever utsatts för sexuella
2268 övergrepp, och var tredje tjej uppger att hon utsatts för ett eller flera övergrepp under sin
2269 uppväxt. Det krävs stora omtag för att öka skyddet för barn som utsätts för sexualbrott. I dag
2270 befinner sig barn mellan 15 och 17 år i en gråzon, där de inte juridiskt får det skydd barn har
2271 rätt till. Brott mot barn ska alltid rubriceras som ett brott mot barn. En våldtäkt av en 17-
2272 åring är en våldtäkt av ett barn och köp av en sexuell tjänst av ett barn – en person under 18
2273 år – är en våldtäkt. I nuvarande lagstiftning finns det ett specifikt brott för köp av sexuell
2274 tjänst av barn. Barn är inte handelsvaror för vuxna att köpa för sexuella övergrepp. Vi vill att
2275 den brottsrubriceringen stryks, och att brottet i stället utreds och döms under en annan
2276 brottsrubricering, våldtäkt av barn. Vi vill också se ett strikt ansvar alternativt ett högt
2277 kontrollrekvisit för samtliga brott mot barn i brottsbalkens 6 kapitel. När barn har blivit
2278 utsatta för brott krävs det särskilda metoder och resurser för att utreda. Barn som har blivit
2279 utsatta för vålds- och sexualbrott *kan* idag få ett eget juridiskt biträde på begäran av
2280 åklagare. Centerkvinnorna vill att barn alltid ska ha rätt till det när de har utsatts för
2281 sexualbrott. Enligt Åklagarmyndigheten ska utredningar som berör brott där den utsatta är
2282 ung utredas snabbt och effektivt. Det finns också särskilda regler då brottsoffret är under 18
2283 år och fallet rör ett brott mot liv, hälsa, frihet eller frid, vilket sexualbrott torde göra. Så
2284 fungerar det inte i dag och det måste förändras. Förutom det är det viktigt att de utsatta
2285 barnen bemöts av utredare med kompetens för att arbeta med brott där barn är brottsoffer.
2286 När ett barn har blivit utsatt för ett sexualbrott ska brottet alltid utredas skyndsamt och
2287 professionellt med fokus på barnets bästa. Årligen uppdagas fall där personal inom förskola
2288 eller skola har begått sexuella övergrepp på barn och unga, och det finns ett stort mörkertal.
2289 Det är därför av största vikt att skolhuvudmän tar sitt fulla ansvar för att skydda barn och
2290 unga i verksamheten mot pedofiler. Registerutdrag måste göras regelbundet på personal.
2291 Centerkvinnorna vill därför att en utökad och regelbunden registerkontroll av personal i
2292 förskola och skola införs, i syfte att skydda barn och unga ytterligare. Vi vill också att
2293 samtliga kommuner och regioner använder de digitala hjälpmedel som finns för att tidigt
2294 upptäcka och begränsa spridningen av barnpornografiska bilder. Där barn och ungdomar
2295 finns, vistas också de som vill begå sexuella övergrepp på barn. I takt med digitaliseringen
2296 blir barns sårbarhet på nätet allt tydligare. Centerkvinnorna ser det som ett växande
2297 problem och vill därför se ytterligare insatser för att trygga barns närvaro på nätet. Sedan
2298 tidigare har preskriptionstiden för grova sexualbrott mot barn tagits bort, men vi vill
2299 preskriptionstiden för samtliga sexualbrott, inklusive groomingbrott, mot barn tas bort. Som
2300 det är i dag har flera professioner anmälningsplikt till socialnämnden vid misstanke om ett
2301 barn far illa. Vid misstänkt brott ska socialnämnden överväga att göra polisanmälan, vilket
2302 ofta men inte alltid sker. Unga som har blivit utsatta för att köpas för sexuella övergrepp av
2303 vuxna män när de var barn, vittnar om hur socialtjänsten och hälso- och sjukvården hanterar
2304 deras utsatthet som ett självskadebeteende. Att försätta sig i riskfyllda situationer där vuxna
2305 betalar för att utföra sexuella övergrepp på en kan vara ett självskadebeteende, men det är
2306 likväl ett brott som de har utsatts för av förövare som utnyttjar sårbara barn. Vi kan inte
2307 lägga ansvaret för att vuxnas brottsliga handlingar och övergrepp ska upphöra på de

2308 brottsutsatta barnen. Personal i socialtjänsten ska vara skyldig att polisanmäla alla brott mot
2309 barn de får vetskap eller misstanke om.Centerkvinnorna ser även att Socialnämnderna i
2310 kommunerna måste också få bättre verktyg att hantera barn som utsätts för sexuell
2311 exploatering. Barn som utsätts för sexualbrott ska inte låsas in på institution. Därför vill vi att
2312 Socialstyrelsen får i uppdrag att utveckla nya insatser från socialtjänsten som
2313 kan aktualiseras för att skydda barnet och säkerställa hans rättigheter och fortsatta
2314 välmående när ett barn utsätts för sexuell exploatering.Centerkvinnorna yrkar:

2315 Att-sats

2316 [7.23.1](#) att brottsrubriceringen köp av sexuell tjänst av barn stryks och ersätts av brottsrubriceringen
2317 våldtäkt av barn.

2318 [7.23.2](#) att strikt ansvar alternativt ett högt kontrollrekvisit införs gällande ålder för samtliga brott
2319 mot barn i brottsbalkens 6 kapitel.

2320 [7.23.3](#) att barn alltid ska ha rätt till målsägandebiträde vid misstänkt utsatthet för samtliga
2321 sexualbrott.

2322 [7.23.4](#) att när barn har blivit utsatt för ett sexualbrott ska brottet alltid utredas skyndsamt och
2323 hanteras av personal inom rättsväsendet med barnrättslig kompetens.

2324 [7.23.5](#) att en obligatorisk utökad och regelbunden registerkontroll av personal i förskola och skola
2325 införs.

2326 [7.23.6](#) att preskriptionstiden för samtliga sexualbrott mot barn tas bort.

2327 [7.23.7](#) att personal i socialtjänsten ska vara skyldig att alltid göra en polisanmälan vid misstanke
2328 eller kännedom om brott mot barn.

2329 [7.23.8](#) att Socialstyrelsen får i uppdrag att utveckla nya insatser från socialtjänsten som kan
2330 aktualiseras när ett barn utsätts för sexuell exploatering.

2331 Yttrande Distrikt

2332 Detta är en motion från Centerkvinnornas förbundsstyrelse, som Centerkvinnornas förbundsstyrelse
2333 yrkar BIFALL på i sin helhet.

2334 [7.24 Sluta spräng och sluta skjut](#)

2335 **Motionskrivare:** Anthon Gyllensten

2336 HANINGE C-krets, STOCKHOLMS LÄN C-dist

2337 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

2338

2339 Brödtext

2340 De senaste åren har vi sett allt fler skjutningar, sprängningar och andra kränkningar i och runt
2341 omkring i hela landet. För många unga personer i vårt samhälle befinner sig i prokriminella miljöer
2342 och våldsamma sammanhang. För många medborgare har fallit offer för det dödliga
2343 skjutvapenvåldet och sprängningarna. Ingen mår bra eller gynnas av att skjutningar förekommer, inte
2344 den som blir utsatt, den som skjuter eller spränger eller den som har en anhörig som fallit offer.

2345 Något måste göras och det bör ske skyndsamt. En beprövad strategi är den amerikanska strategin
2346 Group Violence Intervention (GVI), som vi i Sverige kallar Sluta skjut-projektet. Projektet har testats
2347 som pilotprojekt i Malmö och nu har de införts i fler och fler kommuner som har problem med sådan
2348 problematik.

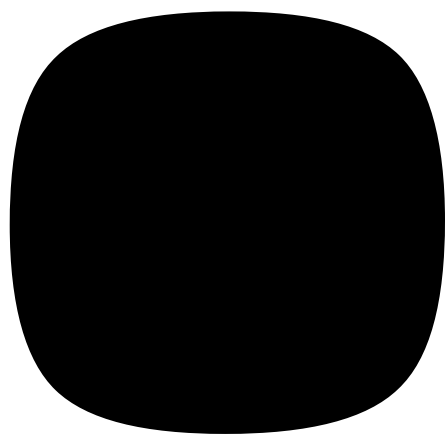
2349 Sluta skjut går ut på att avskräcka våldsdrivande kriminella grupper från att begå grova våldsbrott.
2350 Men också att stärka och motivera personer i kriminella sammanhang till att lämna sådan kontext.

2351 Centerpartiet gav tillsammans med Liberalerna och regering Andersson Brottsförebyggande rådet
2352 (BRÅ), Polismyndigheten och Kriminalvården medel för att införa och sprida strategin bakom Sluta
2353 skjut, Group Violence Intervention (GVI) till flera kommuner och orter runt om i hela landet.

2354 I och med det bra resultat från pilotprojektet i Malmö och i andra delar är det av vikt att
2355 Centerpartiet tar initiativ till att projektet implementeras i hela landet och gör arbetet till en nationell
2356 angelägenhet. Det dödliga skjutvapenvåldet är en

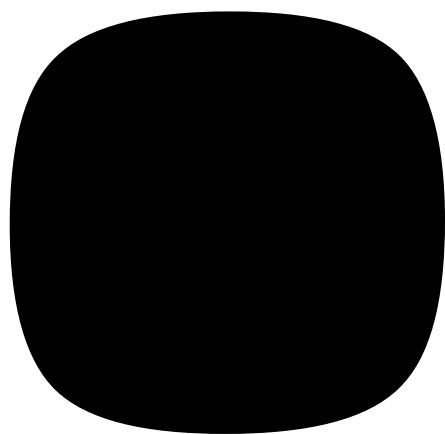

2364 som förpestar vårt öppna fria samhälle. Det måste ta slut, helst igår!

2365 [Att-sats](#)

2366 [7.24.1](#) att Centerpartiet verkar för att Region Stockholm på sikt ska kunna arbeta enligt modellen
2367 "Sluta skjut".

2368 [7.24.2](#) att Centerpartiet verkar för att modellen "Sluta skjut" blir en nationell angelägenhet för hela
2369 Sverige.

~~2370~~
2371 [Yttrande Distrikt](#)

2372 [7.25 Gör gubbflytt till norm!](#)

2373 **Motionskrivare:** Malin Bergman

2374 Centerkvinnorna

2375 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

2376 Malin Bergman, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2377 Mari-Louise Wernersson, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2378 Inger Fredriksson, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2379 Aida Karimli, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2380 Birgitta Johansson Huuva, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2381 Charlotte Bossen, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2382 Emma Blomdahl Wahlberg, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2383 Elisabeth Johansson, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2384 Elizabeth Peltola, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2385 Johanna Engström, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2386 Trine Vikinge, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2387 [Brödtext](#)

2388 Mäns våld mot kvinnor är en pågående pandemi. I snitt mördas varje år 15 kvinnor av en
2389 man hon hade eller hade haft en relation med. Det dödliga våldet är sällan det första steget,
2390 utan kulmen i mörk våldsspiral där kvinnan utsatts för grövre och grövre våld över tid. Att
2391 lämna en våldsamt partner är bland det farligaste en kvinna kan göra, och eftervåldet kan
2392 drabba henne i flera år efter att relationen har tagit slut. Att leva ett fritt och tryggt liv är
2393 ofta inte ett alternativ för kvinnor som har blivit utsatta för våld av en partner eller tidigare
2394 partner. Samtidigt får förövaren ofta fortsätta leva helt fria liv, ibland utan ett fängelsestraff
2395 och ibland efter ett avtjänat straff, medan kvinnor tvingas lämna sitt hem, arbete, familj och
2396 vänner för ett liv i skyddad identitet. Gömda kvinnor upplever inte bara en begränsad tillvaro
2397 och stress i vardagen, utan även att behöva hitta en ny försörjning och de juridiska och
2398 praktiska svårigheter som det innebär att byta personuppgifter och dessutom leva med en
2399 skyddad identitet. Om det finns barn i familjen tvingas också de säga upp kontakten med alla
2400 de känner och byta förskola och skola och inte berätta om var de bor. Centerkvinnorna vill att
2401 utgångspunkten alltid ska vara att det inte är den våldsutsatta personen som ska behöva
2402 flytta eller gömma sig helt. Det måste vara förövarens frihet som begränsas. Vi vill se
2403 effektivare och mer omfattande kontakt- och vistelseförbud. Elektronisk övervakning ska
2404 vara obligatorisk vid kontaktförbud. Centerkvinnorna vill utöka möjligheterna att besluta om
2405 särskilt utökat kontaktförbud till ett vistelseförbud, så att det kan tilldelas personer som

2406 utgör ett hot mot en annan i ett större geografiskt område och att det geografiska området
2407 ska kunna omfatta en hel kommun. Vi vill också införa möjligheten att införa kontaktförbud
2408 utan tidsbegränsning. I dag gäller kontaktförbud nämligen alltid under en bestämd tid, högst
2409 ett år, sedan måste ärendet omprövas vilket skapar en stark psykologisk stress hos den
2410 våldsutsatta vid varje omprövning. Det är inte en mänsklig rättighet att få ta kontakt med
2411 någon en utsatt för våld – här måste rättsstaten stå på den utsattas sida. Vidare ser vi behov
2412 av att förbättra samordning mellan polis, socialtjänst, sjukvård och åklagare när beslut om
2413 kontaktförbud ska tas. Det är åklagare som fattar beslut om kontaktförbud, men för ofta är
2414 uppgifterna som åklagaren har att utgå från i sitt beslut knapphändiga, och beslutet ska
2415 fattas skyndsamt. En förbättrad och effektiv samverkan mellan de nämnda parterna kan vara
2416 avgörande både för att åklagaren ska kunna ta ett skyndsamt beslut om kontaktförbud på
2417 korrekta grunder. Vid en anmälan av grov kvinnofridskränkning vill Centerkvinnorna att
2418 åklagare ska kunna besluta om elektronisk övervakning av den misstänkte under
2419 utredningstiden. I dag har socialtjänsten i uppdrag att hjälpa våldsamma personer att
2420 upphöra med sitt beteende. Det är i grunden bra, men den våldsutsattas perspektiv måste
2421 bejakas. En våldsam förövare begår brottsliga handlingar och den utsatta personen är ett
2422 brottsoffer. Åtgärderna får inte bli en medlingstjänst mellan individerna utan ska riktas helt
2423 mot förövaren av våldet efter att hen avtjänat sitt straff. Den utsatta personen ska aldrig
2424 förväntas medverka i att hjälpa våldsutövaren att upphöra med sitt våldsutövande. I
2425 socialnämndens uppdrag vill Centerkvinnorna att beviljade kontakt- och vistelseförbud tas i
2426 beaktning i stödet. Vid beviljat vistelseförbud, ska förövaren få stöd att söka bostad på
2427 annan ort. I stället för att placera ut de utsatta i nya bostäder på en annan ort bör fokus ligga
2428 på att flytta på förövaren. Detta är en ren skyddsinsats för den som är utsatt för våld. Utsatta
2429 kvinnor kan inte ha som enda alternativ att fly och gömmas. Det är dags för en
2430 gubbflytt! Trots att utgångspunkten ska vara att flytta på förövaren, kommer det att finnas
2431 fall då det absolut säkraste är att den våldsutsatta flyttar och i vissa fall behöver byta
2432 identitet. I ett sådant fall har samhället misslyckats eftersom kvinnans trygghet villkoras av
2433 grova inskränkningar i friheten. Att leva gömd följer med höga omkostnader för bland annat
2434 upprepade flyttar, advokatkostnader och utdragna bodelningsprocesser, i kombination med
2435 förlorad arbetsinkomst. Centerkvinnorna vill att den som tvingas fly och leva gömd, ska ha
2436 rätt till full kompensation för de merkostnader som tillkommer, såsom larmanordningar, nya
2437 telefonabonnemang och övriga utgifter för säkerheten, och också utebliven inkomst. Vi vill
2438 även att staten ska kunna utfärda en bankgaranti för personer med skyddade
2439 personuppgifter, eftersom det finns exempel på att kvinnor med skyddade personuppgifter
2440 mött stora svårigheter att få banklån och därigenom begränsas ytterligare i sitt liv. Bara det
2441 faktum att kvinnor tvingas leva gömda är ett svek från samhället. Under dessa
2442 omständigheter får ingenting annat gå fel från myndigheternas sida. Så är dock inte fallet –
2443 det händer att myndigheter röjer skyddade personuppgifter och det är oacceptabelt. För att
2444 säkra kvinnors skydd vill Centerkvinnorna att en bred översyn över hur myndigheter och
2445 andra offentliga instanser behandlar skyddade personuppgifter genomförs med syfte att
2446 försäkra sig om att sådana uppgifter alltid behandlas med högsta sekretess. Vid fall då den
2447 brottsutsatta lever med skyddad identitet och en rättegång väntar, ska rättegången hållas på
2448 en ort som inte kan kopplas till personens hemliga bostadsort. När kvinnor befinner sig på
2449 skyddat boende eller lever med skyddad identitet, har de tagit steget och lämnat ett farligt

2450 hem. Trösklarna att söka hjälp ska vara så låga som möjligt. Därför vill vi att det ska vara
2451 möjligt att söka hjälp och stöd hos socialtjänsten i en annan kommun än den personen är
2452 folkbokförd i. Det kan finnas flera skäl till att socialtjänsten i den egna kommunen inte känns
2453 trygg att söka hjälp i – det kan vara en liten kommun där ”alla känner alla”, eller så kan
2454 någon annan bekant vara anställd på kontoret. Vill man söka stöd i annan kommun, ska det
2455 vara möjligt. När våld i nära relation anmäls är också ofta flera aktörer på olika nivåer
2456 involverade. Det kan vara vård (regional), socialtjänst (kommunal), polis (nationell) och
2457 kvinnojourer (ofta ideella). Det finns exempel där kvinnor har fallit mellan stolarna då
2458 organiseringen mellan aktörerna inte har fungerat. Samhället måste kunna garantera
2459 koordinerade insatser, det vill säga samverkan och processer som fungerar i hela landet.
2460 Därför vill vi införa en koordinationsgaranti, inom vilken eventuella sekretessregler ses över
2461 och anpassats, så att ingen våldsutsatt faller mellan stolarna utan alla får det skydd de
2462 behöver när de behöver det. Centerkvinnorna yrkar:

2463 Att-sats

2464 [7.25.1](#) att elektronisk övervakning av den misstänkte ska vara obligatorisk vid kontaktförbud.

2465 [7.25.2](#) att möjligheterna att besluta om särskilt utökat kontaktförbud uppgraderas till ett
2466 vistelseförbud, som kan utgöra ett större geografiskt område.

2467 [7.25.3](#) att samverkan mellan polis, hälso- och sjukvården, socialtjänst och åklagare ska stärkas och
2468 eventuella sekretessregler som skapar problem undanröjs då beslut om kontaktförbud ska
2469 fattas.

2470 [7.25.4](#) att utgångspunkten alltid ska vara att en förövare, vid fall då våld skett i hemmet, ska flyttas,
2471 exempelvis genom att vistelseförbud som kan innefatta en hel kommun.

2472 [7.25.5](#) att personer med vistelseförbud anvisas att söka bostad på annan ort och får stöd i det.

2473 [7.25.6](#) att den våldsutsatta som tvingas till att leva med skyddade personuppgifter ska ha rätt till full
2474 kompensation för merkostnader och utebliven inkomst som hen drabbas av.

2475 [7.25.7](#) att staten ska kunna utfärda en bankgaranti för personer med skyddade personuppgifter.

2476 [7.25.8](#) att en bred översyn över hur myndigheter och andra offentliga instanser behandlar skyddade
2477 personuppgifter genomförs för att säkerställa att alla personuppgifter behandlas med högsta
2478 sekretess.

2479 [7.25.9](#) att rättegångar där målsägande lever med skyddade personuppgifter ska hållas på en ort
2480 som inte kan kopplas till personens hemliga bostadsort.

2481 [7.25.10](#) att det ska vara möjligt att söka hjälp och stöd hos socialtjänsten i en annan kommun än den
2482 personen är folkbokförd i.

2483 [7.25.11](#) att det införs en koordinationsgaranti i fall som rör våld i nära relation, sexuellt våld och
2484 hedersrelaterat våld och förtryck.

2485 Yttrande Distrikt

2486 Detta är en motion från Centerkvinnornas förbundsstyrelse, som Centerkvinnornas förbundsstyrelse
2487 yrkar BIFALL på i sin helhet.

2488 [7.26 Krafttag mot hedersrelaterat våld och förtryck](#)

2489 **Motionskrivare:** Malin Bergman

2490 Centerkvinnorna

2491 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

2492 Malin Bergman, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2493 Mari-Louise Wernersson, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2494 Inger Fredriksson, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2495 Aida Karimli, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2496 Birgitta Johansson Huuva, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2497 Charlotte Bossen, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2498 Emma Blomdahl Wahlberg, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2499 Elisabeth Johansson, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2500 Elizabeth Peltola, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2501 Johanna Engström, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2502 Trine Vikinge, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2503 [Brödtext](#)

2504 Hedersrelaterat våld och förtryck hör inte hemma i ett fritt och jämställt samhälle. Arbetet
2505 för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck är en av vår tids viktigaste
2506 jämställdhetsfrågor och har sin grund i de mänskliga fri- och rättigheterna. Hedersrelaterat
2507 våld och förtryck är ett kollektivt våld, som riktas mot en individ med syfte att begränsa och
2508 styra hennes liv. Centralt i det hedersrelaterade våldet är kontroll och makt över någon
2509 annans liv och den som utsätts befinner sig i ett särskilt sårbart läge. Förövarna är nämligen
2510 personer som står den utsatta allra närmast – familj och släkt – och de som utsätts är oftast
2511 flickor och unga kvinnor. Lojaliteten och kärleken gentemot familjen står i kontrast mot
2512 längtan efter frihet och en tillvaro utan kontroll och våld. Många flickor utsätts redan från
2513 förskoleåldern. Mörkertalet när det gäller hedersrelaterat våld är stort och en sak är säkert:
2514 vi har mycket arbete kvar att göra för att bekämpa våldet och göra frihet till en möjlighet för
2515 de som utsätts. När ens närmaste sviker måste det finnas andra trygga vuxna att vända sig
2516 till. Kommuner har olika sätt att arbeta med frågorna – vissa har ett systematiskt och
2517 utvecklat arbete och god kännedom om förtryckets omfattning, medan det finns allvarliga
2518 brister i andra kommuners arbetsätt. Därför vill Centerkvinnorna satsa på en nationell
2519 kunskapshöjning för samhällets gräsrotter, det vill säga alla vuxna som möter barn och unga,
2520 i förskola, skola, fritidsverksamhet och vård. Inom ramen för denna kunskapshöjning vill vi
2521 att verktyg för att bemöta unga förtryckare, exempelvis unga ”hederskontrollanter”,
2522 utvecklas och implementeras. Att satsa på att möta förövare är en satsning på att bryta
2523 våldsspiralen och förändra beteenden, vilket i längden är oerhört gynnsamt för dem som blir
2524 utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck. Ännu en väg att möta både dem som är utsatta,
2525 och dem som utsätter andra för hedersvåld, är genom civilsamhället. Ofta har ideella
2526 föreningar och organisationer unika förutsättningar att nå ut till dem som berörs. Därför vill
2527 Centerkvinnorna stärka stödet till föreningar som arbetar med att bekämpa hedersvåld. Varje
2528 år förs barn ut ur Sverige för att giftas bort. Rapporten *Bortförda barn och unga* från
2529 Jämställdhetsmyndigheten (2022) visar att det finns brister både före och efter bortförandet.
2530 Sedan 2020 har Socialnämnden fått utökad befogenhet att agera om det bedöms finnas en

2531 risk att ett barn kan föras ur landet för att giftas bort eller könsstympas genom att utdela ett
2532 utreseförbud. Det är en bra lag – när den fungerar. Enligt rapporten uppger majoriteten av
2533 de yrkesverksamma att kommunerna saknar tillräckliga rutiner och riktlinjer, resurser och
2534 kunskap samt kompetens för att hantera denna typ av ärenden. Det måste förändras. Vi vill
2535 att lagen och dess funktion utvärderas och eventuellt justeras så att den kan tillämpas så
2536 pricksäkert som möjligt, och att lämplig myndighet får i uppdrag att ge stöd till för att
2537 upprätta rutiner och riktlinjer samt kompetensutveckla inom dessa ärenden i landets
2538 kommuner. Jämställdhetsmyndigheten lyfter betydelsen av att ha ett bättre system för
2539 inrapporteringar vid misstänkta bortföranden och skolans roll i det. Centerkvinnorna vill att
2540 ett nationellt inrapporteringssystem inrättas och att inom ramen för skolpliktsansvaret ge
2541 skolhuvudmän i uppdrag att årligen rapportera antalet barn som har eller som det finns stark
2542 misstanke om att de har förts bort. Vi vill även att lagstiftningen kring barnäktenskapsbrott
2543 och könsstympning utvärderas och att lämplig myndighet får i uppdrag att ta verktyg för att
2544 öka upptäckten och ingripa för relevanta aktörer, som förskole-, skol- och vårdpersonal, i
2545 syfte att skydda barn som utsätts eller riskerar att utsättas. Det finns få fällande domar trots
2546 att vi vet att brotten förekommer. Centerkvinnorna vill också att ungdomar som är utsatta
2547 för hedersrelaterat våld ska erbjudas identitetsskydd. Det är nödvändigt för att kunna klippa
2548 trådar med släktingar och få möjlighet att leva sitt liv på sina egna villkor. Ytterligare en
2549 befogenhet som socialtjänsten har, är att besluta om omhändertagande enligt Lagen om
2550 Vård av Unga (LVU). Att ett barn omhändertas enligt LVU på grund av att barnet utsatts för
2551 hedersvåld är inte helt ovanligt. Enligt en reportageserie av SVT under hösten 2021 hade det
2552 i 15 procent av de undersökta fallen föregåtts av hedersrelaterat våld. Att omhänderta barn
2553 är en långtgående åtgärd, ett verktyg för att skydda utsatta barn. För att de barn som
2554 omhändertas ska få bästa möjliga stöd, vill vi se en gedigen och omfattande utredning av
2555 Hem för Vård och Boende, så kallat HVB-hem, och även SiS-hem, som är anpassat för
2556 ungdomar med ett mer omfattande vårdbehov. På dessa hem kan ungdomar som
2557 omhändertas enligt LVU kan placeras och ungdomar som omhändertagits enligt LVU,
2558 exempelvis på grund av hedersrelaterat våld, placeras på ett SiS-hem, trots att de inte har
2559 ett vårdbehov. I början av året redovisade Inspektionen för vård och omsorg (IVO) ett
2560 regeringsuppdrag, där de gjort en tillsyn av SiS-hem. I *samtliga* SiS verksamheter där flickor
2561 vårdas fann IVO omfattande brister och missförhållanden. På en övergripande nivå behövs
2562 kvalitet och organisation på dessa hem kraftigt förbättras. Just nu pågår en utredning för att
2563 se över HVB och SiS-hemmen – Barn och unga i samhällets vård – som ska överlämnas den
2564 31 oktober. Utan att föregå utredningens förslag, vill Centerkvinnorna att Centerpartiet ska
2565 verka för att kvaliteten och tryggheten på HVB och SiS-hem kraftigt ska förbättras, att det
2566 bedrivs ändamålsenlig verksamhet på dessa enheter och att de ungdomar som vistas på
2567 hemmen passar in i den. Att bli omhändertagen enligt LVU kan vara ett trauma i sig och de
2568 barn som omhändertas behöver en trygg och stärkande miljö. För de som blivit
2569 omhändertagna på grund av utsatthet för hedersvåld vill vi undersöka möjligheten att dessa
2570 ungdomar ska kunna placeras på kvalitetssäkrade skyddade boenden, om placering i en
2571 familj inte går att hitta. Ett uttryck för hedersrelaterat våld är kvinnlig könsstympning.
2572 Könsstympning kan, enligt Socialstyrelsen, utgöra en del av hedersrelaterat våld men också
2573 förekomma utanför en hederskontext. Oaktat vad, är kvinnlig könsstympning olagligt i
2574 Sverige och ett enormt övergrepp på flickor och kvinnors kroppar och frihet.

2575 Centerkvinnorna har tidigare i motionen önskat en utvärdering av tillämpning av lagen om
2576 förbudet mot kvinnlig könsstympning, men det behövs göras mer för att förhindra att fler
2577 flickor blir utsatta för det brutala våldet som könsstympning innebär. Flera myndigheter har i
2578 uppdrag att förebygga och bekämpa könsstympning. Vi vill satsa på ett rejält kunskapslyft i
2579 vården, både i att bemöta kvinnor som utsatts för könsstympning, ge information och vård,
2580 till exempel genom en klitorisrekonstruktion – något som vi vill att alla regioner ska ge
2581 patienter remiss på, om de önskar. Genom att öka kunskap hos kvinnor, tror vi att risken för
2582 att döttrar utsätts kan minska. Män ska också få information och kunskap, vilket ligger inom
2583 befintliga uppdrag. Att bidra direkt eller indirekt till könsstympning är ett brott och måste
2584 behandlas som det, även om de skyldiga är någon som står offret nära. Att anmäla
2585 närstående är ofta en svår process. Därför vill vi ha en särskild stödfunktion för offer som
2586 anmäler eller förekommer som målsägande i fall som rör hedersrelaterade brott, inklusive
2587 könsstympning.Centerkvinnorna yrkar:

2588 Att-sats

2589 [7.26.1](#) att en nationell kunskapshöjning genomförs om hedersrelaterat våld och förtryck bland alla
2590 vuxna som möter barn och unga i förskola, skola, fritidsverksamhet och vård.

2591 [7.26.2](#) att stödet till föreningar som arbetar med att bekämpa hedersvåld stärks.

2592 [7.26.3](#) att socialtjänstens möjlighet att enligt socialtjänstlagen utdela utreseförbud och dess
2593 funktionalitet utvärderas.

2594 [7.26.4](#) att tillämpningen av lagstiftningen kring barnåktensbrott och förbud mot kvinnlig
2595 könsstympning utvärderas.

2596 [7.26.5](#) att ett nationellt inrapporteringsystem inrättas.

2597 [7.26.6](#) att inom ramen för skolpliktsansvaret ge skolhuvudmän i uppdrag att årligen rapportera
2598 antalet barn som har eller som det finns stark misstanke om att de har förts bort.

2599 [7.26.7](#) att ungdomar som är utsatta för hedersrelaterat våld ska erbjudas identitetsskydd.

2600 [7.26.8](#) att kvaliteten och tryggheten på HVB och SiS-hem förbättras, och att det bedrivs
2601 ändamålsenlig verksamhet på dessa enheter.

2602 [7.26.9](#) att möjligheten att placera ungdomar enligt LVU på kvalitetssäkrade skyddade boenden
2603 undersöks.

2604 [7.26.10](#) att det genomförs ett rejält kunskapslyft i vården omkring kvinnlig könsstympning, både
2605 bemötande och kunskapsspridning.

2606 [7.26.11](#) att alla som behöver ska ha rätt att få klitoris rekonstruerad och att alla regioner ska
2607 säkerställa att patienter får remiss för en sådan åtgärd.

2608 [7.26.12](#) att det införs en särskild stödfunktion för personer som anmäler eller förekommer som
2609 målsägande i fall som rör hedersrelaterade brott, inklusive könsstympning.

2610 Yttrande Distrikt

2611 Detta är en motion från Centerkvinnornas förbundsstyrelse, som Centerkvinnornas förbundsstyrelse
2612 yrkar BIFALL på i sin helhet.

2613 [7.27 Våld mot personer med funktionsnedsättning](#)

2614 **Motionskrivare:** Malin Bergman

2615 Centerkvinnorna

2616 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

2617 Malin Bergman, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2618 Mari-Louise Wernersson, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2619 Inger Fredriksson, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2620 Aida Karimli, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2621 Birgitta Johansson Huuva, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2622 Charlotte Bossen, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2623 Emma Blomdahl Wahlberg, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2624 Elisabeth Johansson, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2625 Elizabeth Peltola, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2626 Johanna Engström, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2627 Trine Vikinge, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

2628 [Brödtext](#)

2629 En del i arbetet med att stoppa mäns våld mot kvinnor handlar om att se vidden av utsatthet
2630 i olika grupper. Kvinnor är inte en heterogen grupp, men våldet finns överallt.

2631 Centerkvinnorna vill stärka kvinnors rättstrygghet: det vill säga att samhället ska skydda
2632 individer från att bli utsatta för brott och att samhället ska vidta åtgärder om individen blir
2633 utsatt för något brottsligt. Därför vill vi i denna motion lyfta grupper som ofta osynliggörs.

2634 Grupper som är särskilt utsatta när det gäller exempelvis sexualbrott, men också våld i nära
2635 relation, är kvinnor med funktionsnedsättningar, både intellektuell, kognitiv och fysisk.

2636 Förutom att en partner kan vara en förövare förekommer det att kvinnor med
2637 funktionsnedsättning utsatts för våld av personer de befinner sig i en beroendeställning till.
2638 Det är viktigt att alla våldsutsatta, oberoende funktionsnedsättning, ges samma möjligheter
2639 att ta del av samhällets stöd- och skyddsåtgärder.

2640 Centerkvinnorna vill att en lämplig myndighet ska få i ansvar att utveckla förebyggande
2641 åtgärder och skapa kunskapsspridning om den särskilda utsatthet för våld och sexuella
2642 övergrepp som förekommer bland kvinnor med funktionsnedsättning, och att
2643 målgruppsanpassat material gällande samhällets stödinsatser tas fram, så att utsatta
2644 personer kan få kännedom om dem.

2645 Tröskeln att söka skydd och hjälp kan vara högre när en person har en funktionsnedsättning.
2646 När det sker, måste hjälpen vara tillgänglig och anpassad. Hur ser kvinnojourer och skyddade
2647 boenden ut? Vilka resurser får dem att kunna erbjuda rätt hjälp? Centerkvinnorna vill att
2648 kommuner ska ansvara över det finns resurser till skyddade boenden för att ta emot
2649 personer med funktionsnedsättningar, genom att exempelvis bistå med nödvändiga
2650 anpassningar.Centerkvinnorna yrkar:

- 2651 [Att-sats](#)
- 2652 [7.27.1](#) att lämplig myndighet ansvarar för att utveckla bättre förebyggande åtgärder och
- 2653 kunskaps spridning om den särskilda utsatthet för våld och sexuella övergrepp som
- 2654 förekommer bland kvinnor med funktionsnedsättning.
- 2655 [7.27.2](#) att lämplig myndighet målgruppsanpassar informationsmaterial gällande samhällets
- 2656 befintliga stödinsatser för personer med intellektuell funktionsnedsättning.
- 2657 [7.27.3](#) att kommuner ska ansvara över att det finns resurser till skyddade boenden för att ta emot
- 2658 personer med funktionsnedsättningar.
- 2659 [Yttrande Distrikt](#)
- 2660 Detta är en motion från Centerkvinnornas förbundsstyrelse, som Centerkvinnornas förbundsstyrelse
- 2661 yrkar BIFALL på i sin helhet.
- 2662 [7.28 Inför en ny straffpåföljd för människor med kognitiv svårighet.](#)
- 2663 **Motionskrivare:** Barbro Larsson
- 2664 Sala C-krets, VÄSTMANLAND C-dist
- 2665 [Ange medmotionär/Motionärer](#)
- 2666
- 2667 [Brödtext](#)
- 2668 Det finns människor med kognitiva svårigheter som begår brott och då döms till fängelse eller
- 2669 rättspsykiatrisk vård. Kognitiv svårighet räknas som en funktionsnedsättning och gör livet svårare för
- 2670 den som har en sådan. Det kan vara så att man inte förstår sitt eget bästa, man saknar helt enkelt
- 2671 den förmågan. Flera av dessa människor fångas upp av kriminella personer som utnyttjar dem till att
- 2672 utföra brott och vara "målvakter" i olika sammanhang. Ibland leder det till att de utför allvarlig
- 2673 brottslighet och samhället tar dem till domstol för att få en straffpåföljd. Att dömas till fängelse
- 2674 innebär ofta för dessa personer att de kan fortsättas utnyttjas av sina medfångar. Blir påföljden
- 2675 rättspsykiatrisk vård så innebär det att man ska kunna behandla dem, men vi kan ju inte behandla en
- 2676 sådan funktionsnedsättning. Dessa människor borde dömas till en påföljd utifrån
- 2677 funktionsnedsättningen. Fler som arbetar inom kriminalvården och rättspsykiatrisk vård kan vittna
- 2678 om denna grupp. De torde inte vara så många men varje individ riskerar att fara väldigt illa i det
- 2679 system vi har idag. Det borde finnas en straffpåföljd som passar människor med dessa svårigheter
- 2680 och som syftar till att stödja och hjälpa dem att inte återfalla i brott.
- 2681 [Att-sats](#)
- 2682 [7.28.1](#) att Centerpartiet verkar för att en ny straffpåföljd införs för människor med kognitiva
- 2683 svårigheter i syfte att stödja och hjälpa dem att ej återfalla i brott.
- 2684 [Yttrande Distrikt](#)
- 2685 En fängelsedom för en person med kognitiv funktionsnedsättning innebär, som motionären skriver,
- 2686 en utsatthet inför andra intagna men motionen saknar förslag på alternativ vårdform då inte heller
- 2687 rättspsykiatrisk vård inte heller kan ge det stöd som personen kräver.
- 2688 Vid en mildare psykisk störning men där personen anses vara frisk överlag, kan ordinära påföljder, så
- 2689 som villkorlig dom, skyddstillsyn, samhällstjänst eller fängelse om det anses föreligga försvårande
- 2690 omständigheter.

2691 Ifall personer med kognitiv funktionsnedsättning inte fångas upp av domstolen, eller att lämpliga
2692 alternativa påföljder saknas, och de därmed döms till fängelse, bör utredas vidare.

2693 **Distriktsstämman föreslår partistämman besluta**

2694 Att Centerpartiet verkar för att en ny straffpåföljd införs för människor med kognitiva svårigheter i
2695 syfte att stödja och hjälpa dem att ej återfalla i brott.

2696 [7.29 Se över regelverk för kameraanvändning](#)

2697 **Motionskrivare:** Michaela Haga

2698 ÖSTERÅKER C-krets, STOCKHOLMS LÄN C-dist

2699 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

2700 Magnus Persson, Stockholms län

2701 Henrik Juhlin, Stockholms län

2702 Fredrik von Matern, Stockholms stad

2703 [Brödtext](#)

2704 Personers integritet ska värdesättas högt, men när otryggheten breder ut sig och friheten begränsas
2705 för laglydiga i samhället, så behöver vi göra vad vi kan för att vända den utvecklingen.

2706 Kroppskameror, samt kameraövervakning kan vara viktiga verktyg för att både öka tryggheten på
2707 olika platser eller i olika situationer, förebygga eller bevisa att brott har begåtts. En del i detta kan
2708 också vara att kunna identifiera personer som har brutit mot lagar och regler. Det är givetvis viktigt
2709 att intrånget för den personliga integriteten behöver balanseras med den effekt som kan uppnås av
2710 att få personer identifierade och lagförda.

2711 Det finns dock saker som skulle behöva ses över för att tydliggöra för hur kroppskameror ska
2712 användas och lagstiftning kring detta. SL:s biljettkontroll började använda kroppskameror och
2713 Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) ålade SL att betala 16 miljoner kronor på grund av både hur
2714 kamerorna användes med förinspelningsteknik för att registrera hot och våld, för att identifiera
2715 personer som skulle betala tilläggsavgift och för bristande information. Förvaltningsrätten fastställde
2716 därefter att det var ok med förinspelningsteknik enligt dataskyddsförordningen. Domstolen vidhöll
2717 att 12 miljoner skulle betalas med hänvisning till hanteringen för identifiering av resenärer och
2718 bristfällig information. Kammarrätten har nu slutligen fastställt att SL:s biljettkontroll kommer att få
2719 betala 8 miljoner kronor i sanktionsavgift då de inte ansåg att hur kamerorna användes för att
2720 säkerställa personers identitet inte var befogad. Logiken är inte glasklar och behöver därför ses över.

2721 Även regelverken för kameraövervakning på privata fastigheter behöver ses över. Det är med dagens
2722 regelverk väldigt svårt att lagligt övervaka utomhus och i utrymmen såsom allmänna entréer. Idag är
2723 det en del bostadsrättsföreningar som upplever att det är väldigt krångligt att göra de
2724 intresseavvägningar som lagen kräver att man gör, och om man gör fel så är risken även stor att
2725 tillsynsavgiften slår hårt för en enskild BRF. Vi vill att man överväger att återinföra möjligheten att
2726 söka tillstånd i förväg, istället för tillsynsavgift i efterhand för den som kameraövervakat på ett
2727 felaktigt sätt. Det skulle också vara bra om polisen som ett alternativ har möjlighet att söka tillstånd
2728 för kameraövervakning på platser även ägda av privata fastighetsägare, om de finner det befogat,
2729 eller tillåta realtidskoppling till polisen av videoströmmar.

- 2730 [Att-sats](#)
- 2731 [7.29.1](#) att se över lagstiftning och tydliggör för hur kroppskameror ska användas i olika
2732 verksamheter.
- 2733 [7.29.2](#) att se över regelverk för kameraövervakning för privata fastigheter.
- 2734 [7.29.3](#) att införa möjligheten för bostadsrättsföreningar att söka tillstånd för kameraövervakning i
2735 förväg.
- 2736 [7.29.4](#) att införa möjlighet för polisen att ansöka om tillstånd för kameraövervakning även på
2737 privatägda fastigheter.
- ~~2738~~ [Yttrande Distrikt](#)
- 2740
- 2741
- 2742 Övervakningskameror eller andra typer av kameror, som kroppskameror på anställda i lokaltrafiken,
2743 innebär alltid ett visst intrång i den personliga integriteten. Sådana intrång kan vara motiverade, t.ex.
2744 om det är fråga om en brottsutsatt plats och en kamera på platsen kan öka tryggheten, verka
2745 avskräckande på brottsligheten och öka möjligheterna att beivra brott som begås.
- 2746 Motionärerna lyfter hur dagens lagstiftning på området i flera fall haltar, inte är helt konsekvent eller
2747 ändamålsenlig. Exempelvis skiljer sig reglerna åt för privata och offentliga fastighetsägare. Det finns
2748 därför behov av en översyn av lagstiftningen, i linje med det motionärerna föreslår, för att göra den
2749 ändamålsenlig.
- 2750 Det finns dock anledning att vara försiktig med att utöka polisens möjligheter till kameraövervakning
2751 på privat egendom. Därför bör inte motionen i den delen bifallas.
- 2752
- 2753 Utifrån detta uppmanar distriktsstämman partistämman
- 2754
- 2755 Att bifalla att-satserna 163, 164 och 165
- 2756 Att avslå att-satsen 166
- 2757 [7.30 Minska tjuvåkande i kollektivtrafiken](#)
- 2758 **Motionskrivare:** Michaela Haga
- 2759 ÖSTERÅKER C-krets, STOCKHOLMS LÄN C-dist
- 2760 [Ange medmotionär/Motionärer](#)
- 2761 Magnus Persson, Stockholms län
- 2762 Henrik Juhlin, Stockholms län
- 2763 [Brödtext](#)
- 2764 I Region Stockholm och SL-trafiken så låg tjuvåkandet år 2021 på 5,4% av alla resor. Det är
2765 tjuvåkande till en kostnad av 424 miljoner kronor, vilket ändå är en halvering sedan tidigare år. Även
2766 de små överträdelserna i samhället behöver vi ta allvarligt på och hantera.

2767 Det är viktigt att de som reser med kollektivtrafiken betalar för sig för att säkra intäkterna för vår
2768 gemensamma kollektivtrafik. Idag finns det grupper såsom Planka.nu som uppvisar till tjuvåkande
2769 och det drabbar inte bara Stockholm, utan det drabbar kollektivtrafikaktörer i hela Sverige. De har till
2770 och med en funktion där de beskriver hur man ska plankas och de står också för tilläggsavgiften om du
2771 blir medlem.

2772 Biljettkontrollen är en viktig verksamhet som bidrar till att hålla nere tjuvåkandet. Däremot så finns
2773 det fortfarande förbättringar att göra vad gäller lagstiftning och de nivåer vi kan sätta på
2774 tilläggsavgiften. Både för att kunna öka avgiften, men också för att kunna stävja ett beteende där
2775 tjuvåkande har sats i system.

2776 År 2016 kom en ny lag om tilläggsavgift i kollektivtrafik och vi ser ett behov att skärpa skrivningarna i
2777 den.

2778 Vi yrkar därför på att Centerpartiet verkar för:

2779 [Att-sats](#)

2780 [7.30.1](#) att inte ange ett maximibelopp i lagen. Istället bör det i lagen tydligare framgå hur
2781 tilläggsavgiftens storlek ska bestämmas med fokus på att åstadkomma ett minskat
2782 fuskåkande.

2783 [7.30.2](#) att strukturer för tilläggsavgiften kan utformas som ger ökade möjligheter att stävja
2784 organiserat fusk genom att bestraffa upprepat fuskåkande hårdare, t.ex genom högre avgift
2785 för flera överträdelser.

2786 [7.30.3](#) att se över brottsrubricering och straffskalor för brott kopplat till tjuvåkande.

2787 [7.30.4](#) att det ska vara straffbart att lämna oriktiga personuppgifter vid kontrollen.

~~2788~~ [Yttrande Distrikt](#)

2790 [7.31 Motion om offerpsykologi, genusperspektiv och sexualbrott som](#)
2791 [krav för en juristexamen](#)

2792 **Motionskrivare:** Jenny Håkansson

2793 Halmstads C-krets, HALLANDS C-distrikt

2794 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

2795

2796 [Brödtext](#)

2797 År efter år chockas vi av okunskapen i vårt svenska rättsväsende kring sexualbrott och våld i nära
2798 relationer och hur dessa bedöms. När jag skriver den här motionen så finns Hovrätten i Västra
2799 Sveriges friande av en våldtäktsman på grund av okunskap om ordet snippa nära till hands. Men det
2800 är bara det senaste exemplet som visar att kunskapen om sexualbrott och våld i nära relationer inom
2801 rättsväsendet är alltför låg. Vilket i sin tur riskerar att skada tilliten i samhället till rättsväsendet,
2802 vilket är oerhört allvarligt och kan få långtgående konsekvenser.

2803 Jag yrkar därför att Centerpartiet ska driva på för att det inom juristprogrammen som för närvarande
2804 ges vid, Göteborgs, Karlstads, Lunds, Stockholms, Umeås och Örebro universitet, ska införas tre
2805 obligatoriska utbildningsmål om offerpsykologi, genusperspektiv och sexualbrott. Precis som det för
2806 några år sedan infördes att studenter inom sjuksköterskeutbildningen ska ha fått kunskap om våld i

2807 nära relationer. Att kunskapen bör ges inom just juristprogrammet beror på att detta är en
2808 grundläggande utbildning i Sverige för de som vill vara verksamma inom vårt rättsväsende.

2809 Lärosätena är fristående, men precis som i andra legitimationsyrken eller reglerade yrken med
2810 skyddad titel finns det krav på kunskapsuppfyllnad för att erhålla examen. Detta styrs i
2811 högskoleförordningen, där det tydligt i bilaga 2 till denna förordning framgår vilka kunskapsmål som
2812 krävs för att uppfylla kraven för respektive examen.

2813 Jag yrkar att Centerpartiet ska driva på för att man från lagstiftarens sida ska ålägga en högre
2814 kunskapsuppfyllnad inom områdena offerpsykologi, genusperspektiv och sexualbrott. Detta görs
2815 genom att i examensordningen, bilaga 2 till högskoleförordningen införa krav på kunskap om
2816 offerpsykologi, genusperspektiv och sexualbrott för att uppnå juristexamen. Man kan argumentera
2817 att det inte är relevant för alla som utbildar sig till jurister att ha kunskap inom dessa områden. Mitt
2818 argument är att det heller inte skadar, sexualbrott samt brott i nära relationer är ständigt pågående,
2819 förstör liv och skadar våra invånare. Vi kan inte ändra historien, men vi kan försöka säkerställa att
2820 framtidens brottsoffer får ett bättre bemötande, en rättvisare bedömning och tydlig bekräftelse på
2821 att det blivit utsatta för brott.

2822 Att-sats

2823 [7.31.1](#) att Centerpartiet verkar för att införa kunskapsmål om offerpsykologi, genusperspektiv och
2824 sexualbrott inom juristutbildningen, där uppfyllnad av kunskapsmålen är ett krav för att
2825 erhålla juristexamen.

2826 [7.31.2](#) att Centerpartiet verkar för att införa kunskapsmål om offerpsykologi, inom
2827 juristutbildningen, där uppfyllnad av kunskapsmålen är ett krav för att erhålla juristexamen.

2828 [7.31.3](#) att Centerpartiet verkar för att införa kunskapsmål om genusperspektiv inom
2829 juristutbildningen, där uppfyllnad av kunskapsmålen är ett krav för att erhålla juristexamen.

2830 [7.31.4](#) att Centerpartiet verkar för att införa kunskapsmål om sexualbrott inom juristutbildningen,
2831 där uppfyllnad av kunskapsmålen är ett krav för att erhålla juristexamen.

2832 Yttrande Distrikt

2833 Dagens juristutbildningar har blivit bättre, sett till att genus och sexualbrott har blivit en större del i
2834 olika kurser. Även att genus ofta ska vara ett genomgående perspektiv över hela utbildningarna.

2835 Akademin är fri för att kunna utmana rådande normer och bryta ny mark även om detta kan vara
2836 obekvämt för ledande makthavare. För att uppnå denna frihet måste lärosätena tillåtas utforma sin
2837 undervisning och prioritera sin forskning oberoende av en styrande centralmakt. Precis som
2838 motionären lyfter finns det idag krav på kunskapsuppfyllnad för att erhålla examen i andra
2839 legitimationsyrken eller reglerade yrken med skyddad titel. Distriktsstyrelsen håller därför med
2840 motionären om att kunskapen måste bli bättre kring sådana brott och rättsfall, och att det därför bör
2841 införas kunskapsmål för ämnena ovan i juristutbildningen. Distriktsstyrelsen vill även se en
2842 utbildningsinsats gällande de ämnena även för polis, åklagare och domare redan i tjänst. De personer
2843 som arbetar förebyggande, lyfter upp brotten till rätten och är de som dömer i fallen.

2844 Utifrån detta uppmanar distriktsstämman partistämman att bifalla motionen.

2845 Samt uppdra till distriktets delegation att även yrka på att Centerpartiet verkar för att offerpsykologi,
2846 genusperspektiv och sexualbrott blir en del av utbildning för polis, åklagare och domarväsenden.

- 2847 [7.32 Fallet Encrochat visar att polisen behöber nya verktyg. Ge dem det.](#)
2848 **Motionskrivare:** Anders Danielsson
- 2849 OSKARSHAMN C-krets, Kalmar län C-dist
- 2850 [Ange medmotionär/Motionärer](#)
2851
- 2852 [Brödtext](#)
2853 Franska polisen avlyssnade kriminella gäng som de delgav polisen i Sverige. Denna metodik är inte
2854 tillåten i Sverige. Det visar på att Sverige har inte anpassat lagstiftningen för att rättsväsendet ska
2855 kunna dömma grovt kriminella. Det måste Sverige göra. [https://www.dn.se/debatt/fallet-encrochat-](https://www.dn.se/debatt/fallet-encrochat-visar-att-polisen-behoover-nya-verktyg/)
2856 [visar-att-polisen-behoover-nya-verktyg/](#)
- 2857 [Att-sats](#)
2858 [7.32.1](#) att Centerpartiet verkar för att betydande tekniska investeringar behöver genomföras så att
2859 hemlig dataavläsning kan användas i alla ärenden där lagen i dag tillåter det. Skulle polisen
2860 genom ökade anslag ha möjlighet till en sådan investering skulle det årligen kunna generera
2861 åtminstone samma mängd information och operativa effekt som Encrochatoperationen gjort
2862 i Sverige.
- 2863 [7.32.2](#) att Centerpartiet verkar för att ny lagstiftning behövs som gör det möjligt att proaktivt
2864 inhämta information mot den organiserade brottsligheten, och rikta kraften mot de individer
2865 som styr och leder verksamheten i stället för utförarna, men även aktivt arbeta med att
2866 förhindra mord och angrepp på vittnen, i stället för att reaktivt utreda brotten.
- 2867 [7.32.3](#) att Centerpartiet verkar för att FRA behöver tillföras medel för att utöka sitt stöd till
2868 Polismyndigheten så att nuvarande lagstiftning kan nyttjas i mycket större utsträckning.
2869 Detta skulle göra det möjligt att kartlägga och förstå den stora del av den organiserade
2870 brottsligheten som bedrivs utanför Sveriges gränser.
- 2871 [Yttrande Distrikt](#)
2872 Motionen beskriver att den svenska lagstiftningen för att kunna bedriva signalspaning mot grovt
2873 kriminella inte är anpassad efter dagens behov. Resursbrist för att kunna investera i bättre teknik och
2874 behov av ny lagstiftning för att kunna använda den nya teknik som finns att tillgå i andra länder.
2875 Artikeln som motionären hänvisar till är undertecknad av tre polischefer som önskar effektivare
2876 verktyg i kampen mot den organiserade brottsligheten. Motionären önskar också ett bättre proaktivt
2877 arbete mot den organiserade brottsligheten samt att FRA tillförs mer medel och ska kunna arbeta
2878 med brottsligheten även utan för Sveriges gränser.
- 2879 Distriktsstyrelsen delar motionärens beskrivning av behovet att se över lagstiftningen och anpassa
2880 den efter dagens mycket grova organiserade brottslighet som inte ser några nationella gränser.
2881 Särskilt i skenet av de många dödsskjutningar, sprängningar m.m. som sker. Vi ser också problemet i
2882 att de som styr t.ex. knarkhandeln ofta inte är samma personer som säljer knarket på gatan och
2883 därmed ofta är svårare att knyta till begångna brott. Vi delar motionärens frustration i att det
2884 proaktiva arbetet är allt för svårt att bedriva och därmed måste genomföras i stort sett efter ett
2885 mord eller angrepp på vittnen redan inträffat osv.
- 2886 Distriktsstyrelsen inser att motionens att-satser måste vägas mot det nödvändiga integritetsskyddet
2887 som ju är en okränkbar del av ett öppet och demokratiskt samhälle. Det är alltid viktigt att
2888 lagstiftning prövas mot påverkan på människors personliga integritet och att det finns en

2889 proportionalitet mellan lagstiftningens inskränkningar av medborgarnas integritet och lagarnas syfte.
2890 Vi väljer därför att tolka att-sats nr.2 med uttrycket "att proaktivt inhämta information" som att
2891 detta inte får göras utan en reell misstanke. Givetvis måste grova brott om möjligt förhindras. Om en
2892 reell misstanke finns så ser vi positivt på möjligheten att inhämta information som kan förhindra t.ex.
2893 narkotikahandel och beställningsmord. När det gäller FRAs arbete, så hanterar de idag huvudsakligen
2894 militära underrättelser. Om den polisiära delen utökas bör man överväga att reglera den genom en
2895 särskild myndighet eller på annat sätt säkerställa att avvägning mellan graden av misstanke och
2896 personlig integritet görs på ett rättssäkert sätt.

2897 Centerpartiet i Kalmar län rekommenderar partistämman besluta:

2898 Att bifalla motionen

2899 Att Centerpartiet verkar för att, när reell misstanke om grova brott föreligger, kunna
2900 inhämta information mot den organiserade brottslighetens topp både när de är i
2901 Sverige och vid kontakter och resor utanför Sverige.

2902 Att Centerpartiet verkar för en oberoende domstolsliknande myndighet som kan
2903 tillstyrka signalspaning som krävs för att kunna utreda grova brott, men värna det
2904 personliga integritetsskyddet.

2905 [7.33 Motion om att Centerpartiets nämndemän ska genomgå en](#) 2906 [obligatorisk utbildning om sexuella övergrepp.](#)

2907 **Motionskrivare:** Annika Stenberg

2908 Alingsås C-krets, Västra Götaland Västra C-dist

2909 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

2910

2911 [Brödtext](#)

2912 Det sker allt för ofta att okunskap hos nämndemän försvårar rättsprocesser för brottsutsatta på
2913 grund av bristande kunskap om sexuella övergrepp. Flera fall har på senare tid uppmärksammats i
2914 media. Företeelsen är känd också hos tjänstepersoner och allmänheten.

2915 För att domare ska få döma i dessa frågor finns det krav på att de ska ha genomgått en utbildning i
2916 sexuella övergrepp. Idag leder föråldrade föreställningar hos nämndemän om hur ett sexualbrott går
2917 till att brottsoffer missförstås och skuldbeläggs. Det riskerar att leda till personliga tragedier och att
2918 brottsoffer inte vågar vända sig till rättssystemet.

2919

2920 [Att-sats](#)

2921 [7.33.1](#) att Centerpartiet ska anordna en obligatorisk grundutbildning för samtliga av partiets
2922 nämndemän i de psykologiska aspekterna av sexuella övergrepp som stöd i bedömningen i
2923 de rättsliga processerna.

2924 [Yttrande Distrikt](#)

2925 Motionären belyser något viktigt, vi kan givetvis som parti ha enskilda utbildningar för våra
2926 nämndemän, detta är något av en internfråga och inte en del av vår politikutveckling.

2927 Om vi ska få till en förändring i domstolarna så måste vi göra det attraktivt för människor att söka sig
2928 dit oavsett ålder.

2929 **Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta:**

2930 Att motionen ska anses avslagen

2931

2932 **Distriktsstämman beslutade att:**

2933

- Bifalla motionen

2934

2935 [7.34 Förenkla tillståndprocessen för kameraövervakning](#)

2936 **Motionskrivare:** Eva Koch

2937 Stockholms Stad C-krets, STOCKHOLMS STAD C-dist

2938 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

2939 Per Lagerstedt, Gunilla Gustafsson, Eva Nilsson

2940 [Brödtext](#)

2941 Strategiskt uppsatta övervakningskameror avskräcker från brott och underlättar i utredningen av de
2942 brott som ändå begås. Vid terrordådet i Stockholm bidrog bildmaterial från övervakningskameror till
2943 att gärningsmännen kunde gripas och lagföras.

2944 Ett privat företag behöver inte något tillstånd för kamerabevakning så länge de inte utför en uppgift
2945 av allmänt intresse, utan det räcker med en anmälan. Detta gäller inte för våra myndigheter som är
2946 tillståndspliktiga.

2947 Att polisen, till skillnad från företag som exempelvis H&M, ska tvingas söka tillstånd och behöver
2948 komma in med en detaljerad sammanställning över brott och incidenter som har inträffat på platsen
2949 som ska bevakas för kamerabevakning är inte rimligt. Vi måste ge den myndighet som ansvar för vår
2950 trygghet friare tyglar. De måste ges förtroende i att använda de medel som de anser behövs för att
2951 bekämpa den verkliga och upplevda otryggheten. Lagstiftaren utgår från en motsättning mellan
2952 kameror och personlig integritet som inte är en rimlig avvägning med avseende på förlusten av
2953 personlig trygghet den ökade gängkriminaliteten gett upphov till.

2954 Tillståndsplikten bör bytas ut mot en enklare anmälningsplikt även för våra myndigheter.

2955 [Att-sats](#)

2956 [7.34.1](#) att myndigheter ska kunna sätta upp kameraövervakning genom att lämna in en anmälan
2957 utifrån samma kriterier som privata företag.

2958 [Yttrande Distrikt](#)

2959 När en övervakningskamera sätts upp på en plats innebär det alltid ett visst intrång i den personliga
2960 integriteten för den som befinner sig på platsen som övervakas. Sådana intrång kan vara motiverade,
2961 t.ex. om det är fråga om en brottsutsatt plats och en kamera på platsen kan öka tryggheten, verka
2962 avskräckande på brottsligheten och öka möjligheterna att beivra brott som begås.

2963 Som motionärerna lyfter är regleringen kring kameraövervakning inte densamma för privata som för
2964 offentliga aktörer. För en privat aktör som har skäl att övervaka en viss plats räcker det i regel att

2965 göra en anmälan till Integritetsskyddsmyndigheten, IMY, när denne vill sätta upp en kamera. En
2966 offentlig aktör måste däremot, i de allra flesta fall, vända sig till Integritetsskyddsmyndigheten, IMY,
2967 med en ansökan innan en övervakningskamera får sättas upp på platsen. Det här innebär exempelvis
2968 att det för ett privat bostadsbolag räcker med en anmälan till IMY, när det finns skäl att övervaka
2969 entrén till en fastighet, när det för ett kommunalt bostadsbolag krävs en ansökan till IMY för att få
2970 göra motsvarande. Under senare år har ansökningarna blivit många och därmed
2971 handläggningstiderna hos IMY långa, och det dröjer idag många månader innan den som söker kan få
2972 tillstånd att sätta upp en kamera. Det här är inte en rimlig ordning.

2973 I likhet med motionärerna anser DS att möjligheterna till ett enklare anmälningsförfarande bör kunna
2974 komma ifråga i flera fall än idag, även när det gäller offentliga aktörer. Det är däremot inte, som
2975 motionärerna föreslår, självklart att samtliga offentliga aktörer alltid ska kunna använda sig av ett
2976 enklare förfarande.

2977 Utifrån detta uppmanar distriktsstämman partistämman att anse motionen besvarad.

2978 Samt att uppdra till distriktets delegation att även yrka på att:

2979 det utreds under vilka förutsättningar ett anmälningsförfarande kan användas även för offentliga
2980 aktörer som önskar kameraövervaka en plats.

2981 [7.35 Olagligt erhållna myndighetstillstånd](#)

2982 **Motionskrivare:** Rune Thyselius

2983 Stockholms Stad C-krets, STOCKHOLMS STAD C-dist

2984 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

2985 Göran Råsmar, Stockholm

2986 Gunilla Gustafsson, Stockholm

2987 Eva Koch, Stockholm

2988 Daniele Fava, Stockholm

2989 [Brödtext](#)

2990 **Tillstånd som erhållits olagligen skall kunna återkallas**

2991 Stockholms Stads jurister brukar hålla ett föredrag för nyblivna förtroendevalda. Där diskuteras bland
2992 annat risken för jäv, och på senare tid även risken för att myndighetsbeslut fattas under hot,
2993 påtryckningar, angivande av felaktiga uppgifter och även direkta mutor. På frågan om vad som
2994 händer om man mutat sig till exempelvis ett bygglov svarar stadens jurister att man kan bli åtalad
2995 och fälld för mutbrott, men att bygglovet fortfarande gäller. Detta gäller positiva myndighetsbeslut
2996 generellt, har de tillkommit på ett felaktigt sätt så är de ändå gällande. Mot bakgrund av de ökande
2997 riskerna för infiltration av kriminella grupper så är detta inte acceptabelt. Frågan är stor och svår, den
2998 rör grundläggande offentlighetsprinciper, och måste beredas noggrant. Den behöver därför
2999 utredas innan lämpliga åtgärder kan föreslås.

3000 [Att-sats](#)

3001 [7.35.1](#) att Centerpartiet verkar för att en utredning tillsätts för att skyndsamt undersöka
3002 möjligheterna att återkalla tillstånd av olika slag som tillkommit på olagliga eller felaktiga
3003 grunder.

3004 Yttrande Distrikt

3005 Som motionärerna påpekar förekommer tyvärr att myndighetsbeslut fattas under påtryckning eller
3006 till och med under hot. Att angripa jäv och otillåten påverkan är högst angeläget för att värna tilltron
3007 till rättsstaten. Det är därför viktigt att vi hittar sätt att med kraft motverka all typ av korruption
3008 och/eller infiltration. Om vi inte gör det kan direkt felaktiga beslut fattas, t.ex. gynnande beslut för
3009 den enskilde trots att så inte borde ha skett.

3010 Som motionärerna också påpekar är detta en komplex fråga, som rör grundläggande
3011 offentligrättsliga principer och det är därför viktigt att den belyses på ett noggrant sätt. Mot den
3012 bakgrunden är det inte lämpligt att hasta fram en sådan utredning, utan det måste ske med den
3013 noggrannhet som frågan kräver

3014 Utifrån detta uppmanar distriktsstämman partistämman att anse motionen besvarad

3015 Samt att uppdra till distriktets delegation att även yrka på att

3016 Centerpartiet verkar för att en utredning tillsätts för att undersöka möjligheterna att återkalla
3017 tillstånd av olika slag **som tillkommit på olagliga grunder**

3018 [7.36 Motion med syfte att försvåra ID-kapningar, fastighets-kapningar, fullmaktsbedrägerier etc.](#)

3019 **Motionsskrivare:** Eva Koch

3021 Stockholms Stad C-krets, STOCKHOLMS STAD C-dist

3022 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

3023 Per Lagerstedt, Gunilla Gustafsson, Eva Nilsson

3024 [Brödtext](#)

3025 Att utsättas för bedragare kan bli oerhört besvärligt och kostsamt för den som utsätts. Samhället
3026 måste minimera risken för att utsättas för bedrägerier.

3027 Det mest vedertagna och mest allmänt krävda sättet att godkänna en handling i Sverige är genom att
3028 signera med sin namnteckning. Detta är ett bra sätt om båda parter är fysiskt närvarande och
3029 medhar godkända ID-handlingar. Genom åren har dock olika typer av fullmakter, där fysiskt
3030 frånvarande parter undertecknar genom ombud, blivit vanligt förekommande. Många myndigheter
3031 godkänner även via post insända undertecknade dokument för att utföra diverse betydelsefulla
3032 registreringar och andra uppgiftsinlämningar. Problemet är att det är omöjligt att veta om
3033 namnteckningen på fullmakten / insända handlingen är äkta. Det saknas register över hur våra
3034 namnteckningar ser ut. Det är därför mycket enkelt för en bedragare att förfalska någons
3035 namnteckning och därigenom kunna tillförsäkra sig orättmätiga befogenheter.

3036 För att skydda samhällets medborgare mot bedragare yrkar vi:

3037 [Att-sats](#)

3038 [7.36.1](#) att underskrift, dvs. godkännande av lagligt bindande handlingar, när fysisk närvaro av part
3039 inte är möjlig, måste ske genom i) identifikation genom Bank-ID (eller motsvarande) eller ii)
3040 genom att handlingen undertecknas på Statens Servicecenter i närvaro av statstjänsteperson
3041 och efter uppvisande av godkänd ID-handling.

3042 [Yttrande Distrikt](#)

3043 Motionärerna tar upp ett aktuellt och viktigt ämne, nämligen brottstypen bedrägerier, som under
3044 senare år har vuxit i både antal och monetär omfattning. Kartläggningar visar att denna typ av
3045 brottslighet inte sällan går att koppla till organiserad brottslighet, varför det är mycket angeläget att
3046 beivra den, för att stoppa inflödet av pengar till den grova brottsligheten.

3047 Att säkerställa att den som utger sig för att vara en viss person verkligen är personen ifråga är
3048 avgörande för att förhindra bedrägerier. Många gånger sker identifiering och verifiering av
3049 transaktioner via Internet, och då krävs ofta bank-id av den person som ska identifiera sig. Men det
3050 förekommer att transaktioner tillåts även när sådan identifiering inte är säkerställd. Här finns behov
3051 av striktare kontroller.

3052 Så som motionärernas förslag är utformat träffar det dock ett mycket stort antal handlingar och olika
3053 typer av situationer. Ett exempel på det som omfattas är två privatpersoner som är bekanta med
3054 varandra och vill sluta ett avtal, och som skickar avtalet mellan sig för underskrift. Det är bara ett
3055 exempel, men det visar på att förslaget, så som det är utformat, inte är ändamålsenligt och alltför
3056 långtgående.

3057 Utifrån detta uppmanar distriktsstämman partistämman att avslå motionen.

3058 [7.37 Motion om lön under polisutbildningen.](#)

3059 **Motionskrivare:** Anna Blomberg

3060 PARTILLE KOMMUNKRETS C-krets, Västra Götaland Västra C-dist

3061 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

3062

3063 [Brödtext](#)

3064 Polisen står inför stora utmaningar inte minst gällande kompetensförsörjningen. Vi behöver en trygg
3065 och stabil poliskår som på ett bra sätt representerar vårt mångkulturella och komplexa samhälle. Idag
3066 har vi svårt att rekrytera till polisyrket. Särskilt svårt är det att få äldre personer att skola om sig till
3067 polis. Detta kommer göra att vi får stora generationsglapp inom kåren och att mycket viktig
3068 livserfarenhet går förlorad.

3069 Många som vill skola om sig till polis drar sig för att göra det eftersom det betyder två års studier
3070 med studielån. Har en redan byggt upp en karriär och ett liv anpassat därefter blir steget väldigt
3071 stort. Polisen har redan idag ett snabbspår in i polisyrket för personer med annan akademisk
3072 utbildning, vilket är bra men jag skulle vilja utöka detta så att även personer med yrkesbakgrund så
3073 som snickare, lastbilschaufförer, undersköterskor och servitriser kan skola om sig till polis utan att
3074 steget ska bli för stort. Självklart skall även den som har en annan yrkesbakgrund genomgå samma
3075 antagningsförfarande som alla andra sökanden.

3076 [Att-sats](#)

3077 [7.37.1](#) att Centerpartiet skapar möjlighet för yrkesverksamma personer över 25 år att genomföra
3078 polisutbildningen med hela eller delar av polislönen.

3079 [Yttrande Distrikt](#)

3080 Motionären yrkar på att även personer med praktiska yrkeserfarenheter från 25års ålder ska ges
3081 möjlighet att under polisstudier få lön likt den funktionsinriktade polisutbildningen som vänder sig till
3082 personer med relevant universitetsutbildning.

3083 Motionären menar att polisens utmaningar med kompetensförsörjning skulle kunna underlättas
3084 genom att ge potentiella framtida poliser, personer mitt i livet ekonomiska förutsättningar till
3085 karriärsbyte. Alltså att erbjuda än fler betald utbildning.

3086 Att polismyndigheten idag erbjuder lön under utbildning för vissa med relevant
3087 universitetsutbildning är en avvägning. Det rör personer som kan gå in och göra en avancerad uppgift
3088 omgående och få en utbildning vid sidan om, kompetenser som polisen starkt efterfrågar. Det kan
3089 vara civila it-forensiker, utredare, jurister, med flera.

3090 Att erbjuda personer med yrkesutbildning från 25års ålder vore vanskligt. Detta skulle behövas
3091 utredas samt att det är myndighetens ansvar att se efter sin kompetensförsörjning.

3092 En farhåga vore att förslaget rent av kan komma att bli kontraproduktivt. Idag drömmer många unga
3093 om att utbilda sig till Polis och vill påbörja sin utbildning så snart som möjligt vilket är en fördel för
3094 kompetensförsörjningen. Att ge betald utbildning för yrkesverksamma från 25års ålder skulle kunna
3095 innebära att unga personer istället avvaktar med att söka sig till polisutbildningen till dess den kan
3096 berättiga lön. På så sätt tappar polisen potentiella unga sökande som i väntan på att uppnå åldern att
3097 få lön vid polisutbildningen, utbildar sig vidare inom andra områden och så att säga blir kvar i andra
3098 branscher.

3099 **Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta:**

3100 Att motionen ska anses avslagen

3101 **Distriktsstämman beslutade att bifalla distriktsstyrelsens förslag att:**

3102

- avslå motionen

3103 [7.38 Kriminalisera förberedelse av våldtäkt mot barn och att med uppsåt](#)
3104 [söka efter barn i sexuellt syfte](#)

3105 **Motionskrivare:** Sophie Janulf

3106 SUNNE C-krets, Värmlands C-dist

3107 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

3108

3109 **Brödtext**

3110 Idag är det förbjudet att kontakta barn i sexuellt syfte. Straffet är böter eller fängelse i högst ett år
3111 och bara om det har träffats en överenskommelse med barnet om att träffas samt om
3112 gärningspersonen därefter agerar för att främja att ett sammanträffande ska ske. Det räcker med att
3113 gärningspersonen hade skälig anledning att anta att personen hen har kontakt med är under 15 år.
3114 När det gäller övergrepp mot barn online är de redan i stor utsträckning straffbara, exempelvis
3115 sexuellt ofredande, utnyttjande av barn i sexuell posering olaga tvång och olaga hot.

3116 Men det är inte olagligt att söka efter barn i sexuellt syfte – vilket resulterar i att handlingarna är
3117 olagliga först när det faktiskt är ett barn som har blivit kontaktat.

3118 Idag är förberedelse för vissa brott olagliga, exempelvis förberedelse för rån, grovt rån, tillgrepp av
3119 fortskaffningsmedel, terrorbrott samt förberedelse för stöld och olovlig avledning av värmeenergi
3120 som inte anses ringa. Med förberedelse menas att med uppsåt försöka att utföra eller främja brott -
3121 även om inte brottet genomförs.

3122 Det är fortfarande lagligt att med uppsåt söka efter barn i sexuellt syfte. Det är lagligt att leta i olika
3123 forum där barn finns, såsom föreningar, skolor och sociala medier. Det är lagligt att planera och
3124 förbereda via kontakter och införskaffa saker och material som är tänkta att använda vid ofredande,
3125 sexuella övergrepp och våldtäkt mot barn. Det är lagligt trots att skadorna som barn får av att ha
3126 utsatts för sexuellt ofredande, övergrepp eller våldtäkt ofta är omfattande och innebär livslångt
3127 lidande.

3128 Det är först när den tilltänkta personen som förövaren vill förgripa sig på faktiskt är ett barn som
3129 handlingarna blir olagliga. Polisen får inte gripa in mot personer som söker efter barn i sexuellt syfte
3130 om det inte kan bevisas att de haft kontakt med riktiga barn.

3131 För att hindra fler från att begå sexualbrott mot barn och skydda fler barn från förövare ska
3132 Centerpartiet ska verka för:

3133 [Att-sats](#)

3134 [7.38.1](#) att kriminalisera förberedelse för våldtäkt av barn.

3135 [7.38.2](#) att kriminalisera att med uppsåt söka efter barn i sexuellt syfte.

3136 [Yttrande Distrikt](#)

3137 Centerpartiet i Värmlands distriktsstämma ställer sig bakom motionen och yrkar bifall.

3138 [7.39 Flyttad att-satser från Motion 9.XX Ingen vårdnad eller](#)
3139 [umgängesrätt för förövare som utövar våld mot familjen](#)

3140 **Motionskrivare:** Sophie Janulf, SUNNE C-krets, Värmlands C-dist

3141 Riksorganisationen

3142 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

3143

3144 [Brödtext](#)

3145 **Motion till centerstämman**

3146 Idag anklagas föräldrar för umgängessabotage om hen inte samarbetar och möjliggör umgänge
3147 mellan barn och våldsutövande förälder. Barn tvingas till umgänge med sin eller föräldrarnas förövare
3148 trots att de inte vill. Föräldrar tvingas möta sina förövare vid överlämning av barnen vid delad
3149 vårdnad eller umgänge. En förälder kan av myndigheter tvingas fly med barnen och leva med
3150 skyddad identitet för att inte förlora vårdnaden av barnen, samtidigt kan hen också riskera att förlora
3151 vårdnaden för att hen mår psykiskt dåligt av misshandeln eller inte har ordnad boendesituation.
3152 Våldsutsatta kvinnor som flytt relationen vittnar om att kvinnors föräldraskap utreds i större
3153 omfattning än mäns. Alldeles för ofta röjer offentliga verksamheter personuppgifter vilket gör att de
3154 tvingas fly igen – och tvingas bekosta och ordna ny bostad, flytt och nya identitetshandlingar.
3155 Samtidigt kan våldsutövaren fortsätta sitt liv som vanligt. Barn riskerar fortsatt förlora sin trygghet,
3156 utstå mer våld och i värsta fall mördas på grund av våldsutövande föräldrars rätt att träffa sina barn.

3157 Eftersom det är främst kvinnor som utsätts för grovt systematiskt våld i nära relation och främst
3158 kvinnor och barn som tvingas fly från våldsamma relationer är det också kvinnor och barn som
3159 utsätts för ovanstående situationer av svenska myndigheter.

3160

- 3161 Att-sats
- 3162 [7.39.1](#) att myndigheter säkerställer att de som lever med skyddad identitet eller skyddad
3163 folkbokföring får fullständig tillgång till samma samhällsservice och demokratiska rättigheter
3164 som alla andra.
- 3165 [7.39.2](#) att de organisationer som röjer personuppgifter för en person som lever med skyddad
3166 identitet eller skyddad folkbokföring ska vara skyldig att ta ansvar för konsekvenserna för
3167 den enskilde, såsom eventuell ny bostad, kostnader, kontakter med myndigheter. Den som
3168 fått sina uppgifter röjda ska få stöttning i hela processen.
- 3169 [7.39.3](#) att höja straffen för kvinnofridsbrott och våld i nära relation.
- 3170 [7.39.4](#) att markant höja straffet för dem som återkommande döms för våldshandlingar i nära
3171 relation.
- 3172 [7.39.5](#) att införa stöttningsprogram för våldsutsatta för att kunna lämna en våldsam relation.
- 3173 Yttrande Distrikt
- 3174 .